

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001 >

BROJ
474

Subotica, 27. travnja 2012. Cijena 50 dinara

DIVAN JE KIĆENI SRIJEM

ANTE JAKŠIĆ
PONOVRNO U ZAVIČAJU

OPOROST GOLEMOG
NESRAZMJERA

»HRVATSKA RIJEČ« U
ZAGREBU

INTERVJU
OLGA ŠRAM

HKC »BUNJEVAČKO KOLO«
VRATITI POVJERENJE I
HRVATSKO OZRAČJE

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Disproporcije

Unutar hrvatske zajednice odavno se vode rasprave oko toga tko je »kriv« što Hrvati kao nacionalna manjina još uvijek u mnogim segmentima nisu jednaki s ostalim nacionalnim manjinama u Srbiji. Nejednakost se odnosi, prije svega, na brojnost i stupanj izgrađenosti institucija – obrazovnih, kulturnih i medijskih, a sve je to povezano s nejednakom količinom sredstava koja se izdvajaju za programe i projekte nacionalnih zajednica. O odnosu Srbije i Hrvatske prema kulturnom naslijeđu svojih nacionalnih manjina, kao i o odnosu država matičnih naroda prema kulturnom naslijeđu svojih dijaspora u susjednim državama, pročitajte u ovome broju analitički tekst potaknut rezultatima najnovijeg natječaja Ministarstva kulture Republike Srbije iz oblasti kulturnog naslijeđa. Na ovom je natječaju »izdvojeno« – vjerovali ili ne – 1.200 eura dvama aplikantima neizravno vezanim za područje hrvatske kulture, a od 596 podržanih projekata tek tri imaju izravni doticaj s hrvatskom zajednicom.

Ni na pokrajinskoj razini, čini se, situacija nije bolja te je na posljednjoj sjednici Hrvatskoga nacionalnog vijeća odlučeno da će se obratiti Pokrajinskom tajništvu za kulturu i javno informiranje s upitom zbog čega postoji tolika disproporcija dodijeljenih sredstava hrvatskoj u odnosu na ostale nacionalne zajednice. U ovom slučaju radi se o sufinanciranju izdavačke djelatnosti. Problem su i prostorije i uredi za rad, jer hrvatske institucije u Srbiji uglavnom nemaju vlastite prostore te proračunska sredstva moraju koristiti za zakup ili pak ulagati u kupnju prostora. S druge strane, pokrajinska Vlada ulaže u prostore institucija nacionalnih manjina, pa je tako, primjerice, prošlog tjedna potpisan ugovor vrijedan tri milijuna dinara za adaptaciju budućeg Muzeja vojvođanskih Slovaka. Izdvojena su i sredstva za rješavanje prostora zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina i Slovaka, dok HNV mora iznalaziti rješenja kako osigurati prostor za ZKVH. Mogli bismo nabrajati i druge oblike i vrste disproporcije, ali ne bismo se zbog toga ni malo bolje osjećali. Ni u slučaju da imenujemo jednoga ili dva »krivca« postojeća situacija se ne bi promijenila. U svakom slučaju, utvrđivanje postojećeg stanja i evidentiranje disproporcija prvi je korak u mnogo težoj zadaći – njihovu ispravljanju.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Održana sjednica HNV-a
RJEŠAVANJE PROSTORIJA ZAVODA.....6

TEMA

Obilježeno sto godina od rođenja Ante Jakšića
PONOVNO U SVOM ZAVIČAJU.....8-9

Predstavljanje Nakladničke djelatnosti

»HRVATSKA RIJEČ« U ZAGREBU.....14-15

INTERVJU

Olga Šram, ravnateljica Moderne galerije Likovni susret
PRAVOVREMENO UOČAVANJE MODERNE UMJETNOSTI...12-13

SUBOTICA

Novi menadžment HKC »Bunjevačko kolo«

VRATITI POVJERENJE I HRVATSKO OZRAČJE.....18-19

DOPISNICI

Dan Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta

DRUŽENJA BEZ GRANICA...24-25

HKC »Srijem – Hrvatski dom« organizirao manifestaciju

DIVAN JE KIČENI SRIJEM...26-27

KULTURA

O zaštiti kulturnog naslijeđa Hrvata u Srbiji i Srba u Hrvatskoj

OPOROST GOLEMOG NESRAZMJERA.....32-35

SPORT

Ivana Margetić, karatistica KK »Enpi«

BORBE U ZNAKU LASTAVIČINOG REPA49

ODRŽANA SJEDNICA HNV-A

Rješavanje prostorija Zavoda

**HNV kupuje nekretninu u Subotici u kojoj će biti smješten Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata *
Uskoro natječaj za sufinanciranje projekata udruga kulture u iznosu od 2 milijuna dinara**

Hrvatsko nacionalno vijeće kupit će dio kuće, u kojoj se nalazi njegovo sjedište, kako bi se trajno riješio problem prostora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, odlučeno je, među ostalim, na 25. redovitoj sjednici HNV-a održanoj prošloga četvrtka 19. travnja u Subotici.

Riječ je o nekretnini u ulici Laze Mamužića 22 – površine 113 četvornih metara i podruma površine 61 četvornog metra, a uvjete kupnje i prodaje, prema odluci, sačinjit će zakonski zastupnici obiju strana.

POVOLJNA PRILIKA

Prije očitovanja o ovom pitanju, vijećnici su informirani o uvjetima prodaje dijela kuće. Prema procjeni subotičke agencije »TopTip« vrijednost ove nekretnine je 50.000 eura. Kako HNV ne bi ulazio u kreditni aranžman s nekom od banaka, vlasnik je u preliminarnim dogovorima ponudio kuću prodati po nešto većoj cijeni od 60.000, a da mu se novac isplaćuje u ratama tijekom pet godina, dakle po 1000 eura mjesečno.

Vijećnik *Martin Bačić* ocijenio je kako je ovo prilika koja se ne bi smjela propustiti, dok su vijećnici *Josipa Ivanković* i *Mata Matarić* upozorili da s ovom odlukom ne treba žuriti, već, posebice u kontekstu predstojećih izbora, čekati na mišljenje pokrajinskih vlasti koje su suosnivači ZKVH-a.

Prema mišljenju ravnatelja ZKVH-a *Tomislava Žigmanova*, osiguravanje izvanrednih sredstava za kupnju prostorija trebalo bi zatražiti i od mjeroдавnih tijela republike i pokrajine, jer je pokrajinska Vlada izdvojila dodatna sredstva za

rješavanje prostora zavoda za kulturu Rusina i Slovaka. Također, napomenuto je i kako bi za rješavanje ovoga pitanja dodatna sredstva trebalo tražiti i od Republike Hrvatske.

NATJEČAJ ZA UDRUGE

Na sjednici je donijeta odluka o raspisivanju natječaja za hrvatske udruge kulture u iznosu od

sastancima udruga. Dodao je kako će sredstva udrugama biti isplaćivana sukcesivno, sukladno dinamici priljeva sredstava HNV-u i datumu održavanja manifestacije.

Član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu *Andrej Španović* napomenuo je kako natječaj predviđa i financiranje redovitih aktivnosti udruga. »Kako udruge za redovi-

stiti i potporu redovitim djelatnostima«, kazao je Španović.

Vijećnici su dali prijedloge članova za nove sastave Upravnog i Nadzornog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, kojega imenuje Vlada AP Vojvodine.

Od tri kandidata za ravnatelja u OŠ »Sveti Sava« u Aleksandrovu, vijećnici su dali pozitivno mišljenje kani-

2 milijuna dinara. Predsjednik dr. Slaven Bačić istaknuo je kako su kriteriji natječaja definirani od strane Odbora za kulturu HNV-a temeljem prijedloga iznijetih na radnim

te djelatnosti na natječajima ne dobivaju sredstva ni od lokalnih samouprava, ni od Pokrajine, ni od Republike, to otežava njihov rad, pa smo u okviru natječaja odlučili uvr-

ditakinji *Suzani Marjanović*. Prema riječima predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Darka Sarića Lukendića*, radi se o kandidatkinji koja ima većinsku potporu kolektiva, a njezin izbor mogao bi utjecati na povećanje broja učenika u hrvatskim odjelima u toj školi. Tijekom sjednice usvojen je i plan upisa učenika u prvi razred srednjih škola u odjele na hrvatskom jeziku.

Inače, sjednici je nazočilo 16 od 29 vijećnika, među kojima samo jedan od predstavnika »Hrvatske liste za europsku Srbiju«.

D. B. P.

Prosvjed protiv disproporcije

Vijećnici su također jednoglasno odlučili da će se HNV obratiti Pokrajinskom tajništvu za kulturu s upitom zbog čega nije traženo mišljenje HNV-a prilikom raspodjele sredstava na nedavno završenom natječaju, te zbog čega postoji velika disproporcija dodijeljenih sredstava hrvatskoj u odnosu na ostale nacionalne zajednice. Naime, na natječaju za sufinanciranje izdavačke djelatnosti u 2012. godini, NIU »Hrvatska riječ« je za pet naslova dobila 670.000 dinara što je duplo manje od svote koja je, primjerice, izdvojena za nakladničku djelatnost Rusina i Slovaka.

Počinju manifestacije Dužijance 2012.

U Službenom listu Grada Subotice od 19. travnja objavljeno je gradonačelnikovo rješenje kojim su imenovani članovi Organizacijskog odbora »Dužijanca 2012«. Za predsjednika imenovan je *Marinko Piuković*, a članovi su: *Vlatko Vojnić Purčar*, *Ljiljana Dulić*, *dr. Andrija Kopilović*, *mr. Andrija Anišić*, *msgr. Stjepan Beretić*, *Ivan Stipić*, *Pero Horvacki*, *Josipa Vojnić Tunić*, *Ljiljana Dulić Mesaroš*, *Grgo Kujundžić*, *Zvonimir Perušić*, *Lazar Baraković*, *Martin Gabrić*, *Marija Kujundžić*, *Pavle Kujundžić*, *Ivan Piuković*, *Miroslav Kiš*, *Joso Mačković*, *Ružica Šimić*, *Grgo Piuković*, *Kata Kuntić*, *Tamara Babić*, *Mijo Mandić*, *Alojzije Stantić*, *Josip Anišić*, *Mirko Ostrogonac*, *Ivan Stipić-Braco*, *Ivica Dulić* i *Pere Matković*.

Prošlog petka održana je i prva sjednica Organizacijskog odbora na kojoj je usvojen plan i program. »Dužijanca će i 101. godine svog postojanja biti održana, naravno ne u tako velikom obujmu, ali nastojali smo u programu zadržati sve tradicijske manifestacije vodeći se time da zadržimo kontinuitet. Za razliku od prošlogodišnje, u programu neće biti velikih koncerata i masovnih projekata. Završna povorka je planirana za 12. kolovoz. Taj vikend održat će se i tradicionalna Tamburaška večer u petak, a u subotu Risarska večer«, kaže *Marinko Piuković*.

U gradskom proračunu za ovogodišnju Dužijancu planirano je oko milijun dinara, a iz republičkog proračuna je predviđeno 100.000. *Piuković* dodaje kako zasad nije sačinjen financijski okvir koliko će stajati ovogodišnje manifestacije, ali planirani proračunski iznosi neće biti dovoljni te će na Organizacijskom odboru biti da osigura potporu sponzora.

Prvi događaj u okviru Dužijance – Blagoslov mladoga zelenog žita, održan je kao i svake godine na blagdan sv. Marka evanđelista, 25. travnja na Verušiću, na salašu *Martina Gabrića*, koji je ovogodišnji domaćin natjecanja risara.

S. M.

Završna konvencija DSHV-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obavještava sve članove i simpatizere da će završna konvencija umjesto u KTC-u 27. travnja. 2012. biti održana u Domu kulture u Maloj Bosni 28. travnja 2012. s početkom u 19 sati.

Politička propaganda i na katoličkoj crkvi u Moroviću

Prema priopćenju za javnost, koje je izdao OO DS Šid, 19. travnja je reklamni pano Demokratske stranke, postavljen u Moroviću, skinut i postavljen na ulaznu kapiju katoličke crkve. »Tražimo od nadležnih tijela da ispituju sve okolnosti ovog događaja, a svim našim građanima šaljemo jasnu poruku da nikomu nećemo dozvoliti da vodi prljavu kampanju i ugrožava ljudska i manjinska prava u svrhu osobnih i stranačkih interesa. Demokratska stranka je uvijek bila i bit će jamac sigurnosti svih građana naše općine, bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost, u duhu tolerancije i međusobnog uvažavanja kao osnovnih europskih vrijednosti. Samo tako možemo zajedno izgraditi bolji život za sve naše građane«, navodi se, među ostalim, u priopćenju za javnost OO DS-a Šid.

S. D.

ODRŽANO OKRUŽNO NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA

Petnaestero učenika na završnom natjecanju

Prošloga petka, 20. travnja, u subotičkoj Osnovnoj školi »Matko Vuković« održano je okružno natjecanje iz hrvatskoga jezika i jezične kulture u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća. Natjecanje je održano za učenike sedmih i osmih razreda, a pravo sudjelovanja imali su samo oni đaci koji pohađaju redovitu nastavu na hrvatskom jeziku. Od 19 sudionika, 15 se plasiralo na završno, republičko natjecanje iz hrvatskoga jezika koje će biti održano 18. svibnja u OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici.

Prva tri mjesta u skupini sedmih razreda osvojili su: *Barbara Sekereš* (OŠ »Ivan Milutinović«), *Antonio Kiš* (OŠ »Sveti Sava«) i *Marija Piuković* (OŠ »Ivan Milutinović«), dok su među osmašima najbolji bili: *Sara Dulić* (OŠ »Ivan Milutinović«), te *Ivana Vojnić Tunić* i *Nina Kovačević* (OŠ »Matko Vuković«).

D. B. P.

FOND ZA KAPITALNA ULAGANJA APV

Mogućnost novog investicijskog vala

Vlada Republike Srbije uplatila je Fondu za kapitalna ulaganja AP Vojvodine 3 milijarde dinara u posljednja dva mjeseca. Ovim značajnim sredstvima prvenstveno se izmiruju obveze za projekte čija je realizacija završena i objekti predati na uporabu građanima. Drugi prioritet su obveze za projekte čija je realizacija u tijeku.

Izmirenje obveza prema izvođačima radova koje financira Fond, od presudne je važnosti za njihov daljnji rad i angažiranje u novim kapitalnim pothvatima. Na realizaciji projekata Fonda dosad je angažirano preko 25.000 ljudi, a na građevinsku industriju naslanja se još 27 drugih privrednih grana.

Ovo je ujedno i prilika da se, u skladu s raspoloživim sredstvima, a na osnovi prioriteta lokalnih samouprava, pokrene novi investicijski val infrastrukturnih projekata. Time će se ne samo infrastrukturno ojačati Pokrajina, nego će se angažirati značajan broj domaćih kompanija koje će tako sačuvati postojeća radna mjesta i otvoriti nova.

U BAČKOM BREGU OBILJEŽENO STO GODINA OD ROĐENJA ANTE JAKŠIĆA

Ponovno u svom zavičaju

Želimo učvrstiti u svijesti ono što nam često izmiče, a to je da potičemo s kulturnih prostora koji su imali velike čiji su doprinosi bili od značaja za cijele kulture pojedinih naroda i država, rekao je Tomislav Žigmanov

Sto godina od rođenja književnika *Ante Jakšića* (1912. – 1987.) obilježeno je u nedjelju 22. travnja u Bačkom Bregu. Ovaj rođeni Berezanin bio je književnik, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, a značajna inspiracija bio mu je zavičaj. Prigodom ovog jubileja priređena je zbirka njegove zavičajne poezije »Duše zemlje«, koja je predstavljena na svečanosti u Bačkom Bregu. Svečanoj akademiji prethodila je sveta misa u crkvi sv. Mihovila i polaganje vijenaca na Jakšićev grob na mjesnom groblju, te otvorena izložba njegovih knjiga. Obilježavanje obljetnice rođenja ovog znamenitog Berezanina priredili su HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, udruga »Ante Jakšić« u suradnji s vlč. *Davorom Kovačevićem*.

POTPORA MATICE HRVATSKE

Dobrodošlicu gostima poželjela je *Tamara Lerić*, predsjednica HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«. »Dobro došli u mjesto koje se danas ponosi svojim sinom, koje se ponosno sjeća Ante Jakšića. Ante je volio knjigu i riječ i zato smo, zahvaljujući Matici hrvatskoj iz Zagreba i njezinu dopredsjed-

Stjepan Sučić, Marina Balažev, Ivan Karan i Tomislav Žigmanov

niku *Stjepanu Sučiću*, priredili izložbu knjiga Ante Jakšića«, rekla je Lerićeva.

»Matica hrvatska je u svojoj povijesti objavila mnoge knjige i uvijek je bila sa svojim narodom u njegovim radostima i njegovim nevoljama. Matica hrvatska danas je s vama u rodnom mjestu Ante Jakšića, hrvatskoga pisca i pjesnika. Obilježavamo njegovu obljetnicu, slavimo njegovo književno djelo. Veliko djelo Ante Jakšića sve nas je potaknulo da nešto učinimo za ovaj trenutak. Predsjednica društva Tamara Lerić zamolila me je da priredim izložbu prigodom obilježavanja stote obljetnice od rođenja Ante Jakšića. Posrećilo nam se jer smo u arhi-

vima i bibliotekama onih koji knjige poštuju pronašli ponajbolje ulomke, ponajljepše knjige i izdanja vašeg Ante. Ova izložba pokušava slijediti ono što je najupečatljivije, ono po čemu svi Hrvati prepoznaju Bačku, prepoznaju Šokce, prepoznaju Suboticu, Sombor i Bački Breg. Slikom i riječju starih časopisa pokazali smo kako je to bilo u cijeloj našoj kulturnoj javnosti, prisjetili smo se znamenitog romana »Šana se udaje« koji je u nekoliko izdanja došao u brojne hrvatske domove. Sudbina Bačkog Brega, sudbina vaših predaka, onih koji su natopili ovu zemlju znojem i radom i osunčali ju vedrinom, preko dijela Ante Jakšića prenijela se u sav hrvatski kulturni prostor. Gotovi svi koji su bili prije 70 godina u doticaju s knjigama, došli su u doticaj i s djelima Ante Jakšića«, kazao je Sučić koji je sudjelovao u priređivanju izložbe knjiga i fotografija Ante Jakšića. Sučić je istaknuo da je Matica hrvatska u svojoj ediciji *Stoljeća hrvatske književnosti* objavila izabrane pjesme Ante Jakšića. U toj ediciji Jakšić se druži sa stotinama pisaca,

a dio knjiga iz te biblioteke Matica hrvatska donijela je na dar HKPD-u »Silvije Strahimir Kranjčević« kao i još stotinu drugih izdanja Matice hrvatske.

SJEĆANJE NA ZAVIČAJ

O knjizi pjesama zavičajne poezije Ante Jakšića »Duše zemlje«

Njegovo pjesništvo moglo bi se okarakterizirati kao kršćansko, što u vremenu u kom je živio nije bio najpopularniji način pjesničkog izričaja i stil pisanja. Stoga mi je još draže što sada možemo prirediti zbirku njegove poezije koja nije kršćanskog predznaka, već je tema zavičaj. Prvi dio zbirke naslovljen je »Brazde i sjećanje«, a u tom su dijelu pjesme koje govore o sjećanjima na poslove u polju, sjećanjima na djeda kako ore ili kosi... U drugom dijelu nazvanom »Zavičaj, to su ljudi«, velik je broj pjesama posvećnih majci, ocu, djedu, baki i drugim mu dragim ljudima, istaknula je Marina Balažev.

Izložba knjiga

govorila je profesorica *Marina Balažev*, priređivačica zbirke. »Ne znam koliko se Jakšić često vraćao u svoj zavičaj, ali mu je on zasigurno nedostajao, što se jasno vidi iz njegovih pjesama. Kao profesor službovao je u mnogim mjestima u tadašnjoj Jugoslaviji, od Bosne do Slavonije, i najmanje vremena je proveo u Bregu. Čitatelji su Jakšića ponajbolje upoznali kroz njegove romane, posebice po romanu 'Šana se udaje'. Međutim, Jakšić je prije svega bio pjesnik. Kada je u pitanju njegovo pjesništvo, nažalost, za njegova života nije bio osobito priznat. Razlozi tome su bili različiti. Njegovo pjesništvo moglo bi se okarakterizirati kao kršćansko, što u vremenu u kom je živio nije bio najpopularniji način pjesničkog izričaja i stil pisanja. Stoga mi je još draže što sada možemo prirediti zbirku njegove poezije koja nije kršćanskog predznaka, već je tema zavičaj. Prvi dio zbirke naslovljen je 'Brazde i sjećanje', a u tom su dijelu pjesme koje govore o sjećanjima na poslove u polju, sjećanjima na djeda kako ore ili kosi... U drugom dijelu nazvanom 'Zavičaj, to su ljudi', velik je broj pjesama posvećenih majci, ocu, djedu, baki i drugim mu dragim ljudima«, istaknula je Marina Balažev.

JAKŠIĆ U VOJVODINI NAKON 57 GODINA

»U ovoj godini obilježavam okrugle obljetnice sedam osoba koje su dale vidne doprinose kulturi prostora država u kojima su živjeli, a koji su potekli s područja Vojvodine. To su ljudi o kojima se u prostorima gdje su rođeni, živjeli i odrastali malo zna. Od sjećanja se ne živi, već od rada, snage htijenja i snage nade. Međutim, sjećanja moraju biti cjelovita, široka, svijest o prošlom mora se graditi na pozitivnom, a jedan dio toga jest svijest o velikanima, o velikim ljudima koji su davali značajne doprinose u pojedinim područjima ljudskoga života. Jedan od njih je Ante Jakšić, koga mi u njegovom zavičaju, u Vojvodini slabo poznajemo. Posljednji

put njegova knjiga objavljena je na ovim prostorima 1955. godine. Nakon 57 godina mi na ovom prostoru objavljujemo jedno njegovo djelo. S druge strane, od 1990. godine dostupnost knjiga koje se objavljuju u Hrvatskoj je i više no skromna. Imamo priliku dobivati knjige iz Republike Hrvatske samo u ovakvim prigodnim, rijetkim trenucima. Zato smo svjesni potrebe za izdavanjem i populariziranjem djela ljudi čiji su opusi ostavili traga ne samo u zavičaju, nego i u širim društvenim i kulturnim sredinama. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata zato je skupa s NIU Hrvatska riječ odlučio objaviti izbor iz poezije Ante Jakšića. Tiskali smo 600 primjeraka, a stotinu ćemo darovati Društvu 'Silvije Strahimir Kranjčević'«,

riječi su *Tomislava Žigmanova*, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. On je izrazio zadovoljstvo što je knjigu priredila Marina Balažev, ne samo zbog toga što je Brežanka, nego i zbog toga što je mlada kompetentna osoba za jedan takav pothvat. »Često puta smo u situacijama da nekom izazovu pred kojim se nalazi hrvatska zajednica u domeni kulture nismo u mogućnosti odgovoriti jer nemamo kompetentne osobe. S druge strane, svjedoci smo da nam mladost bježi od onoga što se stvara u oblasti kulture. Ovoga puta odlučili smo pokazati da smo spremni i na drukčije obrasce djelovanja koji će mladim i kompetentnim osobama otvarati prostor da pokažu ono što jesu.

Marina Balažev je to odlično uradila. Kritički je iščitala pjesništvo Ante Jakšića, napravila odabir njegove poezije koja je vezana uz zavičaj, Šokadiju, Breg, ravnicu, ovdašnje ljude. Ostaje nadati se da je ovo samo prvi korak i da ćemo vrlo brzo imati knjigu u kojoj ćemo prirediti cjelokupno pjesništvo Ante Jakšića. Bili bismo sretni kada bismo to mogli uraditi s nekom od institucija u Republici Hrvatskoj«, kazao je Žigmanov. Djelo Ante Jakšića bit će predstavljeno i na drugim kulturnim skupovima. U subotu će o Jakšiću biti riječi na Danima Antuna Gustava Matoša i Josipa Andrića u Plavni, bit će predstavljen i na Danima Balinta Vujkova, a želja je da se ova knjiga predstavi i u Mađarskoj kod šokačkih Hrvata u Santovu. »Želimo učvrstiti u svijesti ono što nam često izmiče, a to je da potječemo s kulturnih prostora koji su imali velike čiji su doprinosi bili od značaja za cijele kulture pojedinih naroda i država«, zaključio je Žigmanov. U programu koji je sljedio sudjelovao je orkestar HGU Festival Bunjevački pisama pod ravnanjem *Mire Temunović*, a mladi su recitatori govorili pjesme Ante Jakšića.

Zlata Vasiljević

Na grobu Ante Jakšića

OKRUGLI STOL O ANTI JAKŠIĆU U ZAGREBU

Nepravедno zapostavljeni pjesnik

Kao čovjeka i književnika, karakterizirala su ga tri osnovna elementa: neupitno hrvatstvo, odanost katoličkoj vjeri, te za ondašnje vrijeme neobično naglašena socijalna senzibilnost, istaknuo je Đuro Vidmarović

Hrvatska je mladež Bačke i Srijema organizirala 22. travnja u Zagrebu Okrugli stol o Anti Jakšiću, pjesniku, pripovjedaču, romanopiscu, novelistu, u povodu 100. obljetnice njegovog rođenja. Okrugli stol je u ime organizatora otvorila predstavnica Mladeži prof. Maja Buza, ustvrdivši kako je ovaj istaknuti pjesnik i književnik gotovo nepoznat velikan hrvatske književnosti kršćanskog nadahnuća.

U prvom je dijelu Okruglog stola prof. Đuro Vidmarović, književnik, predsjednik Upravnog odbora DHK i diplomat u mirovini, održao predavanje o *Anti Jakšiću*, predstavivši ga kao velikog hrvatskog književnika, uz *Aleksu Šantića*, jednog od najvažnijih pjesnika vjerskog nadahnuća među bačkim Hrvatima, nepravédno zapostavljenog, koji je ostavio dubok, neizbrisiv trag u hrvatskoj kulturi.

»Za prosuđivanje književnog značenja nekog autora nije od važnosti jedino dojam što ga on u čitatelju pobuđuje danas, već u konačnoj ocjeni treba u prvom redu uzeti u obzir umjetnički i uopće duhovni doprinos što ga je netko svojim radom unio u kulturni život svoga naroda i svoga doba«, ustvrdio je prof. Vidmarović i dodao da je imao čast osobno poznavati Antu Jakšića koji je bio drag, skroman čovjek, pravi gospodin u najboljem značenju te riječi, nikada nije povisio ton, a isijavao je neku posebnu smirenost i dobrotu. »Kao čovjeka i književnika, karakterizirala su ga tri osnovna elementa: neupitno hrvatstvo, odanost katoličkoj vjeri, te za ondašnje vrijeme neobično naglašena socijalna senzibilnost. Veći dio svojih radova Jakšić je posvetio sjećanju na svoj zavičaj te problemu

siromaštva i na taj način, uz tada aktivnu književnu skupinu 'Zemlja', ukazao i senzibilizirao javnost na socijalnu nepravdu koja je razdirala tadašnje društvo«, rekao je prof. Vidmarović.

Vidaković, Matilda Verderber, Kata Tumbas Dulić, Veco Stipić, Bela Pokrić, Dubravka Kuntić Mardešić i Luka Štilinović zaronili u prošlost i prisjetili se 1953. godine kada su bezbrižno

je stvorilo muk, posvemašnju tišinu u razredu. Zbunjeni, ali ugodno iznenađeni tom njegovom blagošću koja ih je u tren oka očarala bili su tihi i vidno znatiželjni. Ni tada, kao ni ikad poslije, on nije morao zahtijevati mir u razredu. Začudujuće zar, ne? Baš svi njegovi đaci, danas neki i sami profesori, beziznimno se slažu da je bio nenadmašan odgojitelj, erudit, znalac, osebujan pjesnik, reklo bi se da mu je i proza bila u pjesmi, pa dakle i predavanja. »Ipak, nadasve on je bio naš prijatelj, jednostavan u svemu, a tako veliki Čovjek. Sat hrvatskoga jezika za nas je bilo veselje, čak i onda kad smo pisali zadaće«, prisjetio se Luka Štilinović, dok je Dragutin Šubat dodao: »To nije pokušaj da se dokaže đaku da nešto ne zna, nego da pokaže što zna i što osjeća«. *Dubravka Kuntić Mardešić* posvjedočila je kako je njegovo ispitivanje znanja bio zapravo razgovor, te je upitala sve prisutne mogu li zamisliti koliko je taj mili čovjek imao povjerenje u svoje učenike kada je pri zaključivanju ocjena pitao: »Što misliš kakvu ocjenu zaslužuješ, jer ti najbolje znaš ocijeniti svoje znanje«, a onda su oni sami predlagali ocjenu. »Vjerujte, bilo je do te mjere pošteno da je bilo prijedloga i nedovoljnih ocjena. Ne sjećamo se da je ikad itko zlorabio to njegovo veliko povjerenje!«, zaključila je sjećanja na Antu Jakšića *Dubravka Kuntić Mardešić*.

Za sam kraj Okruglog stola članice Hrvatske mladeži Bačke i Srijema *Mirela i Sanela Stantić* pročitale su nekoliko pjesama Ante Jakšića, dok su na dodatna pitanja mladih odgovarali prof. Đuro Vidmarović i maturanti Više mješovite gimnazije u Subotici.

Zlatko Žužić

Luka Štilinović, Đuro Vidmarović i Maja Buza

Vera Glavina - Brčić Kostić, Dunravka Kuntić - Mardešić, Luka Štilinović i bračni par Šubat (Jelica i Dragutin), maturanti Više mješovite gimnazije u subotici, generacija 1954/55

NENADMAŠAN ODGOJITELJ, ERUDIT, ZNALAC

U nastavku Okruglog stola su o svom profesoru i razredniku Anti Jakšiću govorili njegovi maturanti Više mješovite gimnazije u Subotici, generacija 1954./55. Tako su *Dragutin Šubat, Jelica Plančik Šubat, Anica Malešević Dulić, Mira Ostrogonac Crnokrak, Vera Glavina, Ante*

no razigrani ušli u razred, sjeli u klupe i čekali drugo zvono nakon kojeg ulaze profesori. Bučno čavrljajući nisu svi ni zamijetili da je gotovo nečujnim laganim korakom ušao u razred njima posve nepoznat čovjek, novi profesor. Bez riječi je odložio na stol veliki imenik, sjeo i odmjereno polako prošetao pogledom po klupama. Njegov blagi pogled i lagano nasmiješeno lice u par sekundi

URS – ILI PRIMJER PRAKSE PRAKTIČNOG PRIJELAZA S ELITIZMA NA POPULIZAM

Eksperti na općinskoj porti

Viši proračuni općina i gradova bez njihove mogućnosti za viši stupanj odlučivanja umnogome umanjuju učinke Zakona o funkcioniranju lokalnih samouprava koji je usvojen na inicijativu URS-a

Kao stranka »eksperimenta« G 17 plus bio je neshvaćena politička opcija u Srbiji sve dok njezin predsjednik *Mladen Dinkić* i sam nije shvatio kako je nastupilo vrijeme da (se) nešto mora mijenjati. Praktičan, kakav jest, politički elitizam zamijenio je populizmom u njegovoj najpoželjnijoj varijanti, utemeljivši 16. svibnja 2010. Ujedinjene regione Srbije (URS) za koje ni do danas nije pouzdano utvrđeno je li riječ o stranci, pokretu, udruzi građana ili nečem četvrtom. Ipak, razglabanja o pravnoj naravi samog URS-a ostala su u sjeni priče o decentralizaciji, odnosno o mogućnosti stvaranja jake Srbije isključivo kroz njezine jake regije.

Kako su raniji aduti o ugroženosti zemlje zbog vanjskih i unutarnjih neprijatelja, a samim tim i o potrebi nacionalne unifikacije – u čemu G 17 plus nikada nije prednjačio, odavno potrošeni jedino što je građanima još preostalo je da na koncu izvrnu džepove i iznenade se njihovom praznom sadržinom. Lider G 17 plus na vrijeme je to uočio i, iskoristivši »poluvrijeme« između dvaju izbora, okrenuo ploču na stranu s koje se pjeva o decentralizaciji. Jednostavno, uvidio je Dinkić da je ono za što su se ranije zalagale rijetke političke vrste vremenom postalo popularno do mjere koja potencijalno obećava mnogo veći (i politički) profit u odnosu na ionako nerazumljivu »priču s katedre«.

POZOVI 011 DA ČUJEŠ O 024

Kao jedan od ključnih argumenata, koji URS-ovci ne propuštaju istaknuti, svakako je proš-

logodišnje usvajanje Zakona o funkcioniranju lokalnih samouprava kojim je općinama i gradovima omogućeno raspolaganje većim iznosom sredstava u odnosu na ranije godine. U situaciji kada proračun, recimo Subotice, potencijalno može biti veći i za preko 700 milijuna dinara (što čini između petine i šestine ukupnih sredstava kojima godišnje raspolaže) malo će se tko baviti pitanjem prati li spuštanje novčanih tokova u lokalne kase i isto takvu razinu odlučivanja. Odgovor će vjerojatno biti negativan, jer smo i dalje svjedoci debele centralizacije svih državnih tijela koja se nalaze na teritorijima lokalnih jedinica.

U tom smislu zalaganje URS-a za podjelu gradova na više općina (što im, inače, zakon ne brani i što, uostalom, i kod nas odavno postoji) više se može shvatiti kao bon za kupovinu glasova nego li ozbiljno razrađen program. Primjerice, do danas nismo dobili odgovor zašto je – ako se URS zalaže da Bajmok, Čantavir i Palić budu općine u sastavu Grada Subotice – ukinuta ekspozitura Nacionalne službe za zapošljavanje u Bajmoku kada znamo da se na čelnom mjestu te državne institucije u subotičkoj filijali nalazi *Zlatko Panić*, čovjek iz redova G 17 plus, sada URS-a? Isto se, mada ovoga puta ne njihovom krivnjom (ali svakako u kontekstu pojma »debele centralizacije«), može reći i za primjer zbog čega građani (pa tako i novinari) moraju pitati MUP u Beogradu gori li kuća u Crvenoj čorapi ili u Kurvanjskom kraju u Gornjem Tavankutu? Čudno je stoga (ili možda i nije) što priču o potrebi za formiranjem općina u gradovima istodobno

ne prati i »objašnjenje u fusnoti«, odnosno da je za to prvo potrebno promijeniti njihove statute.

Jedno od ključnih pitanja, a koje se tiče samog imena URS-a, je postoje li uopće regije u Srbiji i, ukoliko postoje, što one u svakodnevnom životu znače za građane? Primjer Vojvodine, a sve više i Sandžaka i Šumadije (gdje također postoje različiti oblici autonomističkih misli), više je nego poznat, pa je samim tim još zanimljivije da se u vokabularu URS-a on(i) koriste više kao geografski a mnogo manje kao politički pojam, uz sva pripadajuća »prava i obveze«. Ako se, pak, pojam regija odnosi na postojeće okruge, onda se vjerojatno čak i sami načelnici pitaju što oni uopće rade, u čemu bi im pomoć URS-a svakako bila dragocjena.

IVANA I MAJA

Svakako najjači predizborni adut URS-a je njegov program za poljoprivredu. Koristeći iskustva ranije ministricice i potpredsjednice Vlade *Ivane Dulić-Marković* Mladen je Dinkić još jednom dobio utemeljen, jasan i – što je najvažnije – konkretan program koji je već dao rezultate. Nije, naime, mali broj poljoprivrednika koji će se i danas sjetiti stabilnosti i reda koji su vladali u vrijeme dok su Ivana Dulić-Marković ili kasnije *Goran Živkov* obnašali dužnosti ministara poljoprivrede. Dvostruko viši proračun, poticaji, bespovratna sredstva za investicije... sve su to stvari udaljene jednako od 2005. koliko i od aktualne politike *Dušana Petrovića*.

Ono što građani, čak i oni koji će glasovati za URS, Dinkiću

zacijelo neće zaboraviti svakako su onih legandarnih tisuću dioničarskih eura. Ono čime se građani, posebno oni koji će glasati za URS, sigurno neće previše baviti jesu pitanja uloge Dinkića u privatizacijama (neki idu čak i do toga da spominju afere) »Knjaz Miloša« ili »Severa«, uvođenju ovakvog sustava PDV-a, dok priča o bankama zaslužuje posebno poglavlje. Ono što će građani, čak i oni koji budu glasovali za URS, vjerojatno zaboraviti jest odgovor na pitanje - kakve su to tajne prirode spojile Mladana Dinkića i kandidatkinju za gradonačelnicu Novog Sada *Maju Gojković*? Odnosno, planira li Dinkić na temelju ideologije svoje stranačke kolegice ujedinjene regije proširiti i izvan granica ove zemlje ili ih Gojkovića suziti do kapija autobusnog kolodvora ATP »Vojvodina« čije je upropaštavanje (u vrijeme dok je bila gradonačelnica Novog Sada sklopljen je ugovor o njezinoj izgradnji) – zli jezici to tvrde – stajalo 100 milijuna eura, što je čak i Europski parlament visoko vrednovao, uvrstivši ga među pet najvećih korupcijskih afera u Srbiji.

Z. R.

OLGA ŠRAM, RAVNATELJICA MODERNE GALERIJE LIKOVNI SUSRET

Pravovremeno uočavanje moderne umjetnosti

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

*Prvi značajan datum glede našeg jubileja jest 28. travnja, kada je 1962. godine registrirana ustanova. Tada je donijet akt o osnutku, a prvi program koji je ustanova uradila otvoren je 26. kolovoza iste godine u prostoru Velike terase na Paliću **

Likovne kolonije su odigrale značajnu ulogu u prodoru novih suvremenih strujanja u likovnoj umjetnosti i to se događalo do devedesetih godina. Tada se pojavljuje jedan fenomen, a to je rađanje privatnih kolonija. Takve se kolonije među umjetnicima pogrdno nazivaju 'paprkaš kolonije', kaže Olga Šram

Subotička Moderna galerija Likovni susret obilježava jubilej 50 godina postojanja. U povodu ovoga jubileja i programa kojima će se obilježiti osnutak ove ustanove razgovarali smo s ravnateljicom ove ustanove povjesničarkom umjetnosti *Olgom Šram*.

HR: Likovni susret u Subotici je osnovan prije pet desetljeća. Kako će se obilježiti jubilej?

Unatrag godinu-dvije već smo profilirali naše programe, kao postepeni uvod u jubilej. Bavili smo se određenim područjima suvremene i moderne umjetnosti, koja su prethodila osnivanju institucije ove vrste, tako da smo imali izložbe koje su ukazivale na tu umjetnost druge polovice 20. stoljeća, koja je posebno u Vojvodini imala zanimljive tokove, tj. vezana je konkretno i za poslijeratni pokret umjetničkih kolonija u kojima se stvarala nova suvremena umjetnost udaljena od socrealizma.

Tada su se na vojvođanskom terenu odvijale značajne promjene prema suvremenosti i modernim tokovima umjetnosti, bilo da se radi o vojvođanskim umjetnicima ili tada jugoslavenskim. Ta klima pogodovala je stvaranju institucija suvremene umjetnosti kao što su Likovna jesen u Somboru, Likovni susret u Subotici, Galerija suvreme-

ne umjetnosti u Novom Sadu, Galerija suvremene umjetnosti u Beogradu i niza drugih institucija kulture koje su nikle od početka šezdesetih godina, dakle, subotički Likovni susret nije usamljena pojava. Prvi značajan datum glede našeg jubileja jest 28. travnja, kada je 1962. godine registrirana ustanova. Tada je donijet akt o osnutku, a prvi program koji je ustanova uradila otvoren je 26. kolovoza iste godine u prostoru Velike terase na Paliću, odnosno u toj velikoj dvorani koja se nalazi na prvom katu. Tamo su se manifestacije odvijale sve do 1968., a onda je ustanovi dodijeljena ova zgrada iz koje se iselio Gradski muzej i prešao u Gradsku kuću. Mi se držimo i jednog i drugog datuma, jedna skromna, mala izložba otvara se danas, 27. travnja, i ona nosi naziv »Ličnosti i događaji - pečat početka«, dok će velika izložba biti održana u kolovozu na Paliću.

HR: Što karakterizira ove »rodendanske« izložbe?

Izložba pokazuje najznačajnije umjetnike koji su pedesetih godina radili u umjetničkim kolonijama koje su djelovale u okruženju Subotice. Podsjećajući na čin osnutka Likovnog susreta, pokazujemo likovnu klimu i slikare koji su djelovali u umjetničkim kolonijama, a podsjetit ćemo

posjetitelje i na *Imrea Devića*, koji je bio inicijator osnivanja ove ustanove i njen direktor u tih prvih osam godina, do 1969., kada je ustanova preregistrirana i kada je dobila novog direktora *Gabora Szilagyija*.

Velika izložba na Paliću će pokazati ona djela koja je likovni susret zaprimio u svoju zbirku otkupima i darovima autora, a koja su kapitalna djela najznačajnijih suvremenih umjetnika. Takva izložba znači jednu vrstu ponovljenog događaja, to je pokušaj sažimanja prvih Likovnih susreta koji su se događali u tom izložbenom prostoru Velike terase od 1962., do 1968. godine. Te prve godine rada ustanove su u stvari najnepoznatije i zbog toga će ta izložba biti jedno ozbiljnije podsjećanje na te godine s namjerom da se pokaže koliko je reakcija ljudi koji su osnivali ustanovu i koji su radili na tim prvim izložbama bila

pravovremena. Oni su uočili one najbolje pojave u suvremenoj umjetnosti već tada i znali su to prihvatiti i prezentirati i znali su to sačuvati do danas, jer zbirka Likovnog susreta počela se popunjavati već 1962., godine, tako da danas imamo u svojoj zbirci jako veliki broj djela tkz. nulte kategorije, koja znači kulturno pokretno dobro najviše razine. Također, održat ćemo i jedan stručni skup koji nosi naziv 'Fenomen 60-tih – institucionalizacija i umjetnička sloboda' na kojem će izlagati kolege iz sličnih ustanova koje su osnovane 60-tih godina, dakle, bavit ćemo se objašnjenjem i analizom rada institucija kulture, to je bio jedan 'bum' 60-tih i svatko je imao svoju specifičnost rada, Likovni susret je imao te velike slikarske izložbe koje su bile vezane tih prvih godina uz stvaralaštvo umjetnika u umjetničkim kolonijama, a sve te institucije su imale

svoje specifičnosti i taj stručni skup bi trebao sažeti koja su to iskustva u proteklih 50 godina i kakva je budućnost glede rada tih ustanova.

HR: Imaju li danas umjetničke kolonije snažan utjecaj na likovnu scenu i kako gledate na današnje tkz. »paprikaš likovne kolonije«?

Poslijeratne umjetničke kolonije, nastale 60-tih godina, imale su podršku društva u svojim sredinama, našle su potporu, svoje financijere, materijalnu i moralnu podršku i te kolonije su istrajavale dugi niz godina. Pri Likovnom susretu postoji dokumentacijski centar umjetničkih kolonija Jugoslavije do raspada te države, evidentirali smo sva ta događanja i imali smo oko 400 registriranih kolonija na teritoriju Jugoslavije. Devedestih godina počinje gašenje kolonija koje je društvo materijalno podržavalo, tako da su likovne kolonije morale početi same pronalaziti sponzore. Tada se pojavljuje jedan fenomen, a to je rađanje privatnih kolonija, koje traju od jednog do više dana, i koje okupljaju, među ostalim, »popularne« umjetnike. Bude na tim kolonijama i kvalitetnih slikara, ali je koncepcija rada tih privatnih kolonija uglavnom neadekvatna, stvorena stihijski prema prigodi, prema ukusu sponzora. Takve se kolonije među umjetnicima pogrdno nazivaju »paprikaš kolonije«. Te kolonije više nisu zahtijevale evidentiranje i izučavanje, jer se tamo nije imalo što izučavati. Likovne kolonije su odigrale značajnu ulogu u prodoru novih suvremenih strujanja u likovnoj umjetnosti i to se događalo do devedesetih godina. Likovne kolonije su počele gubiti društvenu podršku i mnoge su se ugasile, recimo čuvena umjetnička kolonija u Bačkoj Topoli, koja ima izuzetnu zbirku i koja je radila od 1953. godine, nije uspjela objaviti čak niti katalog za 50 godina rada 2003. godine, jer nije bilo sredstava. U jednom vremenu likovne kolonije su odigrale pozitivnu ulogu, ali došla su neka druga vremena, javljaju se te privatne kolonije, koje još uvijek nastaju, ali mi više o tome ne vodimo računa. Te »paprikaš kolonije« su možda snizile ukus

i snizile odnos prema umjetnosti, doprinijele da se jedan kompletno opći stav o umjetnicima koji idu u kolonije snizi, a s druge strane kad gledamo početak 20. stoljeća u Vojvodini i šezdesete godine, to su odjeci tih kreativnih okupljanja na kolonijama s programskim sadržajem koje su ostavile dubok trag. To je razdoblje prošlosti, sada »otvaramo« neke autore upravo na izložbi 27. travnja, samo da bi ponovno naglasili da su pojedini slikari bili nositelji tih suvremenih stremljenja na koje se mi pozivamo i koji su utjecali na razvoj likovnosti. Naš dokumentacijski centar više ne zaprima dokumentacijsku građu o drugim kolonijama, nego samo o relevantnim simpozijima koji postoje u Srbiji.

HR: Kada je počela i kako je tekla restauracija Reichlove palače, zgrade u kojoj se nalazi Moderna galerija Likovni susret?

Problemi se rješavaju fazno. Od 2003. do 2005. godine rađena je restauracija zgrade Reichlove palače izvana. Vršeni su radovi na restauraciji krova, a obnovljene su prednja i dvorišna fasada. Također, urađena je sanacija podruma, koji je bio pod vodom zbog podzemnih voda, tako da je voda nagrizala objekt. Zahvaljujući sredstvima Grada Subotice 2006. godine zalivena je betonska kada, koja je zaštitila objekt, ali završni radovi u podrumu nisu urađeni, jer je već i ta investicija bila skupa, tako da podrumi nisu u onoj funkciji u kojoj bi trebali biti.

Zahvaljujući sredstvima dobivenim od Pokrajine i Grada Subotice, prošle godine je restauriran hol zgrade. Taj reprezentativan ulaz u zgradu bio je u očajnom stanju, nagrižen od vlage. Konkurirali smo na pokrajinski natječaj za saniranje tog hola, dobili smo manje od potrebnih sredstava, pa je subotička lokalna samouprava osigurala dio sredstava. Nakon restauracije, konačno imamo pravi ugođaj te prekrasne secesije. Uglavnom, nastojimo fazno rješavati probleme.

HR: Koje bi dijelove Reichlove palače trebalo još restaurirati? Ono što je još problem u zgradi, jest potreba za restauracijom potkrovlja, zatim dijela zgrade

koji je orijentiran prema dvorištu, kao i izložbenih prostora. Prvi kat palače je reprezentativni kat, koji je značajan, kao jedan izuzetno oblikovan secesijski prostor u kojemu se odvijaju naše najznačajnije manifestacije. Taj prostor zahtijeva temeljitu restauraciju. Prije svega, trebalo bi instalirati galerijsku rasvjetu, jer sadašnji lusteri nisu dovoljni da svojom snagom osvijetle izložbeni prostor, dakle eksponate, na adekvatan način. Urađen je predračun projekta uvođenja nove galerijske rasvjete, kao i za saniranje zidova i restauriranje svih gipsanih reljefa i detalja koji postoje u tom prostoru, no, ta kalkulacija je ispala preskupa. Ni grad, ni pokrajina nemaju dovoljno sredstava da se sada upuste u taj posao. Zbog toga smo konkurirali na natječaje Pokrajinskog tajništva za kulturu za izložbeni prostor u prizemnom dijelu zgrade, čija obnova zahtijeva manje sredstava. Uz pomoć Pokrajinskog tajništva osigurana su inicijalna sredstva za restauraciju tog prostora, a imamo obećanje Grada Subotice da će nam preostala potrebna sredstva dostaviti prema sprovedenoj javnoj nabavci, koja je okončana u dijelu za sređivanje zidova, a uskoro ćemo imati zaključenu javnu nabavku, tj. izabranog izvođača za postavljanje galerijske rasvjete. Nadam se da ćemo vremenom uspjeti restaurirati i galerijski prostor na katu.

HR: Jeste li zadovoljni iznosom sredstava iz gradskog proračuna za rad Moderne galerije Likovni susret?

Sredstva za tekuće održavanje zgrade koje imamo na godišnjoj razini jako nam puno znače, jer smo s tim sredstvima odradili neke manje poslove i zahvate na objektu. Što se ostalih pozicija financiranja tiče, sve ide u smjeru preslikavanja situacije iz prethodnih godina, tj. sve institucije kulture su tretirane podjednako – od plaća do materijalnih izdataka. Ono što osjećamo kao problem jesu mala sredstva za programe.

Ta sredstva čak nisu niti dovoljno jaka podloga da na osnovi njih tražimo sredstva na drugim pozicijama i to stvara jednu veliku nesigurnost u kreiranju

programa, pogotovo međunarodnih projekata, ali nekako smo se naviknuli na to. Prijavljujemo se posebno za svaki projekt na republičke i pokrajinske natječaje i uspijevamo godišnje ostvariti u našem prostoru i po dvadeset programa. Dvije trećine programa ostvarimo u vlastitoj produkciji, a ostalo u razmjeni s drugim institucijama.

Dakle, moramo čekati na rezultate najtječajja da bi bili sigurni da ćemo moći realizirati projekte u tijeku kalendarske godine, a više bi nam odgovaralo da se pojedini programi mogu financirati kroz dvije sezone i pogotovu s prelaskom sredstava u sljedeću godinu. To problemi s kojima se suočavaju i druge institucije kulture. Žao nam je što ne možemo više investirati u kataloge, publikacije i knjige, u tu izdavačku djelatnost, koja traži ozbiljnija sredstva kao potvrdu rada i projekata.

HR: Vanjska ste suradnica Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Što vidite kao važnim u budućem djelovanju Zavoda na polju likovnih umjetnosti?

Mislim da Zavod, od osnutka do danas, radi dobro i uspješno i da su pokrenuli i ustrojili sve segmente rada na svim poljima kulture. Ono što ja osjećam iz nekog iskustva, jest problem otkupa umjetničkih djela. Razmišljala sam je li moguće da Zavod inicira na neki način i da počne sustavno prikupljati djela suvremenih umjetnika, ovdašnjih Hrvata. Mislim prije svega na djela dokazanih, kvalitetnih umjetnika. Znači, da se pokušaju spasiti od »lutanja« starija umjetnička djela koja se nalaze u privatnim zbirkama koje su rasformirane ili se prodaju ili, primjerice, da se kupe određena djela kada se nađu na tržištu, dakle, da se pokuša formirati jedna zbirka koja će svjedočiti o djelovanju Hrvata na području likovnih umjetnosti.

Od glazbenika se skupljaju note, od književnika knjige, onda bi to trebalo uraditi i na planu likovnih umjetnosti. Sve je to, naravno, vezano za sredstva, potrebnim prostorom za čuvanje tih djela, kao i za potrebom evidentiranja te zbirke.

Hrvatska riječ u Zagrebu

Časopisi i knjige bačkih Hrvata uvjetovani su nacionalnim, kulturnim, vjerskim i uljudbenim razlozima i interesima, te potrebama puka i od početka su u funkciji preporodnih nastojanja bunjevačkih i šokačkih Hrvata u južnoj Ugarskoj, pa i danas imaju nedvojbeni i nezamjenjivu ulogu u procesu uspostave kulturne i političke identifikacije, (samo)prepoznavanja i (samo)predstavljanja Hrvata u Vojvodini, i prema vani i prema unutra, rekao je Miković

Prošli je petak u Palači Matice hrvatske u Zagrebu održano predstavljanje knjiga objavljenih u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice, te časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« Ogranka Matice hrvatske u Subotici.

Riječ je o ustanovi čija književna produkcija, u razdoblju od 2005. do 2012. godine, obuhvaća 50 naslova, a uskoro izlaze još tri djela koja su u pripremi. Naravno, moglo ih je biti objavljeno barem još

»Hrvatska riječ« očitovali su se mnogi ugledni pisci, stručna kritika i drugi kompetentni sudionici književne javnosti, te drugi nakladnici, koji dobro poznaju sve poteškoće, izazove i iskušenja uspostave konzistentne nakladničke djelatnosti, pogotovo u manjinskoj zajednici, u kojoj je mnogo toga, iz različitih razloga, postavljeno mimo knjige, a nerijetko i protiv nje! Dokaz uspješnosti ove ustanove je i dobiveno priznanje na zagrebačkom 32. Interliberu 2009. godine, kada

naslova, već i njezine profiliranosti.

Predstavljanje Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« i časopisa »Klasje naših ravni« u Zagrebu otvorio je tajnik Matice hrvatske *Stjepan Sučić*, a govorili su dr. sc. *Sanja Vulić*, prof. *Đuro Vidmarović*, *Naco Zelić* i urednik *Milovan Miković*.

DIJALEKTALNA PROZA

Doc. dr. sc. *Sanja Vulić*, s Hrvatskih studija Sveučilišta u

ca koja sama za sebe govori o plodnosti toga nakladništva, ali i o zauzetosti pisaca s tih prostora. »Tri od tih pet izdanih knjiga su knjige narodne proze, uglavnom narodnih pripovijedaka koje je sabrao *Balint Vujkov*. Prva knjiga izašla je 2005. i nosi naslov 'Krilati momak', prema jednoj od pripovijedaka u toj knjizi, a dio tekstova je objavljen i u 'Klasju naših ravni' te iste godine. Tri godine poslije objavljena je druga knjiga narodne proze 'Šaljive narodne pripovijetke', koja sadrži 63 proze, a priredio ju je bunjevačko-hrvatski književnik iz Subotice *Lazar Merković*. Treća knjiga *Balinta Vujkova* 'Bunjevačke narodne pripovijetke' izašla je 2010. godine, sadrži 64 pripovijetke, a priredio ju je *Milovan Miković*«, rekla je dr. *Vulić* i dodala kako se dvije ostale knjige dijalektalne proze autorske, šokačke Hrvatice iz *Sonte Ruže Silađev*.

Prva njezina knjiga, naslovljena 'Divani iz Sonte', objavljena je 2007. godine, a budući da je postigla veliki uspjeh kod čitatelja brzo je rasprodana te je 2008. objavljeno drugo izdanje. To je zbirka kratkih proznih tekstova, najvećim dijelom etnografskih crtica, a zatim anegdota, u kojima se prikazuju zbivanja, običaji, sudbine, dogodovštine i duhovitosti šokačkih Hrvata u Sonti u razdoblju od sredine prošlog stoljeća do najnovijeg vremena, a pisana je na mjesnom idiomu Sonte koji autorica izvrsno poznaje. Druga knjiga *Ruže Silađev* 'Šokica pri-

Milovan Miković, Stjepan Sučić, dr. sc. Sanja Vulić, Đuro Vidmarović i Naco Zelić

toliko, ako je suditi prema raspoloživim, kvalitetnim rukopisima, ili još i mnogo više, pridodamo li sva relevantna djela iz književne prošlosti ovoga podneblja, koja smo dužni poznavati, pomno proučiti i ostaviti naraštajima koji dolaze. O objavljenim djelima NIU

je za okruglim stolom poznavalaca spisateljstva, knjige, kritike i nakladništva, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, nakladnička djelatnost NIU »Hrvatska riječ« proglašena za najbolju, u cjelokupnom izvandomovinstvu. Ne samo u pogledu brojnosti objavljenih

Zagrebu, Odjela za kroatologiju, govorila je o dijalektalnoj prozi Hrvata u Bačkoj u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, ustvrdivši kako je od jeseni 2005., kada je objavljena prva knjiga u toj nakladničkoj kući, objavljeno čak pet knjiga dijalektalne proze, što je činjeni-

povida' objavljena je potkraj prošle godine i osim nekoliko narodnih pripovijedaka koje je autorica zabilježila od pripovijedača u njoj je većina proznih crtica autorska«. Dr. Vulić je na kraju zaključila kako NIU »Hrvatska riječ«, zahvaljujući svom uredniku Mikoviću, do sada nije preuzela jedan, po njenom mišljenju, neprihvatljiv način da se u knjigama dijalektalne proze pogovori i životopisi autora tiskaju na mjesnim govorima, jer se na taj način poništava hrvatski standardni jezik i gubi se sama bit dijalektalne književnosti kao oslobudnog načina književnog izražavanja, za razliku od tipova tekstova koji obvezno trebaju biti na standardnom jeziku.

ČASOPIS »KLASJE NAŠIH RAVNI«

Prof. Đuro Vidmarović, književnik, predsjednik Upravnog odbora Društva hrvatskih književnika i diplomat u mirovini, predstavio je časopis »Klasje naših ravni«, ustvrdivši kako je on fenomen svoje vrste, jer jedino Hrvati u Vojvodini imaju časopis za književnost, umjetnost i znanost na tako visokoj kvalitativnoj razini, te posebno pohvalio uređivačku koncepciju koja djeluje integrativno, ne samo unutar prostora koji mu je zadan državom u kojoj djeluje, nego i povezivanje s ostalim dijelovima hrvatske dijaspori i autonomnim hrvatskim manjinama u europskim državama. »Ovu moju tvrdnju potkrepljuje podatak da je od 2002. do 2010. godine u časopisu objavljeno 36 priloga koji se tiču ne-Hrvata u Vojvodini. Primjerice, prikazani su i Hrvati u Boki kotorskoj, u Crnoj Gori, koji su po mnogo čemu slični Hrvatima u Srijemu jer nisu dijaspora, nego su dio hrvatskog neprekinutog etničkog teritorija koji je zbog političkih razloga umjetnim granicama odvojen od svoga matičnog naroda, i to razmjerno kasno, 1918. godine«, rekao je prof. Vidmarović i naglasio kako je

zanimljiv podatak da je udio hrvatskog stanovništva u toj državi manji od 1 posto, a onih u Boki kotorskoj oko 6 posto, ali da su oni stvorili preko 50 posto kulturne baštine Crne Gore, i to pretežno Hrvatima u Boki kotorskoj.«

Naco Zelić, autor »Publikacije bačkih Hrvata/popis izdanja od 1901. do 2007.«, koju je objavila Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2009., rekao je kako je NIU »Hrvatska riječ«, uz Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan

vale odvojeno – književnost Hrvata s područja Bačke i književnost Hrvata s područja Srijema. Tako je, na primjer, književnost Hrvata u Bačkoj, a u tu je najčešće uključivana i knjiženost Hrvata s dijela Bačke u Mađarskoj, prikazivana neovisno i bez spomena književnosti Hrvata u Srijemu i Banatu«, rekao je Zelić i dodao kako su brojne knjige, nakladnik kojih je NIU »Hrvatska riječ« u Subotici, od posebnog značenja za književnost vojvođanskih Hrvata. Pojedini pisci su tako prvim objavljje-

»Klasja naših ravni« Milovan Miković, podsjetivši da hrvatska književnost u Vojvodini tijekom XIX. i XX. stoljeća, gotovo beziznimno nastaje u Subotici, ili je uz nju vezana, a tako je i danas, što potvrđuju nakladnička djelatnost NIU »Hrvatska riječ« i časopis »Klasje naših ravni«, a prije toga, osamdesetih i devedesetih godina XX. stoljeća, izdavačka djelatnost NIP »Subotičke novine« i časopis »Rukovet«. O tome na svoj način svjedoči vrijeme nastanka i početak uporabe sinonimskih sintagmi: Subotički književnik krug i kasnije Subotički hrvatski književni krug.

»Časopisi i knjige bačkih Hrvata uvjetovani su nacionalnim, kulturnim, vjerskim i uljudbenim razlozima i interesima, te potrebama puka i od početka su u funkciji preporodnih nastojanja bunjevačkih i šokačkih Hrvata u južnoj Ugarskoj, pa i danas imaju nedvojbenu i nezamjenjivu ulogu u procesu uspostave kulturne i političke identifikacije, (samo) prepoznavanja i (samo) predstavljanja Hrvata u Vojvodini, i prema vani i prema unutra«, rekao je Miković i zaključio kako se već samo letimičan pregled navedenih stvaralaca doima dovoljnom referencom, bez udublivanja u njihovu bibliografiju, mimo bilo kakvog navođenja i nabiranja njihovih djela, bez pokušaja proučavanja i uspoređivanja obujma i značaja, stručnih, znanstvenih, književnih ili umjetničkih dosega njihovih dosadašnjih ostvarenja. Uz dobro poznata i priznata imena (*Ketig, Melvinger, Merković, Poljaković, Sekulić, Vojnić Purčar, Vujkov, Vulić*) zapažamo i nekoliko mlađih (*Bartoš, Bošnjak, Ž. Zelić*), a polovica objavljenih pisatelja, podrijetlom je izvan Subotice, iz drugih hrvatskih sredina. »Nekome ovo možda može predstavljati kriterij, a za mene je, u zadanom kontekstu, više u domeni stjecaja okolnosti«, rekao je Milovan Miković.

Zlatko Žužić

Milovan Miković, urednik Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatske riječ« i časopisa »Klasje naših ravni«

Antunović« u Subotici, u minulih desetak godina najplodniji nakladnik hrvatske knjige na području Vojvodine te da bibliografi, antologičari i povjesničari književnosti nisu istraživali i sistematizirali objavljene knjige prema nakladnicima, pa ne možemo dati ocjenu o tome koje mjesto po tom značajnom poslu za knjigu vojvođanskih Hrvata pripada NIU »Hrvatska riječ« u Subotici u minulom vremenu, od pojave prvih knjiga *Mihovila Radnića*, rodonačelnika hrvatske pisane riječi u Bačkoj, kojemu su knjige objavljene u Rimu 1683. godine, do danas.

»Poteškoću čini i to što se književnost vojvođanskih Hrvata, pa i objavljene knjige, sve do 1990. godina nisu prikazivale za cijelo područje Vojvodine, već su se prikazi-

nim knjigama ušli na velika vrata u književnost vojvođanskih Hrvata i njihova su djela postala dostupna široj čitalačkoj publici i upozoreno je na njih izvan Vojvodine, a prvenstveno u matičnoj domovini Hrvatskoj.

»Za kraj želim još reći da je za prezentiranu nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ« u Subotici odgovoran, ali i zaslužan urednik te djelatnosti, a to je književnik Milovan Miković. On je i kao urednik NIO »Subotičke novine« i časopisa »Rukovet«, a sada i kao urednik časopisa »Klasje naših ravni« objavio i druge brojne naslove i dužan sam mu reći hvala, i to velika hvala!«, zaključio je Naco Zelić.

Posljednji je govorio urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice i

Avari, Slaveni i Bugari u Srijemu

Piše: dr. Zsombor Szabó

Novi gospodari Panonske nizije – Avari, predstavljali su skup nomadskih tursko-mongolskih plemena, ogurskog etničkog stabla, pokorenih od njih još na obalama Kaspijskog jezera i Ponta. S njima su se kretale i veće grupe Slavena, tako da je etnička populacija Kaganata bila vrlo heterogena, ali Avari (vojna elita) su držali svu vlast na cijelom zauzetom teritoriju. Raspadom antičkog Rimskog carstva na dva dijela praktički se formira teritorij koji danas nazivamo Srijem, jer su granicu između dvaju dijelova nekadašnjeg carstva činile rijeke Dunav, Bosut i Drina. Bizant je vodio žestoku borbu za ovaj teritorij, najprije s Avarima, a potom i sa Slavenima

DOLAZAK SLAVENA NA BALKANSKI POLUOTOK

Suvremena literatura se uglavnom slaže oko datuma prvog pojavljivanja Slavena na Balkanskom poluotoku. »Godine 557. Slaveni su prešli Dunav i ušli u Trakiju, gdje su im se pridružile još neke skupine Zapadnih Slavena. U 589. godini stigli su na Peloponez, a krajem stoljeća napredovali su na zapad i na sjever. Prva skupina prodrla je u Dalmaciju i Istru i stigla do Jadranskog mora, gdje su se njezini pripadnici stopili s domaćim dalmatinskim (*romanizirani Iliri op. aut.*) stanovništvom, navodi Talbot.¹ Neki autori smatraju da je tako nastao hrvatski narod.

Avari su vrlo čvrsto držali svoj teritorij Kaganata, a Slaveni su se naselili na okolnim prostorima i često su išli skupa s Avarima u pljačkaške

¹ »Rani srednji vek, uobličavanje evropske kulture« (1976), uređio: David Talbot Rice. Beograd: Izdavački zavod Jugoslavija

Avarsko zlatno posuđe iz doline rječice Zlatice

pohode. Oni su zajednički uništili veliki rimski grad *Salonu* (Solin) tridesetih godina VII. stoljeća, a preostali stanovnici su našli spas u Dioklecijanovoj palači u *Splatou* (Split). Zajedno su nastavljali napade na Bizant početkom VII. stoljeća, ali su 626. godine pod Carigradom doživjeli veliki poraz. Kao posljedica ovog poraza svrgnuta je s vlasti vladajuća dinastija kagana Bajana. Pojedina slavenska plemena su se isto odcijepila od Avara i naseljavaju se na Balkanski poluotok. Avari su uspjeli nadvladati svoje unutarnje rivale, Kaganat je izašao uzdrman u svojim temeljima

i znatno oslabljen. Uspjeli su utvrditi svoje pozicije na Savi i Dunavu, ali više nisu vodili ekspanzionističke pohode prema Bizantu, nego su se usmjerili ka zapadu i sjeverozapadu, često i uz pomoć Bizanta.

NOVI NAROD S ISTOKA NA BALKANU – BUGARI

Na prijelazu iz VII. u VIII. stoljeće dolazi do vrlo snažnog, novog migracijskog vala iz središnje Azije. Riječ je o narodima onugor-bugarskog podrijetla koji su se oslobodili avarske vlasti oko 630. godine i pod vodstvom Kovrata osnivaju »drža-

vu« koja će postati saveznik bizantskog cara *Heraklitos*. Ovu »državu« su uništili »novi vladari stepe« Hazari 670. godine, a Bugari su se raselili na tri strane svijeta. Prva se skupina naselila u donjem toku i u delti Dunava i oko 680. godine osnovala svoju »drugu državu«, buduću Bugarsku. Druga skupina je pobjegla prema sjeveru, u područje rijeka Kazanj i Volga, a treća je krenula ka zapadu i naselila se u Karpatsku kotlinu, priključivši se Avarima. Bizant je često koristio Bugare u ratu protiv Avara i Slavena.

Zapadni dio Kaganata uništili su Franci u razdoblju od 791. do 796. godine, a bugarski kan *Krum* je uništio istočni dio Avarskog kaganata 803. – 804. godine i tako cijeli donji tok Dunava, pa i Srijem, dolazi u posjed Bugara. *Omurtag*, Krum-kanov sin, oko 825. godine svoju vlast proširuje na obje obale Tise te u Čongradu (*Čorni Gorod*) gradi i jedno upravno središte. Bugari pokušavaju pokoriti okolno slavensko stanovništvo, prije svega *Praedenecente* koji su naseljavali današnji južni Banat i *Timociane* koji su naseljavali Srijem. Bugarski osvajači su bili malobrojni u odnosu na Slavene, te su se za dvjesto godina stopili s njima i postali slavenski narod.

Rušenje i konačno uništenje kasnoantičke kulture – koju su započeli Goti i Huni, a nastavili Avari – završili su Bugari-Slaveni. Na prostorima gdje su prošli ni u tragovima nisu sačuvana imena nekadašnjih gradova. Na ovu konstataciju ukazuje i činjenica da nekadašnji rimski gradovi dobivaju slavenska imena: *Singidunum* – Beograd, *Sirmium* – Dimitrova, *Taurorum* – Zemlin (Zemun), *Acumicum* – Slankamen, *Cuccium* – Pešt (Ilok), itd.

Slavenski nakit: emajlirana naušnica

27. travnja 2012.

ULOMAK IZ RUKOPISA »OD ZEMUNICE DO SALAŠA«

Zemunica I.

Piše: Alojzije Stantić

U gredavim pustarama, u našem ataru đurđinska, vantelečka i dr., najbolje mesto za kopanje zemunice bilo je na plećima grede (uzvišenja); iz daljeg je manje uočna; sa ulazom je s dolnjaka; što dalje od drumu; a voda i barsko raslinje su nadova

At u pustari

se za tu nakanu više nji udružili i napekli cigalja u poljskoj peći. U zemljavoj ravni utrven čovik za jedan sat mož olako iskopat barem 1 m³ zemlje. Ako je jama za zemunicu na priliku: 6x4 onda su tribali iskopat dobri četrdesetak kubika zemlje, a to su mogla uradit jedno tri-četri čovika za tri-četri dana. Nikoliko dana više tribalo je za udešavanje i hasniranje zemunice.

UDEŠAVANJE ZEMUNICE

Kad su iskopali jamu gotov je bio manji dio posla. U vlažnijoj zemlji, u udešenu jamu su nabacali granja, svakaki suvaraka, suve trske i rogoze, možda naci-pali dračvine (i sirova dobro gori) ili vrba i kanadli (kanadske topole) iz dola i od tog naložili vatru. S vatrom su ocigljali zemlju doli i sa strane. Ako taj poso nije prikidala kiša onda se mogo zgotovit za desetak dana. Iskopana i ocigljana jama je polak puta do gotove zemunice. U piskuljama i pisku od uronjavanja stranice su se ocigurale usprsto poređanom trskom iza cili ili raspolučeni okrugljača drva.

Kada zemlja nije zdravo (jako) vlažna, stranice su umazali mazom i posli krečom. To su opisali (*Bela Duranci* povjesničar umjetnosti, u »VOJVODINA 2002.«, etnolog *Beszédes, Valéria* - »Emberek és otthonok«, Életjel - 1994.), a krečom su držali čistim i čeljacke i druge zgrade još i sridinom XX. vika.

Uono vrime većini bunjevački Hrvata u bačkim pustarama prve nastambe bile su zemunice. Kako im one nisu »pale s neba«, na temelju istraživanja i iskustva opisaču kako se narod smistio i zaklonio od nevrimenta u ondašnjim prilikama, dok nisu napravili zemunice, trajniji »krov nad glavom«. U novom kraju život su počeli sa bivakom, časkom sklepanim (na brzinu napravljenim) zakriljem za spremanje rane (hrane) i noćivanje. Bivak i bivakovanje znano je ljudima na Zemlji od iskona do danas, a koristili su ga svi narodi koji su se na duže vrime otisnili iz stalnog boravišta u bespuće. Zemlja svakom živom stvoru pruža blagodati za život, a najviše od njega zavisi kako će se i koliko njima ohasnit u datoj prilici.

Bivakovanje sam izučio u vojnoj škuli, sa pasijom ribolova bivakovo sam nuz vode i ritove u dolovima; o tom sam dosta dozno: od *Tibora Sekelja* (direktor Muzeja u Subotici, muzeolog, svitski putnik) »istraživača u Africi i Aziji«; a tušta od naši guljaša (pastira goveda) i čobana u tzv. »Velikom atu« (pašnjaku, Kelebija-Hajdukovo-Mórahalom-Ásotthalom-

Tompa-Kelebija) do sridine dvadeseti odnosno do kraja četrdeseti godina XX. vika; bio sam kod čobana i upozno kako žive u katunima na Šar planini, u bačijama na Homoljskoj planini i na Zlataru i kod bosanski čobana na zimovanju sa ovcama i bivakovanju u ravni Bačke.

Zbrzano, opisani vrci iz vlastitog iskustva i istraživanja pomogli su mi da mogući početak života naši pridaka u pustari i o zemunici opišem kao možda najvirmiji, naspram ondašnji prilika.

BIVAK I ZEMUNICA

Čim je svakoj obitelji određeno mesto za boravak, raspokavili su bućur i latili se udešavanja bivaka. Nadovat su imali dolove i u njima više feli drva i barsko raslinje: trsku, rogozu, situ i travu u mlaki. Sersam za rad sa zemljom i drvetom doneli su sobom. Imali su za bivak najvažnije: napraviti ga od čega i ščim, pa su za nekoliko sati stvorili zakrilje od nevrimenta i za otpočinak.

Za sve nastambe važno je izabrat najpodesnije mesto di će se napraviti. U gredavim pustarama, u našem ataru đurđinska,

vantelečka i dr., najbolje mesto za kopanje zemunice bilo je na plećima grede (uzvišenja); iz daljeg je manje uočna; sa ulazom je s dolnjaka; što dalje od drumu; a voda i barsko raslinje su nadovat. Dobro je da zemunica bude nadovat paše i da je u zakrilju od pogleda dotiranica, jedno vrime Turaka, pa i bečara, harača u pustarama. Zato je najviše zemunica bilo pod dolovima, a od nji su vremenom nastali ušoreni, najgušći subatički salaši koji kroz ravan u šorovima prate vijugave dolove. Kada su se nakanili napraviti zemunicu, na priliku za obitelj od 8 – 10 čeljadi, ona je bila nužno velika i što podesnija. Za kopanje zemunice spremili su dosta rukivi koji će jamu iskopati, a nastarali su se i za građu i trsku za krovinu. Časkom su naizvrćaili (napravili) dosta valjaka za ognjište i odžak ili su

SA ROGLJA

Nije znao ni pupak odrišit

Uono vrime ditetu čim se rodilo ocikli su komad pupčane vrpce i svezali u čvor. Kad je dite napunilo sedam godina, dali su mu »pupak« da ga odriši. Ako ga odrišilo, držali su da će bit razborito, a ako ga nije znalo odrišit, biće zauvik malo zaostanuto. Za tako čeljade su kazali: »Nije znao (znala) ni pupak odrišit« tj. ono je malo falično (umno je zaostalo).

IZABRAN NOVI MENADŽMENT NA ČELO HRVATSKOG KULTURNOG CENTRA »BUNJEVAČKO KOLO«

Vratiti povjerenje i hrvatsko ozračje

Novo vodstvo »Bunjevačkog kola« očekuje prazna i milijunima zadužena blagajna, osiromašeni programi, prazne prostorije i malobrojno članstvo koje je iz godine u godinu napuštalo Centar, najprije izdvajanjem tamburaške sekcije, potom dijela likovnog odjela kao i Odbora »Festivala bunjevački pisama«

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« mora povratiti stare pozicije, ugled i izgraditi novu, čvrstu i pozitivnu percepciju u javnosti, poručio je novoizabrani predsjednik ove ustanove *Josip Stipić*. On je na ovu dužnost izabran na redovitoj Izornoj skupštini HKC-a održanoj u subotu 21. travnja, na kojoj je, poslije više od četiri sata rasprava i diskusija, izabran i novi Upravni odbor s 12 članova, te nadzorno i disciplinsko povjerenstvo.

Upravo će vraćanje ugleda i povjerenja biti najveći izazov za novi menadžment »Bunjevačkog kola«, kojega očekuje prazna i milijunima zadužena blagajna, osiromašeni programi, prazne prostorije i malobrojno članstvo koje je iz godine u godinu napuštalo Centar, najprije izdvajanjem tamburaške sekcije, potom dijela likovnog odjela kao i Odbora »Festivala bunjevački pisama«.

RAČUN U BLOKADI

Upravo iz pobrojanih razloga na sjednici je ponajprije otvoreno pitanje milijunskih dugova i financijskih zlouporaba, te se i rasprava najviše vodila oko izvješća o poslovanju Centra koje su podnijeli prethodni predsjednik *Ivan Stipić* i predsjednik Nadzornog odbora *Pajo Đurasević*. Podnoseći izvješće o poslovanju HKC-a *Ivan Stipić* je rekao kako je tijekom prošle godine Centar ostvario prihod od deset milijuna dinara, od čega je 8,5 milijuna bilo donacija za Dužijancu, a 1,5 milijun

je namijenjen Centru, te da su rashodi na koncu godine iznosili 14 milijuna dinara. On je naveo da je manjak proistekao zbog dugovanja iz prethodnih godina, da je Centar po završnom računu za 2011. godinu u minusu oko 1,9 milijuna dinara, da dug dobavljačima iznosi oko 5 milijuna, te da je račun HKC-a trenutačno blokiran na iznos od

poslovanja nije završena. Prema zaključcima Nadzornog odbora, članovi Upravnog odbora Centra, koji su bili potpisnici računa, potpisivali su naloge za isplatu i ugovore koji nisu dokazano u interesu Centra nego pojedinaca, računovodstvena dokumentacija je u većem broju nekompletna i nejasna, a pojedina nedostaje. Nadalje,

se financijski problem nije sad pojavio, Đurasević je podsjetio kako je osobno, još 2008., upozorio Upravni odbor Centra na nezakonito poslovanje, ali unatoč tomu nagomilavanje dugova je nastavljeno.

U diskusiji nakon podnošenja izvješća, članica HKC-a *Josipa Ivanković* je pozvala na odgovornost svakog pojedinog člana

Skupštini su prisustvovali i predstavnici hrvatske diplomacije

1,7 milijuna dinara. On je iznio i da dio obećanog novca – oko milijun dinara od »Čistoće i zelenila« i oko milijun dinara koji su trebali stići iz Republike Hrvatske za Dužijancu – nisu doznačeni.

Nalaz Nadzornog odbora koji je preispitivao poslovanje Centra od prosinca 2010. do siječnja 2012. godine, pokazuje da dugovanje iznosi oko šest milijuna dinara, ali je predsjednik *Pajo Đurasević* rekao kako dio knjigovodstvene dokumentacije ne postoji, te da provjera

trošak reprezentacije restoranima je značajan, nisu plaćeni porezi i doprinosi na pojedine izdatke, te postoji sumnja da su počinjena kaznena djela u cilju nezakonitog pribavljanja materijalne koristi u osobne shvrhe. Đurasević je rekao da je u bilanci za prošlu godinu iskazan gubitak od oko dva milijuna, međutim da je iznos sasvim drugi, odnosno dani avansi iznose 131.000 dinara, obveze Centra su 5.400.000, neplaćeni doprinosi 147.000, a porezi 217.000 dinara. Ističući da

Upravnog odbora, riječima da su odgovorni za stanje u kojemu se našao Centar, te da svi koji su u tome sudjelovali moraju istupiti.

DSHV: SPREČAVAMO STEČAJ

Inače, sazivanje ove sjednice Skupštine HKC-a danima prije pratilo su glasine kako će politička stranka Demokratski savez Hrvata u Vojvodini pokušati uvesti svoju upravu u Centar, te je, navodno, revoltiran takvim

razvojem stvari vlč. *Andrija Anišić* podnio ostavku na svoje dužnosti u »Kolu«. On takvo što nije htio službeno potvrditi, no nije niti nazočio sjednici. S duge strane, zbog osipanja

vratio ugled i povjerenje, prvenstveno naše matične države Hrvatske, mora se vratiti hrvatsko ozračje u HKC. Može član biti svatko, iz bilo koje političke opcije, mogu i Hrvati koji

Novi predsjednik HKC-a Josip Stipić

članstva i neplaćenih članarina osiguravanje kvoruma na sjednici Skupštine je bilo upitno, te je Upravni odbor javno, putem medija pozivao na nova učlanjivanja, te su pred početak sjednice evidentirani brojni novi članovi. Na ove špekulacije, ali i iznoseći sumnje da je stečaj u Centru namjerno planiran, u svojoj diskusiji odgovorio je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*: »Najgora opcija jest da dignemo ruke i kažemo – ne može se izaći iz ove situacije. Tada HKC odlazi u stečaj. Ne dolazi ovdje sada ovoliki broj novih ljudi da bi preuzeo vlast nego da spriječi stečaj. HKC je 140 dana u blokadi. Je li netko računao na to da HKC ode u stečaj i završi u nekom drugom dijelu grada, a da se odavde do Katedrale izgrade neki vелеbni objekti, to je druga priča. Sve sada ovisi o nama, o tomu hoćemo li se uspjeti organizirati i spasiti HKC«, rekao je Kuntić, te dodao kako je sada na novom vodstvu da pokuša dogovoriti s vjerovnicima skidanje blokade, barem na jedan dan, te onda u sljedećih godinu dana rješavati 60.000 eura duga. »Kako bi se

nisu članovi ni jedne političke stranke, ili oni koji nisu Hrvati, a prihvaćaju ovaj program, ali mora sve to biti na hrvatskoj crti. Onaj tko želi multietničko kulturno-umjetničko društvo to ima u nekom drugom KUD-u. Ovo je KUD s hrvatskim predznakom i mora imati hrvatski duh. Nikakva nam vlast ne treba u HKC-u, želimo samo da se spasi od stečaja i da se ispune ova dva uvjeta – vraćanje hrvatskog ozračja i kontrola poslovanja«, rekao je Kuntić. On je istaknuo i da podupire prijedlog da poslovanje Centra ispita državni revizor, te dodao da je novac za te namjene osiguran.

NAKON DRŽAVNE REVI- ZIJE, KAZNENE PRIJAVE

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić* istaknuo je da su subotička Dužijanca i somborska Dužionica najznačajnije hrvatske manifestacije, međutim već godinama unazad na subotičkoj nema ni jednog, makar službenog manjinskog simbola kakva je hrvatska manjinska zastava. »Naravno, ne moramo mi maha-

ti hrvatskim barjakom po gradu u povorci, ali mislim da bar toliko zaslužujemo da kažemo kako je Dužijanca i Dužionica naša, hrvatska manifestacija što naravno ne isključuje pravo drugoga da misli drukčije«, rekao je Bačić. On je također podržao financijsku reviziju, te dodao da se za kaznena djela mora podnijeti kaznena prijava kako »više nikome ne bi palo na pamet da tako što radi u ovome Centru«. Na koncu sjednice, Josip Stipić, novoizabrani predsjednik Centra, govorio je o planovima

timski rad na svim razinama, kao i izradu strategije razvoja. Prema njegovim riječima programsku produkciju, osim Dužijance, Velikog prela, božićnih i uskrasnih koncerata, trebaju činiti i programi kroz koje se mogu afirmirati pojedinačni autorski projekti, kulturna suradnja s institucijama i udrugama unutar hrvatske zajednice, Srbije, Hrvatske i međunarodna, kroz radionice i edukacije. »HKC treba u javnosti biti višeznačni simbol hrvatskog zajedništva, kulture i identiteta.

Glasovanje

te kako budući menadžment HKC-a treba temeljiti svoj rad na četiri područja – unutarnjoj organiziranosti, unapređivanju programske produkcije, unapređivanju ekonomsko-financijskog poslovanja i iznalaženju novih izvora financiranja, te repozicioniranju HKC-a u javnosti. Stipić je najavio otvorenost Centra ka mladima, ali i iskusnim profesionalcima, te

Pa, nismo valjda mi inkorporirani u naš grad jučer i prekjučer. Mi smo gradili povijesne temelje ovoga grada, s njim rasli i nećemo pisati dnevnike samoće i otuđenosti nego želimo biti kreatori kulturne politike našega grada i okruženja, želimo biti kreatori nove arhitekture komunikacije«, istaknuo je Josip Stipić.

S. Mamužić

Novi članovi Upravnog odbora

Na izbornoj sjednici Skupštine glasovalo je 186 članova HKC-a »Bunjevačko kolo« od kojih je 142 povjerenje dalo Josipu Stipiću, inače jedinom kandidatu za predsjednika. Na sjednici je izabran i novi Upravni odbor čiji su članovi: Siniša Babičević, Bela Bačić Palković, Vladislav Horvacki, Zvonimir Horvatski, Pavle Kujundžić, Tomislav Kujundžić, Sandra Lipozenčić, Neven Orčić, Dražen Petrekanić, Blaško Stantić, Vlatko Vojnić Purčar i Ilinka Vukoja.

Sajam zapošljavanja

Nacionalna služba za zapošljavanje Podružnica Subotica organizira Sajam zapošljavanja danas, 27. travnja, u atriju Hotela Galerija, u ulici Matije Korvina 17, s početkom u 10 sati. Na Sajmu zapošljavanja sudjelovat će više od 30 poslodavaca koji su iskazali potrebu za svim profilima radnika. Subotička Podružnica poziva sve nezaposlene osobe, kao i osobe koje traže promjenu zaposlenja da posjete ovu manifestaciju.

Program na Paliću u povodu 1. svibnja

Glavni i najveći dio programa obilježavanja 122. proslave 1. svibnja ove godine je planiran u Zoološkom vrtu na Paliću. Tijekom dva dana praznika za posjetitelje će biti organizirano prikazivanje i hranjenje životinja – papiga, foka, patuljastih koza do merkata, gmizavaca, slona i medvjeda. Početak programa najavljen je za subotu 28. travnja, otvaranjem izložbe subotičke Likovno-umjetničke grupe »Q« u Zoo vrtu s početkom u 9 sati, a u nedjelju i ponedjeljak, s početkom u 10 sati, krenut će Međunarodna regata ispred Jedriličarskog kluba Palić. U ponedjeljak s početkom u 9 sati bit će održan i tradicionalni Turnir dublova na teniskim terenima na Paliću. Prvi svibnja, kao i prethodnih godina, počinje vožnjom bickla od Subotice do Palića u 8 sati ispred zgrade »Jadran«, odakle će u isto vrijeme krenuti i pješačenje ka Paliću.

Na nekoliko lokacija u Zoološkom vrtu istodobno će, s početkom u 9 sati, početi programi – Face painting ispred amfiteatra, kreativne radionice gerontološkog centra u manježu kod konja, gdje će biti otvorene i dvije izložbe – fotografije Ljubimci i likovni radovi Hilde Vujković. Na Muzičkom paviljonu s početkom u 11 sati koncert će održati Gradski puhački orkestar, a svečano otvorenje počinje u 12 sati povorkom djece od Vodotornja do Velike terase.

Dežurstva u Domu zdravlja

Tijekom praznika (1. i 2. svibnja) u Domu zdravlja će biti organizirano dežurstvo, tako da ni jedna ambulanta u gradu i izvangradskim naseljima neće raditi, nego će 24 sata dežurati Služba za hitnu medicinsku pomoć (Petőfi Sándora 24). Ambulante u Bajmoku i Čantaviru također će organizirati dežurstvo 24 sata. U Dječjem dispanzeru (Đure Đakovića 14) dežurstvo će biti organizirano od 8 do 20 sati, a poslije toga dežurstvo je u Službi hitne medicinske pomoći. Stomatološka služba će biti dežurna u Zubnoj poliklinici (Trg žrtava fašizma 16) od 7 do 13 sati, priopćila je subotička uprava Doma zdravlja.

Autobus Subotica – Novi Sad – Zagreb

Međunarodna linija Subotica – Novi Sad – Zagreb, koju održava JP »Suboticatrans« u suradnji s Presečki grupom, od 10. travnja do 31. svibnja prometovat će u skraćenom režimu održavanja, odnosno, autobus će prometovati petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom. Od 1. lipnja do 31. kolovoza autobus će prometovati svakodnevno, priopćila je Prometna služba JP »Suboticatrans«.

Cijena karte Subotica – Zagreb iznosi 2.850 dinara, a cijena povratne 4.845 dinara. Studenti imaju popust od 20% te je za njih cijena karte u jednom smjeru 2.280, dok je povratna 3.990 dinara.

Koncert »Klasova« u Gradskoj kući

Mladi tamburaški sastav »Klasovi« održat će samostalni koncert u nedjelju 29. travnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na repertoaru će se naći narodne i zabavne pjesme, ali i numere iz klasične glazbene literature. Početak je u 19.30, a ulaz je slobodan.

Prva nagrada za »Spasite Suboticu«

Neformalna grupa građana »Nasmiješi se Subotici« s prijedlogom projekta »Save Subotica« dobitnik je prve nagrade na natječaju »Unapređenje komunikacije građana i tijela javne vlasti posredstvom interneta« koje je u cilju razvoja, promidžbe i popularizacije IKT raspisalo Ministarstvo kulture, informiranja i informacijskog društva Republike Srbije.

Predložite Počasnog građanina

Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja Skupštine Grada objavilo je javni poziv za sudjelovanje u predlaganju građana i organizacija na području Grada Subotice za dodjelu zvanja Počasni građanin i priznanja Pro urbe. Zvanje Počasni građanin dodjeljuje se za istaknuto i trajno životno djelo u području znanosti, gospodarstva, umjetnosti, odgoja i obrazovanja, kao i za rezultate postignute u javnom životu i razvitku kulturnoga stvaralaštva i to fizičkim osobama koje su svojim djelima i činjenjima pridonijele podizanju ugleda Subotice u zemlji i inozemstvu. Priznanje Pro urbe dodjeljuje se osobama i organizacijama za istaknuta djela koja u velikoj mjeri pridonose ugledu grada podizanjem njegovih materijalnih i duhovnih vrijednosti.

Pismeni prijedlozi s obrazloženjem mogu se poslati ili predati Skupštini grada Subotice, Trg slobode 1, s naznakom za Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja, do 18. svibnja 2012. godine. Tekst javnog poziva nalazi se na web stranici: www.subotica.rs u rubrici natječaji i oglasi.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta NIS A.D. Novi Sad, Narodnog Fronta br. 12, za Projekt: »Izgradnja rezervoara za TNG i pratećih sadržaja u okviru postojećeg kompleksa benzinske stanice«, na katastarskoj parceli br. 1096 k.o. Čantavir, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 20.4.2012 do 30.4.2012. godine, u vremenu od 10 do 12h. Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

ĐORĐE ČOVIĆ, PREDSEDNIK DEMOKRATSKE ZAJEDNICE HRVATA

Zajednički nastup najbolje rješenje

DZH-a izlazi na izbore kao dio koalicije »Sve zajedno«. S obzirom da DZH sudjeluje na svim trima razinama raspisanih izbora, naša su nastojanja da postanemo parlamentarna stranka, kaže Đorđe Čović

Koalicija stranaka nacionalnih zajednica pod nazivom »Sve zajedno« izaći će na izbore na svim razinama, a čine je Bošnjačka demokratska zajednica, Demokratska zajednica Hrvata, Demokratska zajednica vojvođanskih Mađara, Građanski savez Mađara i Slovačka stranka.

»Demokratska zajednica Hrvata predstavlja dio usuglašenog dogovora koalicije 'Sve zajedno', koji je postignut koncem 2011. godine u Domu DZH-a u Subotici temeljem naše inicijative o zajedništvu, kada je i oformljena jedna šira koalicija, a konačno potpisivanje ugovora uslijedilo je u ožujku ove godine, u Novom Sadu. Skoro sve stranke nacionalnih zajednica koje čine koaliciju 'Sve zajedno' imale su ideju samostalnog nastupa na izborima, ali su zaključile kako je zajednički nastup najbolje rješenje. S obzirom da DZH-a sudjeluje na svim trima razinama raspisanih izbora, naša su nastojanja da postanemo parlamentarna stranka, kako bismo mogli odgovoriti na brojne izazove i zahtjeve koji su pred nama u ovom iznimno teškom razdoblju za sve nas«, kaže Đorđe Čović, lider stranke koja dosad nije imala zastupnike u predstavničkim tijelima.

AFIRMACIJA PRAVA MANJINA

Kao cilj okupljanja ove koalicije, Đorđe Čović navodi demokratizaciju društva i afirmaciju prava manjinskih nacionalnih zajednica u Republici Srbiji.

»Naši zajednički ciljevi su afirmacija, a prije svega uvažavanje naših opravdanih kritika i inicijativa glede neučinkovitosti i primjene važećih zakonskih rješenja i propisa na svim trima

razinama vlasti u Republici Srbiji. Jedan od prvih i najvažnijih naših prioriteta predstavlja integracija i uključivanje predstavnika nacionalnih zajednica u politički život, kao i primjena demokratskih principa u političkom životu na ravnopravnim odnosima sa svim zainteresiranim građanima i grupacijama i ostalim zainteresiranim sudionicima u političkom djelovanju. Dakle, koalicija 'Sve zajedno' je rezultat višegodišnjih razgovora, pregovora i konačno postignutog dogovora o zajedničkoj suradnji i nastojanjima za poboljšanje naših neopravdano zapostavljenih pozicija. Zalaganja su usmjerena na uvažavanje i integraciju predstavnika nacionalnih političkih stranaka u aktivno političko djelovanje i otvaranje afirmativnog

»Kao što vam je poznato DZH je svoj stav i prijedloge prosljedio nadležnim državnim tijelima i do dana današnjeg nadležne institucije se nisu udostojile niti odbaciti, niti odbiti naše opravdane zahtjeve. Na tom je tragu i naša posljednja inicijativa glede ingerencija i položaja nacionalnih vijeća, koja je upućena putem otvorenog pisma na adrese premijera Mirka Cvetkovića i predsjednika Borisa Tadića. Odgovor još uvijek očekujemo.«

NUŽNA REFORMA LOKALNE VLASTI

DZH često u svojim priopćenjima iznosi argumente kontra DS-a. Đorđe Čović kaže kako je tomu razlog što je odgovornost uvijek na vlasti.

sada Demokratska stranka. Naši opravdani zahtjevi usmjereni su da se omogući pozitivnim i afirmativnim idejama da političkim putem dođu do izražaja.«

Đorđe Čović kaže kako DZH predstavlja lokalnu stranku kojoj je sjedište u Subotici. »To govori i kako su ciljevi i nastojanja naše stranke usmjereni na što veću decentralizaciju i regionalizaciju države. Ako je država centralizirana i nije izvršena kvalitetna regionalizacija, ne može se očekivati u konačnici ni napredak u društvu i državi.« Govoreći o problemima koje bi trebalo rješavati u Subotici, Đorđe Čović kaže kako je nužna reforma lokalne vlasti.

»Kada je riječ o Subotici, postoji čitav niz problema u funkcioniranju i djelovanju aktualne lokalne vlasti. Skoro u svim područjima su potrebne reforme i modernizacija lokalne vlasti u interesu svih njenih građana. Grad Subotica se nalazi u iznimno teškoj situaciji u financijskom smislu. Trenutačno je najbitnije da građani na predstojećim izborima sudjeluju u što većem broju i izaberu svoje kandidate, jer ne izaći na izbore nije rješenje.«

Zvonko Sarić

Manjinska pitanja uvijek aktualna

U ovoj izbornoj kampanji potenciraju se socijalno-ekonomske teme. Ima li prostora i za potenciranje tema o problematici nacionalnih manjina?

»U Srbiji se uvijek u jeku izbornih kampanja postavljaju prioriteta s višim ciljevima, ovoga su puta to socijalno-ekonomske teme, ali ne smiju se zaboraviti niti ostala područja, s obzirom da su reforme i modernizacija potrebni u svim područjima našeg društva. Pitanja o problematici manjinskih nacionalnih zajednica uvijek su aktualna i ovoj problematici se mora pristupiti uvijek, bez obzira na negodovanja ili opiranja određenih političkih opcija, jer samo ovo društvo i država koji skrbe za sve svoje građane može očekivati razvoj i napredak«, kaže Đorđe Čović.

dijaloga u cilju uspostavljanja demokratskih principa na polju ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava, ravnopravno sa svim ostalim građanima u cilju afirmacije društva i države.«

Na pitanje koji su to programi DZH-a usmjereni prema poboljšanju položaja ovdašnje hrvatske manjinske zajednice, Đorđe Čović nije konkretno odgovorio.

»DZH je izuzetno aktivna stranka u svojim brojnim nastupima i pokušava natjerati odgovorne u društvu i državi da poduzmu i primijene odgovarajuće mjere koje su im na raspolaganju, kako bi naše društvo u konačnici imalo i konkretne pozitivne pomake. Najveća odgovornost je uvijek na onima koji su na vlasti, na stranci koja ima najviše mandata, a to je

PROJEKT EKO OBJEKTA U SENTI PO IDEJI SUBOTIČANINA LEHELA HORVATA

Na imanju n

*Ogledni objekt prošle godine je podignut od bala slame i pokriven crijepom, a ovog proljeća predstoji uvođenje instalacija, a potom završni radovi na uređenju 'zdrave kuće' *Kuća je složena 'mobom' studenata senčanske Više škole za hortikulturu na čijem se imanju podiže*

U Senti, na imanju Više škole za hortikulturu odjela Sveučilišta iz Budimpešte, uskoro se nastavlja izvedba ogledne kuće od prirodnih materijala čiji su zidovi podignuti, ili preciznije rečeno – složeni od balirane slame. Ideja Subotičanina *Lehela Horvata*, građevinskog inženjera i velikog zagovornika uporabe prirodnih materijala u graditeljstvu, da se od slame gradi 'kuća koja diše', na plodno tlo je naišla u senčanskoj obrazovnoj instituciji.

Prošle godine je kuća od slame »mobom« studenata podignuta pod krov i izazvala je pozornost javnosti, a proces nastanka oglednog objekta u svibnju se

nikla kuća od slame

nastavlja uvođenjem instalacija i različitim završnim radovima. Planira se da 'zdrava kuća' bude završena do kraja srpnja. Dodajmo i to da je o eko materijalima u gradnji Horvat govorio i na Festivalu eko filma »Drvo«, prošlog tjedna u Subotici.

OBJEKT U EDUKATIVNE SVRHE

One koji na priču o izradi zidova od slame gledaju u nevjerici, Horvat upoznaje sa sljedećim argumentom: »Najstarija kuća od slame postoji 110 godina, u Nebraski, i još uvijek je u uporabi«.

Slama, ekološki materijal i dobar toplotni i zvučni izolator, u Europi je sve više u uporabi u podizanju vanjskih zidova objekata, a kod nas se tek više priča o uporabi slame, ali se ne koristi, te se ogledna kuća u Senti podiže i u edukativne svrhe.

»Cilj nam je demonstrirati da se u Vojvodini od materijala koji su pri ruci, u duhu ekologije, može izgraditi kuća koja će biti vrlo zdrava za život, jeftinija od uobičajenog načina gradnje i zimi štedljiva u troškovima grijanja.«

Osim slame, iz neposrednog okruženja, za objekt su korišteni bagremovo drvo i reciklirani crijep i građa. Ali, sastav poda je potpuno neočekivan – on će se praviti od koštica višanja, trešanja i marelica! »To je dobra termoizolacija poda. Ispod koštica ćemo postaviti drobljeno staklo kao hidroizolaciju, obranu od glodavaca i termo-reflektivni materijal – odbija toplotu nagore, ne propušta ju u zemlju – a na to ćemo staviti slamu, glinu i drveni pod.«

Materijal je jeftin, ali ima puno ručnog rada. U ovom slučaju velik dio radova obavili su studenti besplatno, što podsjeća na davnašnju tradiciju gradnje domova »mobom«.

»U ovakvom sustavu i načinu gradnje preporučljivo je da se na selu okupi društvo, napravi kuću jednom, pa drugom, itd. Tako se ljudi zbliže, kao nekada. 'Moba' je stari običaj i poželjna je u poslovima s puno ručnog rada.«

EKSPERIMENTALNO GRIJANJE

»Kuća koja diše« – jer slama i prirodni materijali kojima je

obložena propuštaju zrak za razliku od umjetnih materijala – osim što će služiti prikazu ekološke gradnje, ima namjenu oglednog objekta i u drugim segmentima. U biti, kuća je »poligon« za više ideja nadahnutih prirodnim materijalima i prirodnim procesima. Tako se, na primjer, razrađuje prijedlog o zagrijavanju objekta topline iz komposta, tj. onom koja se stvara u procesu kompostiranja. Također će biti izgrađena i »seoska« zemljana peć.

»Zid od slame, debljine 50 cm, ožbukani s obiju strana pruža iznimnu izolaciju, jednaku efektu zida od cigle debljine 25 cm, obloženog stiroporom debljine 26 cm. Tko je na kuću naljepio tako debeli sloj stiropora? Nitko. Uz to, naravno, zid sa stiroporom ne diše, ne propušta ni paru, ni zrak, a kuća od

slame 'diše', što je nemjerljiva prednost.«

Gradnja domova od slame, tj. plodova i darova zemlje, savjetuje se u ambijentu u suglasju s prirodom, na selu, na obiteljskim placevima za odmor i slično. Projektanti eko kuće u Senti imaju na umu predstaviti nekoliko efekata stvarajući ovo zdanje. Što kuća od slame »daje« ljudima? Lehel Horvat ovako definira prednosti: »Prije svega, dobro je termički i zvučno izolirana. Zbog dobrog učinka izolacije zagrijavanje ovakve kuće je znatno jeftinije. Osim toga, ona je vrlo ugodna za boravak i zimi i ljeti zato što zidovi 'dišu'. Puna je kisika i zrak u takvom prostoru nije suh, pridonosi osjećaju relaksiranosti i dobrom zdravlju, pa s pravom nosi epitet 'zdrave kuće'«.

Katarina Korponaić

DAN OSNOVNE ŠKOLE »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA

Druženja bez granica

U našem selu župa, škola i kulturno-prosvjetno društvo funkcioniraju kao jedno, budući da su djeca prisutna u svima njima, te nam je u interesu zajednički ostvariti određena postignuća. U projektu nam je partnerska škola iz Cernika, kazala je Stanislava Stantić-Prčić

Tema okruglog stola je bila smanjenje elektroničkog nasilja kod djece

Dan Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta održan je u petak, 20. travnja, kada je priređen svečani program uz nazočnost brojnih gostiju, te nastavnika i učenika ove škole.

Prigodni glazbeni program izveli su učenici tavankutske škole, članovi školskog zbora pod ravnanjem nastavnice *Kristine Kovačić*, te članovi Dječje tamburaške sekcije Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec«, pod ravnanjem prof. *Vojislava Temunovića*.

KAO JEDNO

Budući da OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta ostvaruje dobru suradnju s istoimenim školama u Republici Hrvatskoj, obilježavanje Dana škole bila je prigoda za njihov ponovni susret i druženje, te su tako ovoga puta u Tavankutu boravili ravnatelj, nastavnici i učenici iz osnovnih škola iz Jarmina, Gornje Stubice, Ernestinova, Cernika, po prvi put iz Primoštena i iz Ustore u BiH, te gosti iz Kačmara u Republici Mađarskoj.

Nakon svečane priredbe, druženje je nastavljeno uz veče-

ru tijekom koje je priređena i tombola sa simboličnim nagradama, kako bi se na taj način priskrbio prilog namijenjen za pripremu kuhanog obroka za djecu iz socijalno ugroženih obitelji koja se svakodnevno nalaze u produženom školskom boravku.

Osim kulturno-zabavnog dijela programa, u sklopu Dana škole priređen je i okrugli stol na temu smanjenja elektroničkog nasilja kod djece. Ravnateljima spomenutih škola predstavljen je projekt koji zajednički provode »Gupčeve« škole iz Tavankuta i Cernika.

Partneri u ovome projektu, koji nosi naziv »Međunarodna suradnja u jačanju izvannastavnih aktivnosti đačkog parlamenta u sprječavanju elektroničkog nasilja«, odobrenom od Pokrajinskog tajništva za sport i omladinu, su i tavankutska župa, te HKPD »Matija Gubec«, a namjera je u projektne aktivnosti uključiti i ostale škole, istaknula je ravnateljica tavankutske škole *Stanislava Stantić-Prčić*:

»U našem selu župa, škola i kulturno-prosvjetno društvo funkcioniraju kao jedno, budući da su djeca prisutna u svima njima, te nam je u interesu zajednički ostvariti određena postignuća. U projektu nam je partnerska škola iz Cernika, međutim održivost projekta podrazumijeva prenijeti znanja i iskustva, koja steknemo tijekom realizacije projekta, i na ostale škole čiji su predstavnici sudjelovali na okruglom stolu.«

Polazna točka u realizaciji projektnih aktivnosti bit će anketiranje djece, roditelja i nastavnika o saznanjima i iskustvima glede elektroničkog nasilja, pojasnila je pedagoginja tavankutske škole *Branka Eraković*:

»Najprije želimo sagledati situaciju u našim školama, kako bismo doznali u kojoj mjeri djeca koriste internet, koliko su nau-

U radionici su sudjelovali tavankutski osnovci i djeca iz R. Hrvatske

čeni na siguran način koristiti računala i mobilni telefon, potom koliko su roditelji upoznati s opasnostima koje nosi internet i na koji način oni, ali i nastavnici, reagiraju u slučaju elektroničkog nasilja kod djece.»

Projektom će također biti obuhvaćeni i akreditirani seminari za nastavnike, koji će nakon obuke primijeniti stečeno znanje na rad s djecom, s ciljem smanjenja elektroničkog nasilja.

KASKO SPRIJEČITI ELEKTRONIČKO NASILJE

O tomu je bilo riječi i na radionici na ovu temu, održanoj u subotu kada su se osnovci tavančanske škole, te njihovi vršnjaci iz Republike Hrvatske, kroz rad u skupinama imali priliku pobliže upoznati s ovom problematikom, te iznijeti svoje stavove i prijedloge na koji način bi se mogao spriječiti ovakav oblik nasilja.

Osim toga, djeca su imala priliku sudjelovati i u slamarskoj radionici u okviru koje im je prikazan rad u tehnici slame, te u kojemu su se i sama okušala, a potom je uslijedio i rekreativni dio programa, odnosno sportsko natjecanje u odbojci.

Gosti iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine uvjerali su se u ljepotu jedinstvenih slika i suvenira od slame posjetom Galeriji HKPD-a »Matija Gubec«, čiji je

predsjednik *Ladislav Suknović* istaknuo značaj dugogodišnje suradnje tavančanske škole i Društva, te izrazio uvjerenje da seoske škole, u odnosu na gradske, imaju znatno veći utjecaj na život lokalnog stanovništva:

»Smatram da seoska škola lokalnom življi pruža daleko značajnije pomake u svim segmentima, pri čemu ne mislim samo na djecu, već na sve stanovnike sela. U tom smislu mi je vrlo drago što mogu reći da je naše Društvo, koje je utemeljeno 1946. godine, nastalo upravo zahvaljujući inicijativi učitelja ove škole, potaknutih na taj pot-hvat od strane lokalnog življa.«

Tijekom dvodnevnog boravka u Tavančuti, predstavnici škola iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine obišli su i župnu crkvu, posjetili Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, gdje ih je primila generalna konzulica mr. *Ljerka Alajbeg*, a priređen im je i turistički obilazak Subotice, kako bi se upoznali sa znamenitostima našega grada.

Marija Matković

Svečana priredba

Tavankučani na festivalu »Pokreni se, upoznaj Srbiju«

Od 20. do 23. travnja u beogradskom Domu sindikata održan je festival domaćeg turizma »Pokreni se, upoznaj Srbiju«. Ovaj festival dio je kampanje »Pokreni se!« koju već dvije godine provodi Udruga »Moja Srbija«.

Prema riječima organizatora, cilj je ovog projekta upoznati građane s destinacijama i manifestacijama u Srbiji koje bi svatko trebao posjetiti. S druge strane, na ovaj bi način Srbija mogla bolje razviti i primjerenije iskoristiti svoje turističke kapacitete i poboljšati kulturno-zabavnu ponudu za domaće i goste iz inozemstva.

Tavankut, kao jedno od 14 sela s dobrom turističkom ponudom prema projektu »Bogatstvo različitosti« provedenom od strane Klastera »Istar 21«, sudjelovao je na festivalu u Beogradu. Točnije, sudjelovale su članice slamarskog odjela Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« Tavančuti, *Jozefina Skenderović* i *Sanda Benčik*. Na svomu štandu, predstavile su se predmetima od slame i nekim od tradicijskih jela.

»Svaka manifestacija i naše predstavljanje Tavančute široj javnosti je od velikog značaja. Kao i dosad, imali smo prigodu susresti mnoge koji nisu upoznali rad sa slamom. Ljudi su nam prilazili oduševljeni i postavljali tisuće pitanja«, rekla je Sanda i kroz smijeh dodala da su zbunjena lica posjetitelja bila zanimljiva, jer je mali broj njih mogao povjerovati da su svi ti predmeti izrađeni od slame. »Nekoliko nas je žena upitalo jesu li jaja drvena i kako se pravi 'prah od slame'«, dodala je Sanda.

Predstavljanje Tavančute na festivalu turizma je još jedno u nizu uspješnih promidžbenih aktivnosti sela.

Sanda Benčik i Jozefina Skenderović

KNJIŽEVNO-PJESNIČKA MANIFESTACIJA U NOVOM SADU

Preprekovo proljeće

U trećoj zbirci pjesama objavljena je 91 pjesma 12 autora

U organizaciji HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada, u subotu 21. travnja održana je četvrta po redu, sada već tradicijska, književno-pjesnička manifestacija naziva »Preprekovo proljeće«. Predstavljena je i treća zbirka pjesama »Preprekovo proljeće«, nastala kao plod upravo ove pjesničke manifestacije.

Izvedbe zbora HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina bile su uvertira stihovima *Stanislava Prepreka* iz knjige »Pred tmina-

će 2011.», koja se sastoji od 91 pjesme u izdanju HKUPD »Stanislav Preprek« pojavila se s proljećem 2012. godine kao buket različitih cvjetova namijenjenih oltaru intimne kapelice s diskretnim vječnim svjetlom i opojnim mirisom tamjana. Ove pjesme pjevaju moru, slavi, snivaju, igraju putujući nebom. U njima je studeno, usamljeno, crno, ranjeno, maglovito i jecajuće. U njima ima tišine i mira u srcu, valcera, radosti, osmijeha, dolazaka i odlazaka,

lan, a poruka katkad vrlo jasna, a ponekad zbog raznovrsnih semantema višeznačna, višeslojna što je odlika pjesničkog interpretiranja sadržaja i imaginarnosti. Oni pjevaju ritmom i stihom svojim, nenaučenim najčešće, već darovanim, talentom. Njihove pjesme njihova su fotografija, slika su njihove duše, njihove životne sudbine. U pjesmama ima i nadahnuća koja razotkrivaju duhovna stremljenja i zaokupljenost Bogom, svijetom i čovjekom u kojima prepoznajemo kroz ispjevanu riječ i njihove autore, ali i nas, čitatelje, pojedinačno«.

SLOŽENA NISKA LIRSKIH PJESAMA

Marija Lovrić, članica UO Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, također je govorila o zbirci, autorima i nadahnuću: »Ova se zbirka jasno povezuje na prethodne dvije s istim lir-

Preprekovci kazivaju poeziju

čenih zavičajnim, ljubavnim, vjerskim, refleksivnim i drugim temama odraz je životnog bogatstva i inspiracije autora. Osjećanje duga prema sredini rođenja i odrastanja čest je motiv, a nostalgичne uspomene gotovo same diktiraju slike i sintagme. Ljubav, vjerna čovjekova pratilja i vječno vrelo inspiracije, opjevana je u raznim varijacijama. Ništa manje važni i pažnje vrijedni su i drugi motivi koji se javljaju u pjesmama«.

ma«, koje je kazivao predsjednik društva *Marijan Sabljak*. Publici su se predstavili i autori čije su pjesme našle svoje mjesto u trećoj zbirci. *Jelisaveta Buljovčić, Branka Dačević, Manda Jakšić, Marko Kljajić, Bosiljko Kostić, Marija Lovrić, Danijela Lukinović, Mila Markov Španović, Mladen Franjo Nikšić, Miroslav Cakić, Marijan Piljić i Mladen Šimić* čija je 91 pjesma predstavljena u zbirci. Neki od njih kazivali su svoje pjesme dok je *Ana Marija Kaluđerović* kazivala pjesme *Miroslava Cakića*.

BUKET RALIČITIH CVJETOVA

Govoreći o knjizi, vlč. Marko Kljajić naglasio je sljedeće: »Zbirka »Preprekovo prolje-

ćekanja, djetinje graje, ždriježadi hrtkovačkih i srca. U njima ima mirisa breza, jasmuna, žutih ruža, jorgovana, školjki, zrnaca pjeska, djetinjstva i starosti, pisama i poruka. U njima ima i Hrtkovaca srijemskih i vojvođanske Bačke i Posavine bosanske i Dalmacije i ikavice bunjevačke i šokačke. Pjevanje u ritmu vremena i događanja svojevrsni su odraz stvarnosti u kojoj živimo, mičemo se i jesmo. Nude nam ih i autori kao svoje znakove nade, vjere i ljubavi. Njihov kod je univerzala-

Znakovi nade, vjere i ljubavi

Pjevanje u ritmu vremena i događanja svojevrsni su odraz stvarnosti u kojoj živimo, mičemo se i jesmo. Nude nam ih i autori kao svoje znakove nade, vjere i ljubavi. Njihov kod je univerzalan, a poruka katkad vrlo jasna, a ponekad zbog raznovrsnih semantema višeznačna, višeslojna što je odlika pjesničkog interpretiranja sadržaja i imaginarnosti, kazao je Marko Kljajić.

skim nabojem, ali i slobodnijim zamaskama istog rukopisa što je očit znak sazrijevanja. Složena niska lirskih pjesama posve-

Kazivanjem Preprekove pjesme »Plamen« *Marijan Sabljak* zatvorio je ovogodišnje »Preprekovo proljeće«.

Manifestaciju su pored brojne publike i prijatelja nazočili i *Josip Pokas*, predsjednik HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina i ispred HNV, članica IO zadužena za informiranje, *Ankica Jukić-Mandić*.

Mila Horvat

HRVATSKI KULTURNI CENTAR »SRIJEM – HRVATSKI DOM« ORGANIZIRAO MANIFESTACIJU

Divan je kićeni Srijem

Pokušat ćemo dati regionalni karakter ovoj manifestaciji kako ne bi bila samo godišnji koncert našeg Društva, nego predstavljanje još jednog ili više hrvatskih društava, naglasio je Krunoslav Đaković

Prvi nastup obnovljenog HPD-a »Nada«

Na ovom koncertu prvi put nakon II. svjetskog rata, otkada je ugašeno, nastupilo i obnovljeno Hrvatsko pjevačko društvo »Nada« kojim želimo nastaviti tradiciju hrvatskih mitrovačkih pjevačkih društava »Nada«, »Cecilija«, »Tomislav« i »Hrvatska omladina«.

te se ovom prigodom zahvalio na trudu članovima Upravnog odbora, voditeljima odjela, garderobierima, sviračima i plesačima, te mnogima koji su pomogli.

»Bez svakog od njih ne bismo mogli napraviti ništa. Želim naglasiti da u Srijemu 'nas mal', al' hrabar je broj' i da jedino radeći svi zajedno i složno u istom cilju – čuvanju hrvatske kulturne baštine – možemo sačuvati naš nacionalni identitet i Hrvate na ovim prostorima«, ustvrdio je predsjednik HKC-a »Srijem-Hrvatski dom«.

Koncertu su nazočili predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i gradskih vlasti iz Srijemske Mitrovice.

Dario Španović

Manifestacija »Divan je kićeni Srijem«, čiji je organizator Hrvatski kulturni centar »Srijem – Hrvatski dom«, održana je u nedjelju 22. travnja u srijemsko-mitrovačkom kazalištu pred oko 400 gledatelja. U programu su se predstavila kulturna društva HKC »Srijem-Hrvatski dom« i Hrvatsko društvo »Šid«. U holi kazališta bili su izloženi radovi od slame članova ateljea »Sveta Anastazija« Hrvatskoga kulturnog centra »Srijem – Hrvatski dom« i HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta. Folklorni odjel HKC-a »Srijem-Hrvatski dom«, pod vodstvom *Bojana Kadra*, predstavio se dječjim folklorom »Divan je kićeni Srijem«, dok je starija dobna skupina izvela dvije koreografije »Slavonija« i »Banatsko nadigravanje«. Recitatorski odjel predstavljale su *Ana Dujić*, *Sara Žurovski* i *Marija Krpan* kazivanjem pjesama hrvatskih pjesnika *Augusta Šenoa*, *Vesne Parun* i *Gustava Krkleca*, dok je Pjevačko društvo »Nada«, pod ravnanjem *Edija Tajma*, otpjevalo pjesme »Blagoslovljena ova zemlja« i »Oj, ti vilo Velebita«.

Hrvatsko društvo »Šid« pred-

stavilo se folklornom izvedbom »Oj, travice sitna« u koreografiji *Dubravke Čitarić*, pod tehničkim vodstvom *Helene Čanj* i glazbenom izvedbom tamburškog odjela, pod vodstvom *Pavla Skenara*.

Krunoslav Đaković, predsjednik HKC-a »Srijem – Hrvatski dom«, u povodu ove manifestacije rekao je:

»Grad Srijemska Mitrovica je regionalno središte i svi u Srijemu se oslanjaju na Srijemsku Mitrovicu. Radi toga je više puta u prošlosti bilo ideja da se u Srijemskoj Mitrovici organizira zajednička priredba svih srijemskih društava. Nažalost, uvijek je sve ostajalo samo na ideji, a do realizacije nije dolazilo, jer uvijek mora biti netko tko će na svojim leđima iznijeti organizaciju«, rekao je Đaković

Ove je godine »Divan je kićeni Srijem« prvi put organiziran, a Đaković nadalje kaže: »Želimo da na ovoj manifestaciji svake godine bude gostiju iz Srijema i Hrvatske. Pokušat ćemo dati regionalni karakter ovoj manifestaciji kako ne bi bila samo godišnji koncert našeg Društva, nego predstavljanje još jednog ili više hrvatskih društava. Moram, također, naglasiti da je na ovom koncertu prvi put nakon II. svjetskog rata, otkada je ugašeno, nastupilo i obnovljeno Hrvatsko pjevačko društvo 'Nada' kojim želimo nastaviti tradiciju hrvatskih mitrovačkih pjevačkih društava 'Nada', 'Cecilija', 'Tomislav' i 'Hrvatska omladina'«.

U organizaciji ovakvih manifestacija uvijek ima puno obveza i odgovornosti, tvrdi Đaković

Iskoristiti potencijale za gospodarski razvoj

Kao imperativ za buduću strategiju navedeno je otvaranje novih radnih mjesta i privlačenje investitora, budući da Monoštor obiluje potencijalima za to, u cilju premošćivanja gospodarskih poteškoća

Predizborna Konvencija Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine u Monoštoru je održana u petak 20. travnja u prostorijama Doma kulture. Skupu je nazočilo oko 150 članova i simpatizera DSHV-a, te gosti iz Demokratske stranke. Govorilo se o dosadašnjim dostignućima DSHV-a, te rezultatima koji su postignuti na polju ekonomije, kulture i pitanja hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, a koji su vezani za rad koalicije DSHV-DS. Također se govorilo i o postojećim problemima i načinima njihova rješavanja.

SELO NA TROMEĐI

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je ukazao na značaj i snagu koju ima ova stranka, kao jedna od rijetkih manjinskih koja je opstala do danas i, prema njegovim riječima, postigla značajne rezultate zalažući se za prava hrvatske nacionalne zajednice. *Mata Matarić*, predsjednik Podružnice DSHV Sombor i kandidat za pokrajinskog zastupnika za Skupštinu AP Vojvodine, predstavio je rezultate dosadašnje politike u ostvarivanju prava hrvatske nacionalne manjine, osobito na polju obrazovanja i uporabe hrvatskoga jezika u školama. Predstavio je i strategiju gospodarskog razvoja Monoštora, ukazujući na gospodarske potencijale koje ovo selo ima, između ostalog i zbog blizine Hrvatske i Mađarske. *Lazar Račić*, kandidat za pokrajinskog poslanika za Skupštinu AP Vojvodine, ocijenio je ukupnu suradnju DS-a s

DSHV-om, te s predstavnicima ove stranke u Skupštini grada Sombora i Gradskom vijeću iznimno uspješnom. Također je okupljenim građanima ukazao na povoljnosti i potencijale ovoga mjesta i načine na koje bi se oni mogli iskoristiti. Skupu su nazočili kandidati za gradsku Skupštinu – *Darko Kusturin* i *Vladimir Kamčević*, kandidati za zastupnike iz redova DS-a iz Bačkog Monoštora. Predsjednica Mjesnog odbora DSHV Bački Monoštor *Snežana Periškić*, ujedno i potpredsjednica Savjeta Mjesne zajednice Bač-

za elektorsku skupštinu HNV-a, a kao najznačajnije je naglasila povijesni susret dvaju predsjednika *Borisa Tadića* i *Ive Josipovića*, 16. travnja 2010. upravo u Bačkom Monoštoru. »Ovaj susret«, podsjetila je, »nije se slučajno odigrao u ovome selu, za to postoje opravdani i brojni razlozi. Monoštor je selo s pretežito hrvatskim življem koje služi za primjer u očuvanju svoje kulturne baštine i tradicijske kulture, te dobrih odnosa sa svim nacionalnim zajednicama. Ono što je još bitno jest blizina graničnog prijelaza s Republi-

DS-DSHV realizirala u Bačkom Monoštoru u proteklom mandatu, a među njima ističu se – završetak treće, završne faze izgradnje OŠ »22. oktobar«, opremanje škole PVC stolarijom, izgradnja tehničke regulacije prometa za Monoštor, izrada i postavljanje turističke signalizacije, rekonstrukcija puta Bezdan – Bački Monoštor, koji je dio lokalne prometnice do Kupusine, te izgradnja glavnog projekta rekonstrukcije Mosta Česka ćuprija.

Kao imperativ za buduću strategiju navedeno je otvaranje no-

ki Monoštor i kandidatkinja za odbornicu Grada Sombora, u svojem obraćanju osvrnula na događaje koji su obilježili period od 2008. godine do danas, a koji su vezani za rad MO DSHV-a. Naime, MO DSHV-a je u rekordnom roku prikupio potpise za preregistraciju stranke, preko 100 građana Monoštora upisano je u posebni birački spisak hrvatske nacionalne manjine, samo u Monoštoru su prikupljeni potpisi za 5 elektora

kom Hrvatskom, te značajna uloga u daljnjim procesima uspostave suradnje i zajedničkog razvoja dviju zemalja.

REALIZIRANI PROJEKTI I BUDUĆI

Naglašena je i dobra suradnja s DS-om s kojim DSHV u koaliciji nastupa na predstojećim izborima, na svim razinama. Govorilo se i o najznačajnijim projektima koje je koalicija

vih radnih mjesta i privlačenje investitora, budući da Monoštor obiluje potencijalima za to, u cilju premošćivanja gospodarskih poteškoća. Modernizacija poljoprivrede, opstanak malih i srednjih poduzeća, stvaranje uvjeta za ostanak mladih u selu – na vrhu su prioriteta ove koalicije. Nakon službenog dijela Konvencije, uslijedio je domjenak, te kratak program monoštorskih glazbenika.

Zdenka Mitić

KONVENCIJA DSHV-A U SOMBORU

Za bolji status hrvatske zajednice

*Mata Matarić – kandidat za pokrajinskog zastupnika na listi DS-a * Tri člana DSHV-a na listi za odbornike u Somboru.*

Podružnica Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini organizirala je u petak 20. travnja predizborno Konvenciju u Somboru, na kojoj su predstavljeni rezultati četverogodišnjeg rada članova DSHV-a koji su sudjelovali u lokalnoj vlasti u Somboru. Ujedno su predstavljeni kandidati ove stranke na predstojećim lokalnim izborima u Somboru. Konvenciji su nazočili i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* i predsjednik Gradskog odbora DS-a *Siniša Lazić*.

Dugo godina DSHV je bio izvan mogućnosti ozbiljnijeg političkog angažiranja. Ustrajnim radom članici stranke podržani mnogobrojnim članstvom uspjeli su osigurati bolji položaj hrvatskoga naroda u Srbiji. DSHV je stranka koja ima poslanike u republičkoj i pokrajinskoj skupštini, u lokalnim parlamentima gdje žive Hrvati, a na svim razinama participira i u izvršnoj vlasti, što je preduvjet za borbu za još bolji položaj i prava Hrvata. Na građanima je odgovorna zadaća – odabrati put kojim će ići, rečeno je među ostalim na Konvenciji.

ZA ISTE UVJETE ŽIVOTA U GRADU, SELU I NA SALAŠIMA

Predsjednik Podružnice DSHV-a Sombor i kandidat za odbornika i pokrajinskog zastupnika *Mata Matarić* dao je kratak osvrt na rad predstavnika DSHV-a u prethodnoj, četverogodišnjoj vlasti u Somboru u kojoj su participirali. »Mi, koji smo u Somboru bili na izvršnim funkcijama, mnogo smo toga postigli. DSHV je s mjesnom organizacijom u Bačkom Monoštoru

pokrenuo pitanje rješavanja problema brodogradilišta i agonije 150 radnika. Sudbina tog poduzeća sada se rješava po zakonu kroz stečajni postupak. Omogućili smo da se mjestima s većinskim hrvatskim stanovništvom vrata stari hrvatski nazivi, kao i dvojezični natpisi naziva ulica. Bili smo aktivni u realizaciji projekta izgradnje puta koji će povezati most

glasuju za ovu listu. »Zalagat ću se za boljitak hrvatske nacionalne manjine u Pokrajini i Republici. Nadalje, za izjednačavanje životnih uvjeta u gradu, selima i salašima, za proporcionalnu zastupljenost Hrvata u tijelima lokalne uprave, pravosuđa i policije. Zalagat ću se za uvođenje hrvatskoga jezika svugdje gdje to zakon omogućava, za izgradnju povezni-

Adam Tubić, Mata Matarić i Snežana Periškić

na Dunavu kod Batine s onim kod Bogojeva. Sudjelovali smo u rješavanju mnogih komunalnih problema u Bačkom Bregu, Bačkom Monoštoru, Bezdanu kao i salaškim naseljima«, kazao je Matarić koji je u proteklom mandatu bio vijećnik Gradskog vijeća Grada Sombora. Mata Matarić je kandidat za pokrajinskog poslanika, a sedmi je na lokalnoj listi DS-DSHV, *Snežana Periškić* iz Bačkog Monoštora, dosadašnja pomoćnica gradonačelnika, je na 15. mjestu, a *Adam Tubić* iz Bačkog Brega, dosadašnji odbornik, na 22. je mjestu.

Matarić je pozvao birače da

ca autocesta koridora X, VII i V. Također, zalagat ću se za izgradnju malograničnih prijelaza Rastina – Đurić i Riđica – Gara prema Mađarskoj, kao i adaptaciju postojećih graničnih prijelaza prema Mađarskoj i Hrvatskoj«, kazao je Matarić i dodao da je jedan od njegovih ciljeva i realizacija izgradnje puta od Vrbasa do granica s Mađarskom i Hrvatskom, s obilaznicama oko svih devet neseljenih mjesta, te da je važna uspostava željeznickog prometa na pruzi Subotica – Vinkovci, kao i izgradnja infrastrukturnih objekata na Dunavu.

DALEKO OD IDEALNOG

Prema riječima *Siniše Lazića*, predsjednika Gradskog odbora DS-a, u Somboru su odlukama lokalne vlasti realizirani projekti vrijedni šest milijardi dinara. »To su bile odluke svih nas koji želimo bolji život, nas koji želimo živjeti jedni pokraj drugih, a ne razdvajati se prema nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Nismo ovdje da bismo trgovali interesima našega grada, naših stanovnika i, prije svega, s europskim putem Srbije. S ovih prostora otišla je snažna poruka pomirenja u regiji«, kazao je Lazić.

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* podsjetio je da je stranka osnovana s ciljem da osigura bolji status i društveni položaj hrvatske manjine u skladu s pravima koje jedna demokratska država jamči svim svojim manjinama. Napravljen je veliki iskorak u odnosu na '90-e godine, ali još smo daleko od idealnog. »U sadašnjem vodstvu DSHV-a nema dvojbe oko proeuropskih i prodemokratskih zadataka i vjerujemo da ćemo za takve ciljeve i dalje nalaziti političke partnere u Srbiji. Zato smo se i uključili u pobjedničku koaliciju 'Izbor za bolji život – Boris Tadić'. Ova koalicija na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini okuplja stranke koje se zalažu za europske integracije i nastavak reformi, razvijanje dobrosusjedskih odnosa i stabilnost u regiji. Bez stabilnosti u zemlji i regiji stranih investicija neće biti. Zbog toga se mora postići stabilna demokracija u Srbiji. Taj cilj možemo ostvariti u kolaciji 'Za bolji život – Boris Tadić', zaključio je Kuntić pozivajući birače da na izborima glasuju za ovu koaliciju.

Z.Vasiljević

PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA ĐURE RAJKOVIĆA

Prilozi za povijest knjižničarstva u Petrovaradinu

Knjiga predstavlja svjedočanstvo o značajnim knjižničarima, ali i kulturnom životu Petrovaradina, koji su pridonijeli da se o njemu čuje izvan njegovih atara, ocijenjeno je na promociji

Organizaciji HKPD-a »Jelačić«, prošloga četvrtka 19. travnja, u prostorijama crkve svetog Jurja u Petrovaradinu održana je promocija knjige Đure Rajkovića »Prilozi za povijest knjižničarstva u Petrovaradinu«. Knjiga predstavlja svestranog Stanislava Prepreka u jednom novom, drukčijem izdanju, kao knjižničara. Prva čitaonica u Petrovaradinu osnovana je davne 1869. godine. Ona je prestala raditi 1941. godine, da bi 1953. godine, s Preprekom na čelu, bila osnovana knjižnica i čitaonica »Vladimir Nazor«, koja i danas nosi to ime. U 19-ogodišnjem razdoblju Preprekovog rada, ova knjižnica bila je žarište kulturnog života tog mjesta.

Autor knjige Đuro Rajković, posljednji učenik i pomagač, prepisivač i suradnik Stanislava Prepreka, odigrao je važnu ulogu u zadnjim desetljećima skladateljeva života, osobito u momentima kada Preprek, zbog sljepoće nije mogao više pisati. U tim trenucima, Preprek, ne samo vrsni skladatelj duhovne glazbe, već i izvrsni improvizator na orguljama i klaviru, pjesnik, likovnjak, pokazao se i kao vrsni knjižničar.

NASTANAK KNJIGE

O radu na knjizi kao produktu dugog prijateljstva i rada s Preprekom govorio je Đuro Rajković. »Ova knjiga ne bi mogla izaći da nije bilo Stanislava Prepreka, to je ličnost koja nas je sve objedinjavala ovdje. Suradnju na kulturnom, glazbenom te drugim poljima s tim velikanom započeo sam jako rano, još kao član knjižnice 'Vladimir Nazor', gdje sam sudjelovao u većini tih kulturnih događaja

Autor - Đuro Rajković potpisuje primjerak knjige

nja, a nisam ni sanjao da ću jednoga dana ja biti taj koji će sve ovo sastaviti. Vremenom je cijela građa koja je bila potrebna da se knjiga sastavi došla u moje ruke. Ono što je gospodin Vuković s Preprekom pisao o povijesti Petrovaradina i što se dugo nije objavljivalo ja sam čuvao i kraću verziju toga sam nadopunio i nadgradio za ovu knjigu. Kada sam pisao o knjižnici od njezina postanka

u 19. stoljeću za koju postoje samo podaci iz usmenih predanja, morao sam dobro pretražiti sve Preprekove spise i zapise u kojima se pominje, skupiti to, sklopiti i napraviti logičnu cjelinu. Gospodin Dragan Kojić, tadašnji ravnatelj Gradske knjižnice u Novom Sadu, ideju o ovoj knjizi predložio mi je još 2009. godine, da bih ja u proljeće 2010. počeo raditi na tomu. Obitelj Grginčević mi je

Pobjeda duha nad materijom

O knjizi i Stanislavu Prepreku govorio je i književnik Ivan Balenović. »Može li se čovjek koji je lišen vida baviti knjižničarskim poslom, to je prvo što bi se netko zapitao. On je mogao jer je njegovo unutarnje svjetlo bilo jače od tjelesnog mraka. To njegovo svjetlo jednako je obasjavalo i veoma školovane ljude kojih je bilo u Petrovaradinu, i njegove goste, posjetitelje iz Novog Sada, iz Subotice, kao što je bio i Albe Vidaković koji je bio njegov prijatelj, ali je jednako obasjavalo činovnika, službenika, policajca, vinogradara, kućanicu... On je jednako za svakoga imao pravu riječ. Ako bi se Prepreka trebalo definirati u tri riječi onda ja izlazim s konstatacijom da je Stanislav Preprek pobjeda duha nad materijom«, rekao je Balenović.

dala sve te zapise sa sjednica knjižnice. S Preprekom sam tamo bio svaki dan, kao da sam mu rođeni sin, a on meni duhovni otac. Preprek je sve skupljao, ništa nije bacao, ni najmanji papirić jer je vjerovao da kada se bilo što izgubi da s tim odlazi i povijest. To je prenio i na mene. Cijelu građu što sam imao, sredio sam redoslijedom i jedno za drugim ispričao«, kazao je autor Đuro Rajković o radu na ovoj knjizi.

ZLATNO DOBA

Dugogodišnji ravnatelj Gradske knjižnice u Novom Sadu Dragan Kojić odao je ovom prigodom poštovanje svima koji su obilježili »zlatno doba« petrovaradinskog knjižničarstva. »Iako ova knjiga primarno govori o knjižničarstvu, ona je jedna lijepa slika o kulturnim prilikama u Petrovaradinu, osobito u drugoj polovici dvadesetog stoljeća, o jednom vremenu koje je imalo svoj sustav vrijednosti, koje je bilo sklono knjizi i čitanju i koje je imalo svoje junake kojih se i mi danas sjećamo jer su bitno pridonijeli da se o Petrovaradinu i kulturnom životu u njemu čuje izvan njegovih atara. Mi se i večeras s velikim pijetatom sjećamo Stanislava Prepreka, profesora Zvonimira Vukovića, Zlatka Melvingera, Vladimira Milarića, Mihaele Grginčević i mnogih drugih čija imena zlatnim slovima sijaju u ovoj Rajkovićevoj knjizi«, kazao je Dragan Kojić.

Promociji knjige nazočio je veliki broj poštovaoca djela Đure Rajkovića, ljubitelja djela Stanislava Prepreka, veliki broj Petrovaradinaca i prijatelja.

A. Jukić-Mandić

Folklorci »Matoša« nisu prošli dalje

SELENČA – Na Općinskoj smotri folkloru za dječje ansamble održanoj prošlog petka u Selenči, sudjelovalo je 6 dječjih folklornih skupina, među kojima i mladi iz HKUPD-a »Matoš« iz Plavne. Mali »Matoševi« folkloristi uz pratnju tamburaškog sastava, kao jedini predstavnici hrvatske zajednice na ovoj smotri, ostavili su lijep dojam publici, ali ne i na izbornika.

Iako se nisu plasirali na Zonsku smotru u Čelarevu, za najmlađe folklorce »Matoša« ova bi smotra mogla biti dragocjeno iskustvo i poticaj za budući rad.

Z. P.

Šidani na Zonskoj smotri folkloru

SRIJEMSKA MITROVICA – Mlađa i starija grupa HKD-a »Šid« sudjelovale su za vikend na Zonskoj smotri folklornog stvaralaštva u Srijemskoj Mitrovici. Iako rezultati Zonske smotre još nisu poznati, Šidanima je ovo bio nastup na jednoj smotri višeg ranga. Bez imalo treme predstavili su svoj rad i koreografiju žiriju i velikom broju gledatelja kao i svojim najbližima koji su im dali podršku. Mladim Šidanima, koje vode *Helena Čanji Uram* i *Dubravka Čikarić*, nastup na ovom rangu natjecanja samo je poticaj za bolji rad i trud u idućem razdoblju. Naravno, ne treba zaboraviti ni vjerni tamburaški orkestar koji ih je i toga dana pratio.

S. D.

Cro Art na koloniji u Erdutu

SUBOTICA – Troje članova HLU »Cro Art« iz Subotice – *Geza Verebeš*, *Nela Horvat* i *Cecilija Miler* – sudjelovali su prošle subote na međunarodnoj likovnoj koloniji u Erdutu, koju je organiziralo Hrvatsko društvo likovnih umjetnika amatera »Likar« iz Osijeka. Kolonija, na kojoj je sudjelovalo 17 slikara, održana je u na obiteljskom imanju »Kuća Stojić«.

Dani Matoša i Andrića u Plavni

PLAVNA – Četvrti dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u subotu 28. travnja, u organizaciji mjesnog HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Manifestacija počinje u 9 sati okupljanjem slikara likovne udruge »CroArt« iz Subotice i otvorenjem Likovne kolonije u Podunavskom lovištu u Plavni. Svečano otvorenje manifestacije bit će u 11 sati u OŠ »Ivo Lola Ribar«, potom će predavanje »Matoševa umjetnička proza« održati dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba. U 12 sati bit će priređen program posvećen književniku *Anti Jakšiću* uz predavanje prof. *Marine Balažev*.

Drugi dio manifestacije počinje u 15.30 predstavljanjem knjige *Josipa Andrića* »Hrvatstvo i katolička kulturna obnova: članci i studije« (priređivača dr. sc. *Vladimira Lončarevića*) o kojoj će govoriti prof. *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH-a.

U glazbenom dijelu programa nastupit će dječji folklor, zbor i tamburaši »Matoša« iz Plavne te tamburaši HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice. U 18 sati slijedi sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova, a u 19 sati u Vatrogasnom domu bit će otvorenje izložbe umjetničkih radova nastalih na likovnoj koloniji. Nakon toga slijedi večera i druženje sudionika manifestacije.

O slavonskom kulenu u Somboru

SOMBOR – U HKUD-u »Vladimir Nazor« u Somboru u subotu 28. lipnja, bit će predstavljena knjiga »Slavonski domaći kulen i kobasica« grupe autora – dr. sc. *Antuna Petričevića*, dr. sc. *Krste Benčevića* i dr. sc. *Gorana Kušeca*. Knjiga predstavlja cjelovit prikaz nastanka i razvoja proizvodnje slavonskog kulena i kobasice. O knjizi i samoj proizvodnji slavonskog kulena govorit će gosti iz Osijeka. Početak je u 20 sati.

Z. V.

Uskrсни koncert u Vajskoj

VAJSKA – U četvrtak 3. svibnja u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj bit će priređen Uskrсни koncert na kojemu će sudjelovati HKPU »Zora«, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i Komorni zbor »Zvony« iz Selenče. Svojim stihovima publici će se predstaviti i pjesnik *Josip Dumendžić Meštar* iz Bođana. Organizatori ovogodišnjeg koncerta su MO DSHV-a i HKPU »Zora« iz Vajske. Početak je u 19 sati.

Z. P.

Iz hrvatske književnosti u Mađarskoj

SUBOTICA – Književna večer posvećena nakladničkoj praksi suvremene hrvatske književnosti u Mađarskoj bit će održana u četvrtak 3. svibnja u prostorijama Galerije dr. Vinka Perčića (Maksima Gorkog 22) u Subotici. U okviru večeri bit će predstavljene i najnovije objavljene knjige i uređivački koncept Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, o čemu će govoriti ravnatelj Zavoda mr. sc. *Stjepan Blažetin*. U književnoj večeri će sudjelovati i *Katarina Čeliković*, *Vladan Čutura* i *Tomislav Žigmanov*. Početak je u 18 sati.

Treći broj Godišnjaka ZKVH-a

SUBOTICA – Treći broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata pojavio se pred čitateljima koncem travnja 2012. godine. Na 384 stranica Godišnjak donosi 10 znanstvenih i stručnih radnji, koje za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti, te jednu radnju u kojoj se prezentira dokument od značaja za aktualne prilike u ovdašnjih Hrvata. Sve radnje se objavljuju po prvi put.

Sadržaj Godišnjaka podijeljen je u sedam cjelina, prema područjima znanosti. Riječ je o društvenim i humanističkim znanostima koje su od značaja za očuvanje i razvoj nacionalne svijesti i identiteta. Osim, dakako, povijesti, ovdje se još računa i na jezikoslovne znanosti, zatim na znanosti o književnosti, povijest umjetnosti, etnologiju, demografiju, sociologiju, kulturologiju, filozofiju i sl. Pri tom, Uredništvo je svjesno nastojalo radovima ravnomjerno »pokriti« i subetničku raznolikost Hrvata u Vojvodini i teritorijalnu raspodijeljenost kako bi se izbjegla dominacija pojedinih subetničkih skupina ili teritorijalnih cjelina.

U povodu izlaska 3. broja Godišnjaka u Zavodu je u jučer (četvrtak, 26. travnja) održan prijem za autore i suradnike.

O ZAŠTITI KULTURNOG NASLIJEĐA HRVATA U SRBIJI I SRBA U HRVATSKOJ

Oporost golemog nesrazmjera

Riječ je o, teško razumljivoj, etničkoj pristranosti Republike Srbije. Kada bi se, na temelju svega u tekstu navedenoga, Hrvati u Srbiji obratili Ministarstvu kulture Republike Hrvatske i ukazali na ovu vrstu problema te tražili da se dio novca iz proračuna RH opredijeli za potrebe ovdašnjih Hrvata, onda bi to bilo unaprijed pokazano kao negativna politika reciprociteta

Piše: Tomislav Žigmanov

Nekako u isto vrijeme kada je u Zagrebu potpisan Protokol o povratu kulturnih dobara iz Republike Srbije u Republiku Hrvatsku, u Beogradu je ministar kulture, informiranja i informacijskoga društva *Predrag Marković* donio odluku o »dodjeli sredstava za sufinanciranje projekata u oblasti zaštite, očuvanja i prezentacije arheološkog naslijeđa, nepokretnog kulturnog naslijeđa, muzejskog naslijeđa, nematerijalnog naslijeđa, arhivske građe, iz oblasti bibliotečno-informacijske djelatnosti i zaštite, očuvanja i prezentacije stare i rijetke bibliotečne građe po raspisanom javnom natječaju Ministarstva kulture od 13. listopada 2011. godine, za sufinanciranje projekata iz oblasti kulturnog naslijeđa u Republici Srbiji u 2012. godini«. Podsjetit ćemo javnost da je cilj toga natječaja bio pomoć programima koji pridonose očuvanju, unapređenju, razvoju i održivoj upotrebi kulturnoga naslijeđa i razvoju bibliotečne djelatnosti u Republici Srbiji na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

I dok je vijest o prvome događaju bila udarna u gotovo svim informativnim medijima u Srbiji i Hrvatskoj, o posljednjoj nije objavljen ni redak, premda je za Hrvate u Srbiji, barem kada je riječ o dijelu njihove kulture, od velike važ-

nosti. Dodatnu zanimljivost u navedeno donosi činjenica što je povrat kulturnih dobara iz Srbije u Hrvatsku od značaja za hrvatske Srbe, što onda otvara

vatske, 23. ožujka u Zagrebu su hrvatska ministrica prof. dr. sc. *Andrea Zlatar Vilić* i srbijanski ministar kulture *Predrag Marković* potpisali »Protokol

prenijeli i tumačenje ovoga događaja, u smislu da su konstatirali kako je riječ o okončavanju dugogodišnjega rada »na povratu kulturnih dobara otuđenih u vrijeme Domovinskog rata, a ujedno se zaključuje i jedno od otvorenih pitanja između dviju zemalja«.

Valja istaknuti kako je nakon potpisivanja Protokola, predsjednik Hrvatske *Ivo Josipović* primio dvoje ministara te istaknuo kako je »potpisivanjem Protokola o povratu kulturnih dobara iz Republike Srbije u Hrvatsku završena važna faza u rješavanju jednog od otvorenih pitanja između Hrvatske i Srbije – povratu kulturnog dobra koje je odneseno iz Hrvatske tijekom Domovinskog rata«. Josipović je, prema pisanju medija, još istaknuo »kako je jedan dio kulturnoga dobra u

Hrvatska izdvaja pozamašna sredstva za zaštitu i prezentaciju kulturnog naslijeđa srpske zajednice u Hrvatskoj: Predrag Marković i Andrea Zlatar Vilić

i određene komparativne perspektive kada je riječ o odnosu ovih država kako prema kulturnom naslijeđu svojih nacionalnih manjina, tako i prema odnosu država matičnih naroda prema kulturnom naslijeđu svojih dijaspora u susjednim državama, o čemu će biti riječ o ovom kratkom analitičkom napisu.

SAGA O POVRATU

Prema informaciji objavljenoj na internetskoj stranici Ministarstva kulture Republike Hr-

o povratu kulturnih dobara iz Republike Srbije u Republiku Hrvatsku«. Mediji su također

vlasništvu Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, što je iznimno važno za očuvanje iden-

Iskustva pomoćnice srbijanskoga ministra

Na potpisivanju Protokola bila i pomoćnica u srbijanskom Ministarstvu kulture za zaštitu kulturnoga naslijeđa Dušica Živković, inače članica hrvatsko-srpskog međuvladina Mješovitog odbora za manjine, u čijoj je neposrednoj nadležnosti i dio problema o kojima je u ovome napisu riječ. Naime, u preporukama ovoga tijela eksplicite stoji da države trebaju podržavati projekte zaštite i očuvanja materijalne i nematerijalne baštine hrvatske manjine u Srbiji i srpske u Hrvatskoj. Očito, ona je mogla vidjeti na djelu kako se u Hrvatskoj postupa spram kulturnoga naslijeđa Srba u Hrvatskoj, no, čini se, da ništa nije učinila da se ta iskustva primijene i na Hrvate u Srbiji.

titeta srpske manjine u Hrvatskoj».

Hrvatska je ministrica kulture Andrea Zlatar Violić istom prigodom istaknula »kako će predmeti koji trebaju biti vraćeni biti smješteni u primjerenim uvjetima u prostorijama Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, ali i u onim objektima koje će obnoviti Ministarstvo kulture u suradnji s lokalnim zajednicama i restauratorima«. Od posebnog je značaja za našu analizu i ministričin odgovor na pitanje koliko je novca potrebno za obnovu objekata – ministrica Zlatar Violić odgovorila je kako je »za ovu i sljedeću godinu osigurano između šest i osam milijuna kuna«, što je u protuvrijednosti oko milijun eura!

ZANIMLJIVOSTI PRILIKA PUTEM USPOREDBI

Ovdje ćemo još napomenuti kako je na potpisivanju Protokola bila i pomoćnica u srbijanskom Ministarstvu kulture za zaštitu kulturnoga naslijeđa *Dušica Živković*, inače članica hrvatsko-srpskog međuvladina Mješovitog odbora za manjine, u čijoj je neposrednoj nadležnosti i dio problema o kojima je ovdje riječ. Naime, u preporukama ovoga tijela eksplicitno stoji da države trebaju podržavati projekte zaštite i očuvanja materijalne i nematerijalne ba-

Za zaštitu Franjevačkoga samostana u Baču, prema mišljenju stručnjaka koji ne rade u Pokrajinskom zavodu, nisu potrebna sredstva za arheološka istraživanja nego za rješavanje pitanja vlage

štine hrvatske manjine u Srbiji i srpske u Hrvatskoj. No, je li tomu tako?

Prije negoli vidimo što je glave toga na djelu, istaknut ćemo sljedeće. Iz navedenoga se, naime, dva momenta čine važnim za našu temu. Prvi je taj da je Srbija čuvala otuđeno kulturno dobro iz Hrvatske tijekom rata – riječ je o blizu 25.000 predmeta, a drugi je da Hrvatska izdvaja pozamašna sredstva kada je riječ o zaštiti i prezentaciji kulturnog naslijeđa srpske zajednice u Hrvatskoj. Ovi su zaključci, naime, u izravnoj suprotnosti s prilikama s kojima se suočavaju Hrvati u Srbiji. Prvo, oni nisu opljačkali kulturno naslijeđe koje smatraju svo-

jim u Srbiji i odnijeli, recimo, u Hrvatsku, i drugo, Republika Srbija izdvaja beznačajna sredstva kada je u pitanju kulturno naslijeđe koje Hrvati u Srbiji smatraju svojim!

Za prvu našu tvrdnju, daka-ko, nisu potrebni dokazi, budući da je njezina evidencija bjelodana. Za drugu, pak, mogu nam poslužiti rezultati posljednjega, gore navedenog, natječaja za sufinanciranje projekata Ministarstva kulture, informiranja i informacijskoga društva. Naime, od 596 podržanih projekata iz sedam područja – zaštite, očuvanja i prezentacije nepokretnog kulturnog naslijeđa, zatim zaštite, očuvanja i prezentacije arheološkoga naslijeđa, zaštite, očuvanja i prezentacije muzejskoga naslijeđa, zaštite, očuvanja i prezentacije arhivske građe, zaštite, očuvanja i prezentacije nematerijalnoga naslijeđa, zaštite, očuvanja i prezentacije stare i rijetke bibliotečne građe te, na koncu, bibliotečno-informacijske djelatnosti – izravno s hrvatskom zajednicom imaju tek tri.

HRVATIMA 1.200 EURA

Ističemo ovdje da su dva aplikanta neposredno vezana za područje hrvatske kulture (Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubina i Franjevački samostan iz

Subotice). Kao bitan moment navodimo i činjenicu da prilikom raspodjele sredstava projektima iz gore navedenih područja kulture, srbijansko Ministarstvo nije tražilo mišljenje Hrvatskoga nacionalnog vijeća, što dodatno baca negativnu sjenu na cijeli slučaj.

Naime, srbijanski ministar kulture je donio odluku da se podrži projekt HKPD »Tomislav« za snimanje kratkometražnoga filma »Sremačka hrvatska svadba« i to u visini od 75.000 dinara, a Franjevački samostan u Subotici je za projekt »Restauracija franjevačkih portreta« dobio 50.000 dinara – dakle, za kulturno naslijeđe Hrvata u Srbiji država je opredijelila ukupno 125.000 dinara, što u protuvrijednosti iznosi oko 1.200 eura. Ovdje ćemo još napomenuti da projekt Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata »Barok XVIII. stoljeća u Vojvodini – barokna arhitektura samostana, rimokatoličkih crkava i kapela u Vojvodini«, za što su tražena financijska sredstva u visini od 805.000 dinara, nije dobio potporu, što dodatno čini prijepornim politiku potpore srbijanskoga Ministarstva. Naime, na ovaj je način na djelu folklorizacija u zaštiti kulturnoga naslijeđa – Hrvati, drugim riječima, mogu konzervirati svoje folklorne običaje, ali ne smiju raditi profesionalno ozbiljnije i

Kako su prošli Bošnjaci?

Valjalo bi detaljnije iz rakursa etničke senzitivnosti proanalizirati ministrovu odluku, no za takvo što ovdje nema mjesta. Pa ipak, mi ćemo istaknuti da je srbijansko Ministarstvo, u odnosu na Hrvate, bilo daleko izdašnije za kulturne potrebe Bošnjaka u navedenim područjima kulture. Tako je, na primjer, Multimedijalni centar iz Tutina za projekt »Naslijeđe juče, danas, sutra« dobio 1.850.000 dinara, a općina Tutin za prvu fazu projekta »Zavičajni muzej« 2.800.000 dinara. Tomu treba pridodati da je Odbor islamske zajednice iz Tutina za projekt »Vjera i kulturno naslijeđe« dobio 680.000 dinara. Što znači da su projekti drugih lokalnih samouprava, gdje su Bošnjaci u većini, dobili značajnu podršku. Recimo, Ustanova kulture Sjenica za projekt »Čuvari sjeničke kulturne baštine i tradicije« dobila je 2.471.000 dinara. Odbor islamske zajednice iz ovoga sandžačkog mjesta dobio je za dva projekta – »Značaj vjere u očuvanju baštine« i »Vjera, kultura, naslijeđe« – 680.000 i 590.000 dinara.

po posljedice značajnije programe u području zaštite svojega kulturnog naslijeđa. Ako se to već mora događati, onda će to raditi u ime njih drugi, pa makar i s upitnom stručnošću.

Treba, s druge strane, istaknuti kako je Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture iz Petrovaradina, među ostalim, dobio 2.500.000 dinara za projekt »Arheološko istraživanje s pratećim multidisciplinarnim istraživanjima Franjevačkog samostana u Baču – I. faza (kao dio projekta Istraživanje, zaštita i prezentacija Franjevačkog samostana u Baču, koji se realizira u okviru Razvojnog projekta integrativne zaštite 'Stoljeća Bača')«. Istina, problem s ovim projektom jest taj da za zaštitu Franjevačkoga samostana u Baču, prema mišljenju stručnjaka koji ne rade u Pokrajinskom zavodu, nisu potrebna sredstva za arheološka istraživanja nego za rješavanje pitanja vlage, koja je na gdjekojem mjestu došla do stropa, te kanalizacije. Na ovakav način stječe se dojam da bolesniku koji je na samrti depiliranjem noktiju žele spasiti život, to jest ovakvim se aktivnostima ne pridonosi zaštiti kulturnoga naslijeđa Hrvata u Srbiji već se, strahujemo, odmaže.

SRBIMA U HRVATSKOJ 30.000 EURA

Valja ukazati da je srbijanski ministar bio daleko »šire ruke« kada je riječ o zaštiti kulturnoga naslijeđa Srba u Hrvatskoj negoli Hrvata u Srbiji. Tako je narečeni Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture iz Petrovaradina dobio novac za realizaciju čak četiriju projekata zaštite kulturnih spomenika hrvatskih Srba: »Konzervacija i restauracija ikonostasa hrama sv. Georgija u Boboti, R. Hrvatska« (650.000 dinara), zatim »Konzervatorsko restauratorski radovi na ikonostasu SPC sv. Velikomučenika Dimitrija u Dalju« (600.000 dinara), »Urgentni sanacijski radovi na ikonama ikonostasa SPC sv. Georgija u Opatovcu« (300.000 dinara),

Zasebna sredstva za kulturu nacionalnih manjina

Istine radi, kada je riječ o politici financiranja potreba u kulturi nacionalnih manjina u Srbiji od strane Ministarstva kulture, informiranja i informacijskoga društva valja spomenuti i činjenicu da Ministarstvo raspisuje jednom godišnje natječaj za programe »kulturnih djelatnosti nacionalnih manjina«. U kontekstu naše rasprave, navest ćemo i podatak da je srbijanski ministar kulture Predrag Marković početkom ožujka 2012. godine donio odluku o dodjeli sredstava za sufinanciranje projekata u području »kulturnih djelatnosti nacionalnih manjina« prema raspisanom javnom natječaju Ministarstva od 1. listopada 2011. Za hrvatsku je zajednicu, prema toj odluci, od 8.000.000 dinara opredijeljeno 500.000 dinara, koje je podijeljeno za sufinanciranje šest projekata. Ističemo da Ministarstvo prilikom raspodjele sredstava također nije tražilo mišljenje Hrvatskoga nacionalnog vijeća.

Za realizaciju četiriju projekata zaštite kulturnih spomenika hrvatskih Srba, Srbija izdvojila oko 30.000 eura: ikonostas i unutrašnjost crkve sv. Spiridona u Skradinu

»Konzervacija i restauracija 8 ikona, jedne darohranilnice i jednog krsta sa raspećem i konzervacija 12 metalnih eksponata iz riznice hrama Uspenja Presvete Bogorodice u Šibeniku, R. Hrvatska« (500.000 dinara) i »Projekt konzervatorskih i restauratorskih radova na ikonostasu SPC sv. Spiridona u Skradinu, R. Hrvatska« (1.200.000 dinara), što ukupno iznosi 3.250.000 dinara (oko 30.000 eura), ili 30 puta više nego što su dobili Hrvati u Srbiji.

Očito, riječ je o, teško razu-

mljivoj, etničkoj pristranosti Republike Srbije. Kada bi se, na temelju svega u napisu navedenoga, Hrvati u Srbiji obratili Ministarstvu kulture Republike Hrvatske i ukazali na ovu vrstu problema koji ih drže paraliziranim u naporima za očuvanje njihova kulturnoga naslijeđa te tražili da se dio novca iz proračuna Republike Hrvatske opredijeli za potrebe ovdašnjih Hrvata, onda bi to bilo unaprijed prokazano kao negativna politika reciprociteta. No, pitanje koje ostaje na koncu jest lenjivost – što nam je činiti kako bi se situacija promijenila?

Podrška nevladinim udrugama bliskim vlasti

Zanimljivim nam se čini iznijeti i podatak da su i neke nevladine udruge, u čijem se javnom djelovanju nije prepoznavao rad u području zaštite kulturnoga naslijeđa, dobile ne mala financijska sredstva. Riječ je, čini se, o nevladinim udrugama koje su bliske vladajućim strankama ili čiji su članovi istaknuti njihovi pripadnici. Tako je, na primjer, malo poznato Udruženje građana »Kooparativa« iz Subotice za svoj »Projekat Subotica – grad secesije – multimedijalna inicijativa unapređenja zaštite i očuvanja kulturnog identiteta« dobilo podršku od Ministarstva kulture u iznosu od 430.000 dinara.

HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE RASPISUJE NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE HRVATSKIH UDRUGA NA TERITORIJU REPUBLIKE SRBIJE IZ PODRUČJA KULTURE. UKUPNI PRORAČUN NATJEČAJA JE 2.000.000 DINARA.

NATJEČAJ SE ODNOSI NA:

1. Zaštitu, očuvanje i predstavljanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji;
2. Organiziranje manifestacija kulture lokalnog, regionalnog ili međunarodnog karaktera;
3. Audio-vizualno dokumentiranje tradicijske kulture i običaja hrvatske zajednice u Republici Srbiji;
4. Izdavanje knjiga;
5. Sufinanciranje redovite djelatnosti.

CILJ NATJEČAJA

Cilj natječaja jest očuvanje i promicanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji kao i pomoć u radu kulturnih udruga koje djeluju unutar hrvatskoga kulturnog prostora u Republici Srbiji.

VRIJEME REALIZACIJE

Vrijeme realizacije projekta je 2012. godina.

Sredstva će biti isplaćivana sukcesivno, sukladno dinamici priljeva sredstava na račun HNV-a i datumu održavanja manifestacije.

OPĆI UVJETI

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju hrvatske udruge (društva) koje svoj rad obavljaju na teritoriju Republike Srbije;

1. Prijava na natječaj podnosi se isključivo na obrascu HNV-a, putem pošte ili osobno, na adresu HNV-a: Preradovićeva 13, 24000 Subotica, s naznakom: »Za natječaj«.
2. Rok prijave na natječaj je u razdoblju od 15 dana od dana objave natječaja u »Hrvatskoj riječi«. Natječajna dokumentacija se ne vraća podnositeljima.
3. Nepravodobne, nepotpune i nepravilno popunjene prijave, neće se razmatrati.

POSEBNI UVJETI

Sve udruge koje budu dobile sredstva u obvezi su poslati financijsko izvješće u roku od 15 dana nakon realizacije projekta. Udruge koje ne dostave izvješće neće imati pravo sudjelovanja na sljedećim natječajima HNV-a.

KRITERIJI RASPODJELE SREDSTAVA:

1. Regionalna ravnomjernost;
2. Vrijednosni, umjetnički i estetski kriteriji, kvaliteta i profesionalnost u radu;
3. Doprinos razvitku kulture i umjetnosti nacionalne zajednice u zemlji i inozemstvu;
4. Tradicionalni karakter manifestacije ili nakladničkog projekta u kulturnom prostoru hrvatske zajednice;
5. Doprinos ostvarivanju regionalne i međunarodne kulturne suradnje;
6. Doprinos njegovanju kulture, unaprjeđenju i promicanju tradicionalnog i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalne zajednice.

UGOVOR O SURADNJI IZMEĐU SRPSKOG NARODNOG KAZALIŠTA I MUZIČKOG BIENNALA ZAGREB

Najavljena operna koprodukcija

U Novom Sadu je u utorak potpisan ugovor o suradnji između Srpskog narodnog kazališta i Hrvatskog društva skladatelja – 27. Muzički biennale Zagreb. Ugovor predviđa mogućnost suradnje festivala i kazališta što će rezultirati i stvaranjem operne predstave »Balkanski špijun i druge priče« koja će biti izvedena na Muzičkom biennalu Zagreb sljedeće godine. Opera rađena prema tekstu *Dušana Kovačevića*, bit će izvedena kao jedna od dvije jednočinke, uz »Posljednji ljetni cvijet« *Luke Paljetka*, na glazbu i u režiji *Zorana Juranića*.

Redatelj i libretist *Branislav Jatić* pojasnio je kako je »Posljednji ljetni cvijet« operna fantazija, sasvim drukčija po sadržaju od »Balkanskog špijuna«, dodavši kako će ove dvije, dijametralno suprotne stvari po sadržaju, biti izvedene iste večeri, jedna za drugom.

Upravitelj Srpskog narodnog kazališta *Aleksandar Milosavljević* istaknuo je kako je ova koprodukcija dokaz da se sve ozbiljnije na-

stavlja suradnja s institucijama kulture iz Hrvatske započeta prije nekoliko godina.

»Ova koprodukcija nam je značajna iz mnogo razloga, to nema veze s politikom, s uspostavljanjem ili popravljanjem veza koje su bile u jednom trenutku pokidane, to ima veze s prirodnom potrebom da se udružujemo, razmjenjujemo iskustva, znanja i zajednički nastupamo u nekom širem, europskom kontekstu«, rekao je *Milosavljević*.

Milosavljević je najavio i potpisivanje koprodukcije s teatrom »Ulysses« s Brijuna kao i sudjelovanje, između ostalih, Dramskog kazališta »Gavella« iz Zagreba u tom projektu. Također je istaknuo i suradnju s Hrvatskim narodnim kazalištem iz Zagreba kao i to da će SNP gostovati u Zagrebu ove godine, priređujući »Dane Srpskog narodnog pozorišta«.

Umjetnički ravnatelj Hrvatskog društva skladatelja *Krešimir Seletković* predstavio je Muzičko biennale Zagreb, uglednu manifestaciju koja je prošle godine obilježila 50 godina postojanja.

A. J. M.

USUSRET HOSANAFESTU

Objavljeni rezultati natječaja

Jedini festival hrvatskih duhovnih pjesama u Srbiji održat će se u Dvorani sportova u Subotici. Humanitarnog je karaktera, a prikupljena sredstva namijenjena su za pomoć Humanitarno-terapijskoj zajednici za pomoć ovisnicima »Hosana«.

Organizacijski odbor HosanaFesta objavio je naslove pjesama koje su dobile najviše ocjene ocjenjivačkog suda, te time osigurale nastup na sedmom HosanaFestu koji će se održati 23. rujna 2012. godine.

O broju skladbi pristiglih na natječaj, kvaliteti, te prvim dojmovima razgovarali smo s vlč. dr. Marinkom Stantićem idejnim tvorcem i predsjednikom Organizacijskog odbora HosanaFesta.

Jeste li kao organizator i ravnatelj zadovoljni brojem prijava?

Ove je godine na natječaj prijavljeno 28 pjesama što je manje nego prijašnjih, ali sam zadovoljan jer su pjesme kvalitetnije. Na natječaj su se, uz domaće autore, prijavili i autori iz matične domovine Republike Hrvatske, kao i autori iz Bosne i Hercegovine. Imamo izvođača starijih po godinama, tj. pjevača koji imaju dulji pjevački staž. Isto tako, mišljenja sam da se moglo prijaviti više naših kvalitetnijih izvođača s ovih prostora.

Na popisu onih koji su prošli natječaj mogu se vidjeti samo imena pjesama, ali ne i tko su izvođači. Zašto?

Od prošle godine odlučili smo da izvođači glasuju za glavnu nagradu, ne znajući tko je izvođač pjesme pod određenim imenom kako ne bi bili opterećeni poznatim imenima ili poznanstvima ostvarenim na prijašnjim festivalima. Stoga će, nakon što svi pošalju studentske snimke, svi izvođači dobiti pjesme pod šiframa te glasovati. Tek potom ćemo objaviti i tko je izvođač pojedinih pjesama. **Koji je slogan ovogodišnjeg festivala?**

Slogan ovogodišnjeg HosanaFesta je: »Jer kada sam slab, onda sam jak!« (2 Kor 12,10). Imali smo iskustvo s dosadašnjim izvođačima duhovnih pjesama da su se potužili kako ne mogu prijaviti pjesmu na naš natječaj, jer nemaju vremena, mogućnosti i tomu slično. Riječju, jer su slabi (bilo u vremenu, bilo u novcu). E, baš tada, kada su slabi, mogu biti jaki, jer će otvorenije vapiti Bogu i s Njim biti jači za ono što žele učiniti Bogu na slavu, a nama ljudima na ugodu.

Sudeći prema odabranim pjesmama ocjenjivačkog suda, kakva je Vaša procjena HosanaFesta koji je pred nama?

Rekao bih da smo pokazali kako smo iz godine u godinu bolji. Mišljenja sam da je stručni ocjenjivački sud dobro izvršio odabir pjesama, te da je pred nama kvalitetan festival. Predstoji nam velika utrka za statuu festivala.

Josipa Dević

Izašao je novi broj

Poziv na glazbeno-meditativni program u katedrali

Na Nedjelju Dobroga Pastira slavi se Dan duhovnih zvanja i to je nakon prošnja drugi najvažniji dan u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu Paulinum. Tom prigodom učenici Gimnazije priredit će glazbenu meditaciju na kojoj će sudjelovali pjevači, svirači i recitatori. Radost ovogodišnjeg Dana duhovnih zvanja još je veća jer Paulinum slavi 50. obljetnicu postojanja i djelovanja. Stoga, pozivamo sve čitatelje da svojom nazočnošću uveličaju ovu proslavu koja će se održati u nedjelju 29. travnja u 17.30 sati u Subotičkoj katedrali.

Paulinci

Susret mladih u Baču

Dragi mladi, počele su prijave za Susret mladih u Baču. Prijaviti se možete do 1. svibnja kontakt osobama u svojim župama.

Povodom ovog susreta raspisan je natječaj na temu »U svjetlosti hodimo« iz sljedećih područja: literature, glazbe, slikarstva i fotografije.

Natječaj je otvoren do 7. svibnja 2012. godine, a radove možete dostaviti na adresu Župni ured sv. Roka, Beogradski put 52, 24000 Subotica, s naznakom Natječaj za susret mladih u Baču 2012. Literarne i glazbene uratke koji nisu snimljeni na CD možete poslati na e-mail cvedrana@gmail.com

Za sva pitanja možete se obratiti Čedomiru Lišiću na telefon 064/3381048, poslati upit na e-mail adresu cvedrana@gmail.com ili se raspitati na stranici Mladih Subotičke biskupije na Facebooku.

A. Sudarević

Posljednji pozdrav voljenoj supruzi, najdražoj majci, kćeri, svekrvi, baki, sestri, tetki, strini i šogorici

VESNI SKALA

**ROĐ: NENEZIĆ
1954. – 2012.**

Bez Vesne, ovaj svijet neće biti isti!
Ožalošćena obitelj

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 27. travnja do 3. svibnja

27. TRAVNJA 1848.

Na trgu ispred Gradske kuće, »pod slobodnim nebom«, kako bilježi onovremeni kroničar, održana je javna skupština na kojoj su Subotičanima obnarodovani novi, revolucionarni, zakoni o nacionalnoj slobodi, ravnopravnosti pred zakonom, ukidanju urbarijalnih odnosa i crkvenih dažbina, te zajedničkom i ravnopravnom sudjelovanju u podmićenju javnih troškova, kao i ukidanju plemićkih privilegija i feudalnih odnosa. Nakon toga su burno pozdravljeni *Stipan Kujundžić* i *Vince Zomborčević* i aklamacijom prihvaćena njihova izvješća.

27. TRAVNJA 1995.

U Velikoj vijećnici Gradske kuće predstavljen je »Imenoslov bačkih Bunjevaca« *Marka Peića* i *Grge Bačlije*, kojim je zabilježeno 4.700 prezimena, 1.656 obiteljskih nadimaka, 480 osobnih imena i 830 osobnih nadimaka, u 76 mjesta što ih naseljavaju Iliri, Dalmati, odnosno Hrvati, od vremena doseoba u ovo podneblje – neovisno o trijanonskoj liniji razgraničenja.

28. TRAVNJA 1527.

Samozvani car *Jovan Nenad Crni* proglasom osuđuje postupak Zemaljskog sabora kojim je razrezan desetak na svu pokretnu imovinu stanovnika. Ujedno je optužio *Jánosa Szapolyaija*, protukralja *Ferdinandu Habsburškom*, koji nosi krunu potporom onih hrvatskih i mađarskih plemića, što ne prihvaćaju stranog vladara Ugarsko-hrvatskog kraljevstva, kako ubrani novac od desetka neće koristiti za obranu države, već ga kani predati Turcima.

28. TRAVNJA 1868.

Sačinjen je statut »Subotičkog ženskog udruženja«, kojim se hoće poduprijeti građane da

redovito i sustavno potpomažu »stvarno siromašne sugrađane«. Ova je pravila potpisala predsjednica *Eulalija Zomborčević-Vojnić*. Početkom lipnja Ministarstvo unutarnjih poslova odobrilo je rad udruge.

29. TRAVNJA 1946.

U Tavankutu i još nekim naseljima Subotice nova vlast predala je u posjed tzv. »agrarim interesentima« prve »izvlaštene« parcele. Taj »povijesni događaj« pompozno je obilježen – svečanim povorkama, kulturno-umjetničkim priredbama i narodnim veseljem.

29. TRAVNJA 1781.

U nazočnosti inspektora Pečuške školske oblasti kanonika *Daniela Herschinga* Gradsko vijeće Slobodnog kraljevskog grada obvezalo se da će za potrebe subotičke Gimnazije – školsku zgradu i plaće profesora, te ostale potrebe – godišnje izdvajati 8 tisuća forinti, mahom iz prihoda od gradskih krčmi.

29. TRAVNJA 1953.

Operni ansambl subotičkog kazališta upriličio je praznovodbu opere »Dužijanca« kompozitora dr. *Josipa Andrića*, koji je bio i pisac libreta. Izvedbom je dirigirao maestro *Milan Asić*, redatelj je bio dr. *Vojmil Rabadan*, njegov asistent *Bruno Vujković*, a koreograf *Radomir Milošević*. Zborovođa je bio *János Buzás*, a kostimografkinja *Stana Ceraj Cerić*. Publika je s oduševljenjem prihvatila ovu operu, koja je naišla i na veoma dobar prijam kod stručne kritike.

30. TRAVNJA 1927.

Rođen je *Josip Bajić*, dugogodišnji prvak subotičkog kazališta, redatelj, jedno vrijeme i njegov ravnatelj, u mladosti svestrani sportaš. Isprve studira medicinu, ali ga zanimanje za jezik odvođi

na studij jezika i književnosti, a zatim se opredjeljuje za teatarsku scenu. Od siječnja 1951. član je subotičkog i drugih (Kotor, Leskovac) kazališta. Od 1965. do 1970. je intendant matičnog kazališta kada na ovoj sceni gostuju vodeći zagrebački i beogradski redatelji. Odigrao je mnoge značajne uloge: Tomiću u obnovljenoj »Č'a Boninoj razgali«, bio je Bube u *Poljakovićevoj* satiri »Ludograd«, Ministar u *Nušićevoj* »Protekaciji«, Tezej u *Racineovoj* »Fedri«, Ignjat Glembay, Klaudije u »Hamletu«, Župnik u »Posjetu stare dame« *F. Durrenmatta*. Režirao je Poljakovićevu komediju »Bolto na fronti« i seriju »Boltine zgrade i nezgode« za Televiziju Zagreb. Po ocjeni kritike, najveći umjetnički domet ostvario je ulogama Krešimira Horvata u *Krležinu* »Vučjaku« te Bombaša u »Ružičastoj noći« *Tomislava Ketiga*. Po odlasku u invalidsku mirovinu (1978.) u HKC-u »Bunjevačko kolo« režira Poljakovićeve komedije »Ode Bolto na ogled« i »Niko i ništa«, te monodramu *Josipa Klarskog* »Ilija Troskot i njegova dica«, s velikim uspjehom prikazane i na Festivalu pučkog teatra u Hercegovcu u Republici Hrvatskoj. Među ostalim je sakupljao građu koja se tiče bunjevačkog dijalektnog leksika. Umro je 17. lipnja 1999.

1. SVIBNJA 1886.

Umro je *Mirko Huska*, dugogodišnji prvak subotičkog kazališta i redatelj. Od 1938. priključio se Zboru hrvatskih kazališnih dobrovoljaca, od studenog 1944. član je netom osnovanog Pozorišnog odsjeka pri Komandi grada, a od jeseni 1946. stalni je član profesionalnog ansambla subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta. Ostvario je veliki broj uloga u dramatizacijama romana *A. Šenoe*, u djelima *Gundulića*, *Kosora*, *Ostrovskog*, *Sterije*,

Poljakovića, *Krleže*, *Kesserlinga* i dr. Od 1947. se ogleda i kao redatelj, a pedesetih godina kod teatrologa *Huga Klajna* završava tromjesečni redateljski tečaj. Posebno su bila zapažena njegova uprizorenja dramskih tekstova *Matije Poljakovića* počevši od najizvođenije predstave subotičkog kazališta »Č'a Bonina razgala«, zatim komada »Niko i ništa«, »Vašange«, »Kuća mira«, »Buckanje sa smutipukom«, »Bolto u raju«, »Ludograd«, »Naše i vaše zgrade i nezgode«, »Ode Bolto na ogled« i »Kad bog đavlu kumuje«. Kritika je zapazila i njegove režije djela *Ogrizovića*, *Budaka*, *Nušića*, *Molièrea*, *Figueireda* i dr. Također je napisao i veći broj članaka objavljenih u časopisima »Naša pozornica« i »Rukovet«. Rođen je 7. srpnja 1921.

1. SVIBNJA 1890.

Pod naslovom »Otvor kupališta« subotički »Neven« objavljuje: »... na Paliću već mogu se dobiti vruće kupke! Sobe su lipo priređene za goste, a šuma je pak tako krasna, da joj para triba tražit ... Voda je palička likovita, osobito liči kostobolju i svakojaku reumu«.

2. SVIBNJA 1949.

Predstavom *Koštane Bore Stankovića*, u izvođenju amatera društva »Matija Gubec«, u Tavankutu je otvoren novoizgrađeni Zadržni dom.

3. SVIBNJA 1991.

Prof. *Beli Gabriću* (1921.–2001.), zapaženom kulturnom djelatniku, istraživaču narodne predaje i običaja bačkih Hrvata, spisatelju i uredniku više publikacija, uručeno je odlikovanje Pro Ecclesia et Pontifice, koje mu je dodijelio *Papa Ivan Pavao II.* za njegov dugogodišnji, plodan i samozatajan rad u korist svoga naroda i Crkve.

Piše i uređuje: Branka Dulić

U »knjizi života« starih Indijanaca, pisano je da se duljina življenja produkuje ukoliko svakodnevna prehrana uključuje med i mlijeko. Stari su Grci pak smatrali da je med nektar bogova i da ih upravo on čini besmrtnima.

Med je prirodni proizvod kojeg medonosne pčele dobivaju preradom nektara i medljike u mednom mješuru. Zapravo, pčele nektar s medonosnog bilja, medne rose (medljike), te s površine lišća i iglica četinara pretvaraju u med. Proizvode ga kao hranu za dugi zimski period na isti način već 100 milijuna godina. Tijekom sakupljanja, pčele posjete od 50 do 100 cvjetova.

Boja, okus, aroma i tekstura meda ovise o cvjetnom nektaru iz kojeg je dobiven (kadulja, lipa, kesten, lucerna, lavanda, majčina dušica, sunčokret i brojne druge vrste). Iz tih su razloga različite od lokacije do lokacije. Uz utjecaj ostalih biljaka koje cvatu u vrijeme glavne paše, boja i okus variraju od godine do godine čak i na istoj lokaciji.

Dva su izvora slatkih sokova iz kojih pčele proizvode med: nektar i medljika (medna rosa). Nektar je slatki sok koji izlučuje medonosno bilje iz posebnih žljezda – nektarija. Med proizveden od nektara naziva se cvjetni med. Medljika (medna rosa) je slatki sok koji izlučuju razne vrste lisnih uši. Med proizveden od medljike naziva se med medljikovac.

Pčele sakupljaju slatke sokove u prirodni i donose ih u košnicu u svom mednom mješuru. Nektar odlažu u ćelije saća. Istodobno se pod djelovanjem fermentacije povećava koncentracija šećera u nektaru, što kroz neko vrijeme dovodi do zgušnjavanja nektara i njegova pretvaranja u med. Proizvodi od meda su: saće, tekući med, prirodno kristalizirani med, kremasti med.

Povijest uporabe meda stara je koliko i povijest čovjeka te se gotovo u svakoj kulturi mogu pronaći dokazi o njegovom korištenju. Najstariji nalaz koji potvrđuje važnost meda za ljudski rod predstavlja prapovijesna slika stara oko 15.000 godina, otkrivena na zidu špilje u Španjolskoj. I egipatski hijeroglifski zapisi govore o značajnoj ulozi pčela i meda u svakod-

MED – sveta hrana i nektar bogova

nevnom životu drevnog Egipta, a nalazi posuda s još jestivim medom, starim preko 3000 godina, pronađeni su u grobnici faraona Tutankamona.

U starom su Egiptu smatrali da su pčele nastale iz suza boga sunca Ra koje su pale na zemlju. Grčka legenda kaže da su oko ulaza u špilju u kojoj se rodio Zeus stražarile pčele i polagale med na usne tek rođenog boga.

Kroz svo to vrijeme med je od zadovoljstva »lizanja prstiju« paleolitskog čovjeka, nakon pohoda u duplju drveta, došao do cijenjene gastronomske delicije. Jela koja se pripravlja s medom mogu biti: juhe, glavna jela, prilazi, deserti, kreme, kruh pa i sladoledi. Med se može kombinirati s mesom, povrćem, voćem i pićima.

Apikultura, tj. držanje pčela za proizvodnju meda, datira iz 2400 g. pr. Kr. Med se stoljećima smatrao svetom hranom zbog svojih izvanrednih slatkih svojstava i zbog toga što je bio rijedak. Koristio se u religijske svrhe kod štovanja bogova, za balzimiranje preminulih, kao i u razne medicinske i kozmetičke svrhe. Dugo u povijesti upotrebljavao ga je bogati sloj društva jer je bio skup. Prestiž meda trajao je do otkrića rafiniranog šećera, koji se dobiva iz šećerne repe.

PRIPREMA JELA S MEDOM

Med je najstarija vrsta zaslađivača u ljudskoj prehrani. Time je određena i njegova primjena u prehrani, a prvenstveno u pripremi slastica. Za razliku od šećera, med ima daleko vredniji nutritivni sastav, ali i više kalorija. Naime, žlica meda donosi 64 kcal, dok žlica šećera daje 46 kcal.

Medom možete uspješno zamijeniti šećer u pripremi slastica. Za istu količinu šećera trebate upola manje meda zbog veće količine fruktoze. Med će izvršno prijati za doručak kao dodatak žitim pahuljicama, nemasnom jogurtu ili na prepečenju. Voće je idealno u kombinaciji s medom, pa tako njime možete zasladiti voćnu salatu ili preliti ploške jabuka s dodatkom cimeta. Poznato je da med dobro pristaje i uz sireve, osobit mekane, poput svježeg kraljevog sira, *ricotte* ili *mascarponea*.

U Europi se osobito koristi kod pripreme božićnih kolača ili medenjaka i paprenjaka. Naime, božićni kolači trebaju stajati dulje vrijeme, pa je med u datim uvjetima idealan sastojak jer, osim što daje aromu, upija i zadržava vlagu, pa tako kolači dulje ostaju svježi.

Med se upotrebljava kao premaz za pečene kolače, za pripremu sladoleda, *muffina*, baklava, te kruha od pšeničnog, raženog ili graham brašna.

Med se upotrebljava i u slanim jelima, kao dodatak salatnim preljevima, marinadama i za premazivanje pečenki.

MARINADE, PRELJEVI, UMACI U KOMBINACIJU S MEDOM

Izmiješajte limunov sok, med, senf i maslinovo ulje i njima prelijte različite sorte zelenih salata. Kod pripreme svinjetine, prethodno marinirajte u marinadi od senfa, piva, meda, maslinova ulja, ružmarina i češnjaka. Kasnije marinadu zajedno s umakom od pečenja i vrhnjem pretvorite u ukusan umak. Uz hladnu pečenu piletinu možete poslužiti jednostavan dip od majoneze, senfa i meda.

Šunka, piletina, patka i janjetina u nekim dijelovima Europe, Azije i u Americi tijekom pečenja premazuju medom ili mješavinom od meda, limunova soka i ulja.

Pečeno povrće prije posluživanja možete preliti mješavinom rastopljenog maslaca, meda i aceta balsamica.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI!

Med i drugi pčelinji proizvodi od davnina se koriste kao hrana i lijek, ali i za njegu i uljepšavanje lica i tijela.

Med posjeduje svojstva koja ga čine nezaobilaznim dijelom zdrave prehrane, a zima bez pčelinjih proizvoda nezamisliva je. Med poboljšava apsorpciju lijekova te poboljšava njihovu djelotvornost, a ujedno čisti organizam od štetnih tvari. U medu je pronađeno više od 300 hranjivih tvari korisnih, a često nužnih ljudskom organizmu. Med, primjerice, sadrži velik broj različitih minerala, odnosno elemenata kao što su željezo, kalij, magnezij, silicij, fosfor, sumpor, klor, aluminij, bakar, cink, kobalt, nikal, jod i neki drugi, i to upravo u količinama i omjerima koji čovjekovom organizmu najviše odgovaraju. Sadrži i niz vitamina, a osobito je bogat vitaminom B1. Upravo zbog svog sastava med nije samo sladilo, čime ga smatraju oni koji ne znaju mnogo o medu, nego je, prije svega, čuvar našeg zdravlja.

Svaka vrsta meda je dobra, no s obzirom da pčele sakupljaju nektar i s ljekovitog bilja, takav nektar, kao i kasnije med, sadrži i ljekovite sastojke tog bilja.

Jedan od najcejenjenijih vrsta meda je bagremov med, izrazito svijetle boje, pomaže kod nesаницe, umiruje previše nadraženi živčani sustav i otklanja posljedice nagomilanog stresa. Preporuča se uzimanje navečer, prije spavanja.

PILETINA U MEDENOJ MARINADI

Potrebni sastojci:

- 4 kom pilećih prsa
- 1 žlica maslinovog ulja
- 2 žlice aceto balsamico
- 1 žlica meda
- 2 žlice senfa
- ½ žlice kurkume, sol, papar

Priprema:

Ocat, ulje, senf, med i kurkumu pomiješati u plitkoj posudi. Posolite i poparite. U to stavite piletinu, neka odstoji u toj marinadi oko ½ sata. Okrećite je za to vrijeme. Zagrijte pećnicu na 200 stupnjeva, stavite posudu s piletinom peći 30 minuta, na sredini pečenja okrenite piletinu neka ravnomjerno porumeni.

Konзумiranje meda od lipe donosi olakšanje kod prehlade, upale dišnih i probavnih organa. Med od kestena je taman i ima izrazito gorak okus. Potiče rad crijeva, štiti crijevnu i želučanu sluznicu. Suncokretov med je jantarno žut, blagotvorno djeluje na dišni sustav, povoljno djeluje na regulaciju masnih kiselina u organizmu. Med

MEDENJACI

Potrebni sastojci:

- 4 jaja / 250 g šećera / 250 g margarina / 250 g meda / 1 žličica sode bikarbone / 1 kg brašna

šaum premaz:

- 3 bjelanca
- 12 kašika šećera

Priprema:

Umutiti jaja i šećer, dodati margarin, med i sodu bikarbonu. Zamijesiti s brašnom. Ostaviti da odstoji 15 minuta. Praviti male kuglice i redati u podmazanu tepsiju. Peći na 180 stupnjeva, da ne popucaju. Pečene premazati šaumom (umutiti bjelanca i šećer da bude čvrst šaum).

od lavande je bogat željezom, pa pomaže slabokrvnim osobama, a djeluje protiv astme i bronhitisa.

Dakle, želite li napraviti barem jedan pomak prema zdravijem načinu života, svakako u svoju prehranu uvrstite hranu bogova – med!

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

FRONTMAN PRLJA- VOG KA- ZALIŠTA	MJENIČNO JAMSTVO (obrnuto: LAVA)	DOMOVINA ANGELE MERKEL	PRODUKT EMANI- RANJA	TURSKA KORIST	SLAVNI BRITANSKI GITARIST (LAYLA)	TITAN	POVEĆA- VANJE U VISINU	ITALIJA	IZGUBLJE- NA BITKA	POK. BUBNJAR IVANDIĆ	DESETICA U KARTAMA (RAZG.)	TKANINA ZA ZAV- JESE I HALJINE
FILEKI OD CRIJEVA OVČJE MLADUN- ČADI												
ZDRAVO- MARIJA (LAT.)								PONOVNO, IZNOVA MITSKI LE- TAČ, DEDA- LOV SIN				
DRVENA SEDLA						AUTOMO- BILSKA "TRUBA" RIBOGO- JILIŠTE						
RADNI POLET				KRATKA CRTA, CRTICA CILJEVI ZA GAĐANJE						EVA MENDES ORGANI VIDA		
NORVEŠKA		KAIČI I KAJACI ZEUSOVA PLANINA					PORTUGAL- SKO OTOČJE ŠVICARSKI GRAD					
LOKAL SA SPRAV- LJANJEM KOKTELA									AKT, DJELO DJEČAK S PONAŠA- NJEM ODRASLOG			
"VALOVI" NA STADI- ONU			TV VODI- TELJICA TUŠEK TV SERIJA					SJEDALO U AUTU SINJSKI VITEZ				ČUVENI POLIS NA PELOPO- NEZU
HENRIK IBSEN		OTISAK ČLANKA IZ NOVINA SKUPINA VUKOVA								SPORTSKA VEDETA VRSTA ZEBE		
UZAO LASA (MNOŽ.)				RADNIK U TKAONICI NATRUHA ILI NAGOV- JEŠTAJ							PORTUGAL NEPRAVIČ- NOST	
NEPOPUST- LJIVO						RIJEKA U DERVENTI ODRŽATI SE NA ŽIVOTU						
"RADIJUS"		GLAZBENA OZNAKA ZA TIHO KAMATAR, ZELENAŠ					JEDINICA JAKOSTI EL. STRUJE PRAMJERA					
KNJIŽEV- NIK MAJETIĆ					DIO PER- JANICE (MNOŽ.) PISAC VE- LIKANOVIĆ					PLATINA PROIZVO- ĐAČ OCTA		
50 STAVI KRIŽALJKA	STRUČ- NJAK U IRANISTICI ŠATORSKO NASELJE							SPLITSKA RATNA LUKA GLUMICA ZIMA				
K, H		PTICA SELICA, VJESNICA PROLJEĆA ... SOFJA										TEKUĆINA U BILJKA- MA
STARLETA KARABA- TIĆ			AUSTRAL- SKI MED- VJEDIĆI KREŠO GOLIK						"TELEVIZI- JA SARA- JEVO" NAŠA NEGACIJA			
MAMA					AMERIČKI URAGAN "NORTH"							
GLAVNI GRAD ČESKE				NAŠA GLUMICA (UDANA SVRTAN)								

Janjeće tripice, ave maria, opet, samari, sirena, elan, crkva, em, n, čamci, azori, koktel-bar, čin, ola, tanja, sic, hi, separat, as, omče, kralac, p, uporno, ukrina, r, piano, amper, alojz, pera, pt, iranist, lora, kh, lastavica, ava, kooale, tvs, majka, tornado, prag, nina erak.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
u publikaciji Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Pišu: Veronika Vujasinović i Dražen Prčić

Obitelj je najvažnija stvar čovjekova postojanja i sve potječe od nje. Tema naše rubrike ovaj put je zanimljiva usporedba dviju fotografija obitelji Balić iz Slakovaca, nastalih na istome mjestu (u dvorištu njihove kuće u Slakovcima, selu nedaleko od Vinkovaca) u razmaku od petnaest godina.

»Prva fotografija je nastala 1937. godine u dvorištu naše obiteljske kuće, a moja obitelj je bila najbrojnija u selu. Na njoj su moji roditelji još uvijek mladi, a uz njih stoje: *Marija, Slavica, Adam i Evica*, dok u pletenim stolicama sjede *Andrija i Nada*, a mali *Tomislav* sjedi u majčinu krilu.

Petnaest godina kasnije, 1952. godine, nastaje nova fotografija na istome mjestu, no sada je na njoj devetero djece, jer sam se u međuvremenu rodila i ja, *Veronika*, i najmlađi brat *Josip*. Razlika između najstarijeg djeteta, *Marije*, i najmlađega, spomenutog *Josipa* iznosila je cijelih dvadeset godina«, kaže u pojašnjenju svojih obiteljskih fotografija Veronika Vujasinović.

OBITELJSKE VRIJEDNOSTI

»U ovoj divnoj obitelji odrasla sam uz veliku ljubav i pažnju svih oko mene – roditelja koji su doista bili uzorni, te braće i sestra s kojima sam se primjerno slagala i voljela. I danas sam sa svima u kontaktu, iako živimo u različitim mjestima. Naših roditelja odavno nema među nama, ali je njihovih potomaka više od devedeset. Primjerice, naj-

Bogata ostavština

starija sestra *Marija* rodila je četiri kćeri, od kojih ima 12 unučadi i 12 praunučadi. Naši roditelji *Ilija i Manda Balić* svoj su život proživjeli u Slakovcima, selu u kojem i danas ima njihovih potomaka, dok se ostali svojim životnim putevima nalaze u sljedećim mjestima: Vinkovcima, Županji, Osijeku, Splitu, Veloj Luki, Korčuli, Crikvenici, Dubrovniku, Sarajevu, Zagrebu, Vukovaru, Munchenu, Somboru,

Užicu, Beogradu, Vetrniku, Srijemskoj Kamenici i Novom Sadu. Bez obzira na udaljenost svi smo u vezi jedni s drugima, čujemo se, dopisujemo i brinemo jedni za druge.

Ovo bi mogao biti primjer današnjim roditeljima kako su nekada s mnogo manje udobnosti i olakšica podizana mnogobrojna djeca u ljubavi i slozi sa skromnošću i optimizmom, gdje su se njegovale prave životne vrijednosti i odrastali dobri ljudi. Naši roditelji su nam dali najljepši i najvrjedniji dar za život – braću i sestre koji misle i skrbe jedni o drugima i u svakoj životnoj situaciji i potrebi se pomažu. To je njihovo veliko životno djelo. Hvala im!«, kaže Veronika.

Neka ova kratka zabilješka o obitelji Balić iz Slakovaca bude poticaj svima koji razmišljaju o zasnivanju ili uvećanju svoje obitelji. Jer, djece je sve manje, osobito na ovim našim vojvođanskim prostorima. Ove dvije zanimljive fotografije vrijedna su ostavština za budućnost u kojoj je, nažalost, vrlo mala vjerojatnost ovako velikih i potomcima brojnih obitelji.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

IZVANREDNI USPJEH RECITATORA NA HRVATSKOM JEZIKU U SEČNJU

U Valjevo putuju Donna Karan i Davorin Horvacki

Od 20. do 22. travnja je u Sečnju održana 43. Pokrajinska smotra recitatora »Pjesniče naroda mog« na kojoj su recitali najbolji recitatori iz svih pet zona u Vojvodini, podijeljeni u tri razine.

U petak 21. travnja, nastupilo je 52 recitatora mlađe uzrasne dobi, od I. do IV. razreda, osnovne škole, a među njima i **Lucija Ivanković Radaković** te **Donna Karan** koje su recitirale na hrvatskom jeziku. Sutradan se natjecalo 57 učenika od V. do VIII. razreda osnovne škole te recitatori na hrvatskom jeziku **Davorin Horvacki** i **Filip Nimčević**, dok je u nedjelju, posljednjeg dana smotre, poeziju kazivalo 60 srednjoškolaca, a među njima na hrvatskom jeziku **Dragana Sudarević**.

Konkurencija je bila veoma jaka. U Sečnju se skupila elita, kako bi u žargonu teenageri rekli - »vrh vrhova« recitatora, te je zadatak šesteročlanog žirija bio veoma težak. Trebalo je svakog dana odabrati 18 najboljih recitatora, koji su dobili zlatnu diplomu, od kojih je svega devetero steklo pravo sudjelovati na republičkoj smotri recitatora koja će biti održana 18. i 19. svibnja u Valjevu.

Iz subotičke općine se na Pokrajinsku smotru, na sve tri razine, plasiralo 17 recitatora, što je lijep broj i nešto veći u odnosu na prethodne godine. Ali to nije bio i jedini uspjeh, odnosno napredak na ovoj smotri. Naime, pored osvojenih osam zlatnih diploma ovoga puta je Subotici pripala čast da se od njih čak četiri recitatora plasiraju na republičko natjecanje.

Tako su u skupini djece mlađeg uzrasta, od I. do IV. razreda osnovne škole, zlatnu diplomu, ali i pravo sudjelovanja na republičkoj smotri osvojile **Donna Karan**, recitatorica Hrvatske čitaonice i **Kamilla Horvat** iz OŠ »Hunyadi János« iz Čantavira. Na razini srednje uzrasne dobi, od V. do VIII. razreda osnovne škole, recitatorica OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« **Heléna Mányi** dobila je zlatnu diplomu, dok je **Davorin Horvacki**, predstavnik Hrvatske čitaonice, uz zlatnu diplomu odabran sudjelovati na republičkoj smotri. Posljednjeg dana, u kategoriji srednjoškolaca, zlatne su diplome pripale učeniku Gimnazije »Svetozar Marković« **Attili Rízsányi**, dok je recitatorica Doma učenika srednjih škola **Noémi Kőműves**, uz zlatnu diplomu osvojila i pravo sudjelovanja na republičkoj smotri recitatora, što je u konačnom zbroju nagrada - 6 zlatnih diploma i 4 sudjelovanja na republičkoj smotri. Ovaj fantastičan uspjeh subotičkih recitatora, koji zaslužuje sve pohvale i čestitke, još je veći jer je činjenica da nekoliko godina Subotica nije imala natjecatelje na republičkoj razini.

Zahvaljujemo Gradu Subotici što je i ove godine osigurao prijevoz djece na Pokrajinsku smotru recitatora kao i Gradskoj knjižnici koja je organizirala put, a našim recitatorima želimo puno uspjeha u Valjevu!

27. travnja 2012.

PLEŠI, PLEŠI, PLEŠI... ZAPLEŠIMO

U povodu 29. travnja – Svjetskog dana plesa

U nedjelju, 29. travnja proslavit ćemo Svjetski dan plesa koji se slavi od 1982. godine. Inicijativu za utemeljenje ovog datuma dao je UNESCO-ov Međunarodni odbor za ples Međunarodnog kazališnog instituta za ples, a izabrao je dan rođenja začetnika modernog baleta i jednog od najvećih plesnih reformatora Jeana Georges Noverrea.

Svatko je nekada u životu plesao, a mnogi to i svakodnevno čine. Ples je ritmičko pokretanje tijela prema ritmu glazbe. Može biti pojedinačni, u parovima ili ples u skupinama. Ljudi njime izražavaju sreću, tugu, radost, ljubav, mržnju... Ples postoji otkad postoji i čovjek, a postoje brojne plesne forme. Bilo bi gotovo nemoguće sve ih nabrojiti. Tako postoje tradicionalni, suvremeni, narodni, sportski i drugi plesovi, ali i oni koji nemaju ime ili stil, nego su produkt nečije mašte, odnosno trenutačnog doživljaja.

Ples spaja ljude, ne poznaje vrijeme, nema starosne granice, može biti zabava ili profesija i tu nema pogreške... Svi znaju plesati. Dobro, možda ne baš svi isti korak, ali dovoljna je dobra volja i malo glazbe, a ni to nije uvijek nužno.

Ples se može upražnjavati na različite načine. Tako je prije dvije godine u Švedskoj održana prva Plesna pauza za ručak, na kojoj se pojavilo svega 14 ljudi. Danas na tisuće ljudi pauzu za ručak umjesto na kalorijama bogat menu troše na ples. Naime, krenulo je iz Švedske, a sada se širi Europom. Da se razumijemo, ne pleše se svaki dan. Plesni ručak se održava jednom mjesečno u podne kada je radni dan. Tada se okupljaju ljudi i plešu uz glazbu i, naravno, ručak. Interesantna ideja. Možda je i mi realiziramo.

Jedan od bitnih plesova svakog naroda su i folklorni plesovi. Folklor je narodna umjetnost i svjedoči o životnosti i maštovitosti jednog naroda. Stoga ga treba poštivati, jer ono što vidimo u folkloru je staro možda i tisuću godina. Narodni (folklorni) plesovi su dio folklor. Znam da mnogi od vas, dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih stranica, idete na folklor i to od srca pozdravljam. I ja sam jako dugo plesala folklor te i svima vama rado preporučam.

Za ples je bitna i glazba, odnosno ritam koji umnogome određuje izgled plesa. Mada nije nemoguće

na sporu glazbu plesati i brzi ritam, što za neke može biti neshvatljivo, ali ne obeshrabrujte se - bitno je da se vi dobro osjećate.

Kostimi, atmosfera, društvo - sve vam to može pomoći, ali nije nužno. Može se plesati na kiši, na suhom, u sobi, na ulici... Što god odaberete bitno je da se osjećate dobro i da vas ples ispunjava.

Stoga vam predlažem da u nedjelju, na Svjetski dan plesa, ali i drugim danima kada vam to bude godilo - zaplešite, sami ili u društvu. Odaberite mjesto, vrijeme i društvo i uživajte, jer ples čini čuda i ima višestruko dejstvo, ali o tome ćemo drugi put.

Želim vam puno plesa u vašem životu!

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 27. travnja - Svjetski dan grafičkog dizajna
- 28. travnja - Dan pasa vodiča
- 28. travnja - Međunarodni dan sigurnosti i zaštite zdravlja na radu
- 29. travnja - Međunarodni dan plesa
- 30. travnja - Međunarodni dan odgoja bez batina
- 1. svibnja - Međunarodni praznik rada
- 1. svibnja - Dan zaštite nosoroga
- 2. svibnja - Svjetski dan delfina
- 3. svibnja - Svjetski dan slobode medija
- 3. svibnja - Svjetski dan borbe protiv astme
- 3. svibnja - Dan Sunca (UNEP) - UN

**PETAK
27.4.2012.**

06:09 Najava programa
06:14 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 20, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Egipatski zagrobni svijet, dokumentarni film
11:10 Debbie Travis preuređuje 3
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 Filipovčice iz Komletinci, emisija pučke i predajne kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:27 Hrvatska uživo
18:25 Putem europskih fondova
18:40 Iza ekrana
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Odabrao Delo H.: Formula 1 - godine smrti, dokumentarni film
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Breza
22:45 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:20 Peti dan, talk show
00:15 Na rubu znanosti: Alex Podolinsky - pionir biodinamike
01:10 Filmski maraton: Recept za život, američki film
02:55 Filmski maraton: Breza, hrvatski film
04:25 Skica za portret
04:30 Dr. Oz, talk show
05:10 Lugarnica 20, serija

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
07:50 Mala TV:
---: TV vrtić: Boje
---: Oblutak ide liječniku, crtani film
---: Tajni dnevnik patke Matilde: Kozice (R)
08:20 Neuhvatljivi prašćić

Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
09:10 Školski sat: Talent show - predstava Rene Medveška
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Paulina tajna, njemački film
15:05 Crtani film
15:10 Degrassi Novi naraštaj 4, serija za mlade
15:35 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
16:00 Školski sat: Talent show - predstava Rene Medveška
16:45 Mala TV:
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...
20:00 Ja u ljubav vjerujem, britansko-američki film
22:05 Opasna šifra, američki film
00:00 Negli occhi del assassino, TV film
01:40 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
02:05 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
02:50 Retrovizor: Kojak 2
03:40 Noćni glazbeni program

06:30 I tako to..., serija R
06:55 I tako to..., serija
07:25 Astro boy, crtana serija
07:50 Super Loonatics
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sve moje bivše, film
22:05 Ljudi u crnom, film
23:50 Prazan grad, igrani film
02:00 Mreža 2, igrani film, R
03:30 Nad lipom 35, show R
04:30 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

06:20 RTL Danas, informativna emisija (R)

06:55 Dragon Ball Z, animirani film
07:45 PopPixie, crtani film
07:55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
10:05 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10:25 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
11:20 Vatreno nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
13:05 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
17:58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Budva na pjeni od mora, humorna dramska serija
21:50 Predsjednikova kći, igrani film, romantična komedija (R)
23:50 TV premijera: Put do zrelosti 2, igrani film, komedija
01:35 Virus smrti, igrani film, akcijski
03:10 Astro show, emisija uživo
04:10 RTL Danas, (R)

**SUBOTA
28.4.2012.**

05:57 Najava programa
06:02 Drugo mišljenje
06:45 Iza ekrana
07:15 Filipovčice iz Komletinci, emisija pučke i predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Plamteća zvijezda, američki film (R)
09:30 Fotografija u Hrvatskoj
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Ušća rijeka: Neretva (2), dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik
14:45 HAZU portreti: Tomo Matić

15:00 Eko zona
15:30 Medvjeda obitelj i ja, dokumentarna serija
16:30 Euromagazin
17:00 Vijesti u pet
17:20 Reporter: "Ružičasti bijes" i "Živjeti punim životom"
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Do posljednjeg zбора
21:45 Pacifik, serija
22:40 Dnevnik 3
23:10 Ususret Porinu 2012.
00:00 Panična potjera, američko-njemački film
02:00 Filmski maraton: Noć na Zemlji, francusko-britansko-njemačko-američko-japanski film
04:05 Filmski maraton: Neprekidni praznici, američki film
05:20 Eko zona

07:00 Najava programa
07:05 Opera box
07:35 Animanijaci (1), crtana serija
08:00 Došljaci su zakon!, serija za mlade
08:25 Mala TV
---: Baltazar: Maestro Koko, crtani film
---: Danica i varan, crtani film (R)
---: Čarobna ploča - II. razred
08:55 Kućni svemirci, crtana serija
09:20 Piratski radio, najopasniji radio na svijetu, norveški film
10:50 Ružiona
11:20 4. gardijska brigada "Pauzi", dok.film
13:55 Zagreb: Rugby, kvalifikacije za EP: Hrvatska - Malta, prijenos
15:50 Grand prix Osijek Žito Challenge Cup, prijenos
17:10 Kako se košarka vratila u Zagreb?, dokumentarni film
17:40 Tel Aviv: Košarka, ABA liga - Final four: Cedevita - Partizan, prijenos
19:15 Vaterpolo, PH - 2.utakmica: Jug CO - Primorje EB, prijenos
20:15 Ciklus dokumentarnih filmova dobitnika Oscara: Taksijem u zonu mraka
21:15 Dosjei X, američki film
23:15 Mankellov inspektor Wallander 2, serija
00:45 Pedja Mužijević i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem

Thomasa Sanderlinga
02:00 Noćni glazbeni program

06:30 TV Izlog
06:45 Zauvijek susjedi, R
08:30 Peppa, crtana serija R
08:35 Peppa, crtana serija
08:45 Astro boy, crtana serija R
09:10 Gormiti, crtana serija R
09:35 Pokemoni, R
10:00 Pokemoni, crtana serija
10:25 Divino novo ruho, serija
12:25 Larin izbor, serija R
15:00 Ljudi u crnom, film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Do kraja, igrani film
22:05 Tijelo od laži, film
00:25 Zastave naših očeva, igrani film
02:40 Granica straha, film
04:05 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:30 Dragon Ball Z
08:05 PopPixie, animirani film
09:20 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
09:45 Učilica, kviz za djecu
10:24 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
10:25 Columbo: Kratak fitilj, kriminalistička serija
11:55 Poroci Miamijs, kriminalistička serija (dvije epizode)
13:45 Moje prvo vjenčanje, igrani film, romantična komedija
15:30 Predsjednikova kći, igrani film, komedija (R)
17:28 Kuhar i pol, kulinarska emisija
17:30 Discovery: Somalijski gusari, dok. serija
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Alvin i vjeverice 2, igrani film, obiteljska komedija/animirani
21:45 Dobar posao u Italiji, film, kriminalistički
23:45 Kamen oko vrata, igrani film, akcijska komedija
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:15 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija (dvije epizode)

**NEDJELJA
29.4.2012.**

05:45 Najava programa
05:50 Duhovni izazovi, (R)
06:30 Normalan život, emisija
07:05 Globalno sijelo
07:35 Zlatna kinoteka: Plodovi gnjeva, američki film
10:00 Vijesti
10:10 ni DA ni NE: Javno financiranje interneta
11:00 Poirot 3, serija
12:00 Dnevnik
12:25 Plodovi zemlje
13:20 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mala Akeelah, američki film
17:00 Vijesti u pet
17:15 Mir i dobro
17:45 Vrtlarica
18:15 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)
19:20 Loto 6/45
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Downton Abbey 2, serija
22:05 Dnevnik 3
22:25 Vijesti iz kulture
22:30 Pošteno i prema zakonu, serija
23:55 Nedjeljom u dva
00:55 Poirot 3, serija
02:35 Skica za portret
02:40 Vrtlarica
03:05 Prizma, multinacionalni magazin
03:50 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)
04:50 Plodovi zemlje

07:25 Najava programa
07:30 Pedja Mužijević i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Thomasa Sanderlinga
08:30 Mala TV
--:-- TV vrtić: Zmaj
--:-- Brlog: Glavata želva (R)
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Kozice (R)
09:00 Vesele trojke, crtana serija
09:25 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
09:50 Merlin 2, serija za djecu i mlade
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Tučepi: Misa, prijenos
12:00 Domaći dokumentarni film
12:40 Filmska matineja: Wendy i Lucy, američki film
14:40 Magazin Lige prvaka

15:10 Olimp - sportska emisija
15:30 Grand prix Osijek Žito Challenge Cup, prijenos
16:30 Olimp - sportska emisija
16:50 Grand prix Osijek Žito Challenge Cup, prijenos
17:25 Rukomet, LP (M) - 1/4finale: THW Kiel - CO Zagreb, 2. utakmica
19:00 Vaterpolo, PH - 3.utakmica: Jug CO - Primorje EB, prijenos
20:15 Sokolov plijen, talijansko-španjolski film
21:50 Filmski boutique: Christine, američki film
23:35 Posebni dodaci, emisija o filmu
23:50 Glazbeni specijal
00:15 Noćni glazbeni program

06:10 TV Izlog
06:25 Zauvijek susjedi, serija R
07:35 Peppa, crtana serija R
07:40 Peppa, crtana serija
07:50 Astro boy, crtana serija R
08:15 Gormiti, crtana serija
08:40 Pokemoni, crtana serija R
09:05 Pokemoni, crtana serija
09:30 Magazin Lige prvaka
10:00 Klub otpisanih, serija
11:00 Larin izbor, serija R
13:35 Šašavi robijaši, fil,
15:45 Nad lipom 35, show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Špijuni poput nas, film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 Čaobne hlače 2, film
23:15 Red Carpet
00:35 Do kraja, igrani film R
02:25 Šašavi robijaši, film R
04:15 Gospodari iluzija, show
05:00 Red Carpet, R
06:10 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:30 Dragon Ball Z
08:00 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
09:15 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
09:38 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
09:40 Columbo: Plan ubojstva, serija
11:20 Poroci Miamijsa, kriminalistička serija (dvije epizode)
12:55 Alvin i vjeverice 2, film, obiteljska komedija/animirani (R)
14:35 Dobar posao u Italiji, film, kriminalistički
16:40 Budva na pjenu od mora, humorna dramska serija (R)

HRT 1 29.04.2012 18.15

LIJEPOM NAŠOM: NASLOV EPIZODE: TIVAT (CRNA GORA) EPIZODA: 2

Pogledajte drugu emisiju snimljenu na gostovanju u Tivtu, u Crnoj Gori, gdje su nastupili: HKD 'Napredak', D. Lastva, Bokeljska mornarica, Kotor, KUD 'Njegos', Cetinje, FA 'Lindo', Dubrovnik, klapa 'Bisernice Boke', Kotor, klapa 'Bokeški mornari', Kotor, klapa 'Boka nostra', Tivat, klapa 'Grota', Kotor, klapa 'Jadran', Tivat, klapa 'Incanto', Kotor, ansambl 'Vazda mladi', Tivat, 'Exodus', Herceg Novi, Bjelopoljski tamburaši,

Bjelopolje, T S Fijaker, Osijek, Edita Slaby Brkan, Nada Griner Baldić, klapa 'Ragusa', Milo Hrnić, Antonela Malis, Čiro Gašparac i »Ragusa«, Alen Nižetić, Zdravko Škender te klapa »Tivat«.

Voditelj: Branko Uvodić
Redatelj: Vladimir Košević
Producent: Darko Vulić
Urednik: Branko Uvodić

17:40 Kuhar i pol
17:45 Ekkluziv Vikend
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Pakleni val, film, akcijski
22:15 Survivor: Povratak u civilizaciju, emisija iz studija
23:25 CSI: Miami, (tri epizode)
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija (dvije epizode)

PONEDJELJAK 30.4.2012.

05:39 Najava programa
05:44 Split: More
06:14 Mir i dobro
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Lugarnica 20, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive: Heroji prirode 1., dokumentarna serija (R)
11:10 Debbie Travis preuređuje 3 (R)
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Treća dob, emisija
14:40 Glas domovine

15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:21 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Gdje nas sve varaju?, talk-show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Jugoslavenske tajne službe, dok. serija
21:35 Puls Hrvatske
22:35 Rekonstrukcija: Tony Cetinski
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Svijet profita
00:15 HAZU, dok.film
01:05 Jugoslavenske tajne službe, dok. serija
02:00 In medias res
02:45 Dr. House 7, serija
03:30 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
04:15 Skica za portret
04:35 Lugarnica 20, serija
05:20 8. kat: Gdje nas sve varaju?, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV
08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
09:10 Školski sat: Stanice i njihove tajne
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degraasi Novi naraštaj

4, serija za mlade
11:10 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
11:35 Glazba, glazba... (R)
11:50 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)
12:50 Plodovi zemlje
13:40 Klinci na motorima, američki film
15:00 Crtani film
15:05 Degraasi Novi naraštaj 4, serija
15:30 Djevojčica iz budućnosti 2
15:55 Školski sat: Stanice i njihove tajne
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Downton Abbey 2, serija
19:30 Teletubbies, serija
20:00 In medias res
20:50 Top Gear 10, dokumentarna serija
21:40 Dr. House 7, serija
22:25 Tračnica 4, serija
23:10 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
23:55 Sestra Jackie 1, serija
00:25 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
00:50 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
01:35 Retrovizor: Kojak 2
02:25 Noćni glazbeni program

07:10 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog

09:40 Klub otpisanih, serija R
10:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija R
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Policijska akademija 5,
igrani film
00:35 London, igrani film
02:15 Na putu prema dolje, serija
03:05 Seinfeld, serija 100/180
03:30 Gospodari iluzija, show R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 IN magazin R
06:40 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
06:45 Dragon Ball Z
07:30 PopPixie, crtani film
07:45 Moji džepni ljubimci
08:00 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:28 Kuhar i pol, (R)
10:30 Galileo, (R)
11:25 Vatrene nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
17:58 Kuhar i pol
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju,
dramska serija (R)
21:45 Survivor, reality show
22:50 TV premijera: Zaštitnici
blaga, film, avanturistički
00:35 RTL Vijesti
00:50 CSI: Miami,
serija (dvije epizode)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 CSI: Miami, serija
04:15 RTL Danas, (R)

**UTORAK
1.5.2012.**

06:04 Najava programa
06:09 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Lugarnica 20, serija

09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Iz ptičje perspektive:
Heroji prirode 2.,
dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis preuređuje 3 (R)
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Putovanje mog
života, talk-show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:00 Velike pobjede -
Bljesak, dok. film
22:05 Otvoreno: Bljesak
22:45 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:15 Dan hrvatskih izvoznika
23:35 Frano Supilo - povijest
jedne iluzije, dok. film
00:10 Ciklus europskog filma:
Quai des Orfèvres,
francuski film
02:00 In medias res
02:45 Tračica 4, serija
03:25 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
04:05 Znanstvena petica
04:35 Lugarnica 20, serija (R)
05:20 8. kat: Putovanje mog
života, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Neuhvatljivi prašćić
Rudi, serija (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Radionica
vizualne komunikacije
ili kako gledamo
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
11:07 Batman i hrabri
superjunaci, crtana serija
11:32 Rekonstrukcija: Tony Cetinski
12:00 Top Gear 10,
dokumentarna serija
13:20 Beautiful Dramer,
američki film
14:50 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
15:15 Djevojčica iz budućno
sti 2, serija za mlade
15:40 Školski sat: Radionica
vizualne komunikacije ili

kako gledamo
16:25 Mala TV:
17:10 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 In medias res
20:50 Slučajni predsjednik,
američki film
22:45 Tračica 4, serija
23:25 Ružiona
23:55 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
00:40 U uredu 5, serija
01:05 Retrovizor: Simpsoni
20, humoristična serija
01:26 Retrovizor: Roditelji i
djeca, serija
02:11 Retrovizor: Kojak 2
03:00 Noćni glazbeni program

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Izgubljena čast, serija R
10:10 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija R
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Braća Solomon, film
00:35 Policijska akademija 5,
igrani film R
02:10 Na putu prema dolje, serija
03:00 Seinfeld, serija
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Na putu prema dolje, R
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 IN magazin R
06:40 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
07:00 Dragon Ball Z
07:45 PopPixie, crtani film
08:00 Moji džepni ljubimci,
animirani film (R)
08:15 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
10:10 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:28 Kuhar i pol, (R)
10:30 Galileo, (R)
11:25 Vatrene nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode)

16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
17:58 Kuhar i pol
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju, serija (R)
21:45 Survivor, reality show
22:45 Javne tajne: 10 najseksi
Hrvatica, zabavna emisija
23:30 Mentalist, serija
00:25 RTL Vijesti
00:40 Zaštitnici blaga, film,
avanturistički (R)
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
2.5.2012.**

06:04 Najava programa
06:09 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive:
Sve više i više 1.,
dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis preure
đuje 3 (R)
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Riječ i život
14:40 Indeks
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Okrenuti novi
list, talk-show (R)
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:40 Otvoreno
22:30 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:05 Drugi format
23:55 Putem europskih fondova
00:10 Vrijeme je za jazz:
67 godina Jazz orkestra
RTV Slovenije, dirigira
Miljenko Prohaska
01:00 In medias res
01:45 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
02:30 Dr. Oz, talk show
03:10 Skica za portret
03:25 Indeks
03:55 Drugi format
04:40 Lugarnica 21, serija (R)
05:25 8. kat: Okrenuti novi
list, talk-show (R)

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Neuhvatljivi prašćić
Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:30 Bijeg: Ljudski teret,
američki film
15:10 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
15:30 Djevojčica iz
budućnosti 2, serija
15:55 Školski sat: Ples i djeca
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...
20:00 In medias res
20:50 Papillon, američki film
23:15 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
00:00 U uredu 5, serija
00:25 Retrovizor: Simpsoni
20, humoristična serija
00:46 Retrovizor: Roditelji i
djeca, serija
01:31 Retrovizor: Kojak 2
02:20 Noćni glazbeni program

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Izgubljena čast, serija R
10:10 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija R
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Pomajka, igrani film
00:40 Tihi bijes, igrani film
02:25 Pravednik, serija
03:15 Seinfeld, serija
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Na putu prema dolje, R
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:35 IN magazin R
07:05 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
 06.55 Dragon Ball Z, animirani film
 07.45 PopPixie, crtani film
 08.00 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 08.10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 10.05 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.28 Kuhar i pol, (R)
 10.30 Galileo, (R)
 11.20 Vatro nebo, telenovela
 12.15 Ruža vjetrova, serija (R)
 13.10 Krv nije voda, serija (R)
 14.00 Survivor, reality show (R)
 15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo
 17.58 Kuhar i pol
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija (R)
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 20.50 Uvod u anatomiju, dramska serija (R)
 21.45 Survivor, reality show
 22.45 CSI: NY, kriminalistička serija (dvije epizode)
 00.30 RTL Vijesti
 00.45 Javne tajne: 10 najseksi Hrvatica, zabavna emisija (R)
 01.25 Mentalist, dramska serija
 02.10 Astro show, emisija uživo
 03.10 RTL Danas, (R)

**ČETVRTAK
3.5.2012.**

06.04 Najava programa
 06.09 Riječ i života
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 Vijesti
 07.10 Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 Vijesti
 09.05 Lugarnica 21, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Iz ptičje perspektive: Sve više i više 2., dokumentarna serija
 11.10 Debbie Travis preuređuje 4
 12.00 Dnevnik
 12.30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
 13.15 Dr. Oz, talk show
 14.00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.10 Trenutak spoznaje
 14.40 Hrvatska kronika BiH
 14.55 Kulturna baština
 15.15 Ponos Ratkajevih, serija
 16.05 Alisa, slušaj svoje srce
 17.00 Vijesti u pet
 17.28 Hrvatska uživo
 18.20 8. kat: Žene izvan konvencija, talk-show
 19.12 20pet, kviz
 19.30 Dnevnik
 20.10 Sve u 7!, kviz
 21.05 Pola ure kulture
 21.35 Ciklus dobitnika Oscara: Crveni, američki film
 00.50 Dnevnik 3
 01.15 Vijesti iz kulture
 01.25 Eurosong 2012 - predstavljanje
 02.30 In medias res

03:15 Igrana strana serija - 1. repriza
 04:00 Skica za portret
 04:20 Kulturna baština
 04:35 Lugarnica 21, serija (R)
 05:20 8. kat: Žene izvan konvencija, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala TV:
 --TV vrtić
 --Crtani film
 08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za mlade (R)
 08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
 09:10 Školski sat: Djeca medija
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:35 Broken Vows, američki film
 15:00 Degrassi Novi naraštaj 4, serija za mlade
 15:25 Djevojčica iz budućnosti 2, serija za mlade
 15:50 Školski sat: Djeca medija
 16:35 Mala TV:
 17:05 Doktor Who 5, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Tree Hill 8, serija
 20:00 In medias res
 20:50 Zalagaonica, dokumentarna serija
 21:10 Zalagaonica, dokumentarna serija

21:35 Dr. House 7, serija
 22:20 Tračica 4, serija
 23:05 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
 23:50 U uredu 5, humoristična serija
 00:15 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
 00:36 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
 01:21 Retrovizor: Kojak 2, serija
 02:11 Noćni glazbeni program

07:05 I tako to..., serija
 07:35 Astro boy, crtana serija
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Izgubljena čast, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje Vijesti
 22:25 Provjereno, informativni magazin
 23:25 Zemlja slobode, film
 01:25 Magazin MMA lige
 01:50 Pomajka, igrani film R

03:50 Glupost nije zapreka, serija
 04:15 Sjedi i šuti!, serija
 04:35 Ezo TV, tarot show
 05:35 Dnevnik Nove TV R
 06:25 IN magazin R
 07:00 Kraj programa

06.15 RTL Danas, (R)
 06.55 Dragon Ball Z, animirani film
 07.40 PopPixie, crtani film
 07.55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 08.10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 10.05 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.23 Kuhar i pol, (R)
 10.25 Galileo, emisija (R)
 11.20 Vatro nebo, telenovela
 12.15 Ruža vjetrova, serija (R)
 13.05 Krv nije voda, serija (R)
 14.00 Survivor, reality show (R)
 15.00 Cobra 11, (dvije epizode)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, emisija
 17.58 Kuhar i pol,
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 20.50 Uvod u anatomiju, serija
 21.45 Survivor, reality show
 22.50 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)
 00.35 RTL Vijesti
 00.50 CSI: NY, serija (dvije epizode) (R)
 02.20 Astro show, emisija uživo
 03.20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18.30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Sončani ulaze u crnu seriju

ALEKSA ŠANTIĆ – Sončanski Dinamo je u utakmici 18. kola prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula gostovao u Aleksi Šantiću kod istoimenog nogometnog kluba. I na ovo gostovanje »Plavi« su otputovali bez nekoliko prvotimaca, no oni koji su igrali nadoknadili su njihov izostanak borbenošću i samo zbog grubih pogrešaka neuigrane obrane vratar Duraković je dva puta svladan. Tako su se, iako u polju ravnopravni domaćinima, pri neodlučenom rezultatu zapucale dvije stopostotne prigode koje je prava umjetnost ne realizirati, te su se Dinamovci u Sontu vratili pognutih glava. Domaćini su prvi zgoditak postigli u 66. minuti, a konačan rezultat 2:0 postavili su u posljednjim minutama utakmice. U narednih nekoliko kola »Plavima« predstoje utakmice protiv ekipa s vrha tablice, te ukoliko ne poprave efikasnost, ali istodobno i ne eliminiraju katastrofalne pogreške obrane, ne mogu očekivati rezultat koji bi im omogućio bijeg s preposljednjeg mjesta.

Dinamo: D. Duraković, Rakin (Đurđević), Karajkov, Krpijan, Borić, Đanić, Vidaković (Majstorović), O. Mihaljev, Kmezić, D. Duraković (L. Mihaljev), Vučićević

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Prva pobjeda Sloge

PLAVNA – Nakon tri poraza, Sloga je u četvrtoj utakmici proljetnog dijela prvenstva Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka II. razred, postigla prvu pobjedu na svom igralištu protiv Slavije iz Bođana rezultatom 2:1. Prvi zgoditak zabili su gosti i prvo poluvrijeme završeno je vodstvom Slavije 1:0. U drugom poluvremenu došlo je do preokreta, nogometaši Sloge preuzimaju inicijativu, Grublješić postiže izjednačavajući zgoditak, a u oštroj i borbenoj utakmici B. Nikolić efektivnim udarcem zabija i drugi pogodak te utakmica završava zasluženom pobjedom Sloge od 2:1. Ovo bi mogao biti prestanak krize u redovima Sloge i od nje se odsada mogu očekivati bolji rezultati, kao što je to često bilo u prethodnim prvenstvima. U idućem, 12. kolu Sloga gostuje u Silbašu, a Slavija dočekuje Borac iz Vizića, što će biti važna utakmica za momčad iz Bođana.

Sloga: Novaković, M. Nonković, Stojanović, Tučev (Probojčević, Zovak), Oto, Adamović, Grublješić, V. Nikolić, Kovačević, B. Nikolić, Pupovac.

Z. P.

Malonogometni turnir u Golubincima

GOLUBINCI – Povodom Sv. Jurja zaštitnika župe u Golubincima, HKPD »Tomislav« tradicionalno organizira malonogometni turnir. Tako su se u subotu 21. travnja okupile ekipe HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, Društvo Hrvatske Mladeži iz Zemuna i ekipa domaćina HKPD »Tomislav«. U sportskom nadmetanju prvo mjesto zauzela je ekipa HKPD »Tomislav« koja je imala isti broj bodova kao i ekipa Matije Gubca iz Rume, no zbog bolje gol razlike osvojila je prvo mjesto. Treće mjesto zauzela je ekipa HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena. Za najboljeg vratara proglašen je vratar ekipe

Matije Gubca iz Rume, a najbolji strijelac s osam postignutih golova je Igor Meštrović, član ekipe »Tomislav«. Zbog lošeg vremena turnir je održan u sportskoj sali u Staroj Pazovi.

I. R.

Poraz Zrinjskog

SUBOTICA – Gostujuća momčad Starog Žednika nanijela je težak poraz momčadi Zrinjskog 1932 (7:1) u 15. kolu Gradske nogometne

lige. Počasni pogodak za domaćine postigao je Selimović. U sljedećem kolu, u nedjelju 29. travnja od 17 sati, Zrinjski na svom terenu u Aleksandrovu dočekuje momčad »Dušan Silni«.

IN MEMORIAM

Život je svladao nesavladivog vratara

Osamnaestoga travnja 2012. godine Svevišnji je odlučio sebi pozvati živu legendu nogometnih terena ovih prostora, čudotvornog vratara iz tridesetih, četrdesetih i početka pedesetih godina prošloga stoljeća, Stipana Mrvičina. U svojoj 93. godini, skrhan boli za tjedan dana ranije sahranjenom kćeri, svojom mezimicom Ružicom, ili kako ju je cijeloga života zvao Bebom, tiho je pošao za njom na put bez povratka. Rođen u Bačkom Monoštoru 23. kolovoza 1919. godine, Stipan Mrvičin je rano ostao bez roditeljske skrbi. Djetinjstvo i ranu mladost proveo je u Somboru. »Jedinica« prve ekipe tada slavnoga SAK-a postao je s nepunih 15 godina i već u prvoj natjecateljskoj sezoni bio je jedan od najboljih vratara u somborskom podsavezu. Slijedi prelazak u Sent Ivan, gdje je upoznao i kasniju suprugu Anđeliju Kolarski, te godinu i pol igranja za Prištinu u vrijeme služenja vojnog roka. Nakon zarobljavanja i dvije godine boravka u logoru u Rusiji, vraća se u Sent Ivan, ponovno staje na gol somborskog SAK-a, koji se natjecao u drugoj mađarskoj ligi, a odmah po oslobođenju i dolasku kolonista Sent Ivan mijenja naziv u Prigrevica i tu se osniva NK Bratstvo. Konačno, u ožujku 1947. godine, seli se u Sontu. Vrata Dinama čuvao je sve do teške ozljede 1952. godine, a u sportu je ostao kao višestruko nagrađivani prvi administrativac »Plavih«. Umro je u Apatinu kamo se preselio nakon smrti supruge, 2006. godine.

I. A.

FLASH VIJESTI

NOGOMET, Superliga: Spartak ZV – Vojvodina 5:1
NOGOMET, Vojvodanska liga Istok: Radnički (Z) – Bačka 0:3
RUKOMET, Prva liga: Spartak Vojput – Zlatar 30:20

27. travnja 2012.

IVANA MARGETIĆ, KARATISTICA KK »ENPI«

Prošloga vikenda karatistica Ivana Margetić skupa je s ostalim natjecateljima KK »Enpi« iz Subotice sudjelovala na Europskom prvenstvu Shotokan federacije u Rumunjskoj i vratila se »bogatija« za nekoliko novih medalja. Lijep povod za sportski razgovor o sportu kojim se bavi od malih nogu.

»Nastup u Bukureštu je za mene bio vrlo uspješan, jer sam uspjela osvojiti zlato u ekipnoj konkurenciji mješovitih borbi, dva srebra u natjecanjima pojedinačnih borbi i ekipnim katama, te broncu u katama pojedinačno. Zadovoljna sam postignutim rezultatima i sada slijedi nastavak treninga i pripreme za sljedeća natjecanja koja me očekuju u nastavku sezone«, informirala nas je Ivana na početku razgovora o najsvežijim postignutim rezultatima.

KARATE UMJESTO RUKOMETA

Kako sama kaže, karateom se počela posve slučajno baviti, jer joj je prvobitna želja bio rukomet.

»U prvom razredu osnovne škole otišla sam na trening rukometa, ali su mi rekli kako sam još premala za ovaj sport i da ponovno dođem kada budem par godina starija. No, iza termina za rukomet bio je trening karatea u sportskoj dvorani

OŠ 'Sonja Marinković', ostala sam vidjeti, upisala se i ostala u ovom boričkom sportu. Moj prvi klub je do 1996. godine bio KK Tao, potom prelazim u KK Palić iz kojeg skupa s trenerom Miloradom Čopićem odlazim u KK Kompas sport, iz kojeg je 1999. godine nastao KK Enpi u kojem sam od osnutka.«

CRNI POJAS

Majstorsko zvanje i karate vještinu označava crni pojas za pasom kimona. Kada ga je stekla i što on sve podrazumijeva priča nam Ivana Margetić.

»Nositeljica sam crnog pojasa drugi dan, za koji sam stručni ispit položila još 2000. godine, a zvanje drugog dana sam stekla 2009. godine. Majstorsko zvanje nositelja crnog pojasa se mora zaslužiti i ono podrazumijeva poznavanje određenih vještina i tehnika koje su plod dugogodišnjeg rada. Na samom stručnom ispitu se mora prikazati korektna osnovna tehnika, te poznavanje nekih viših tehnika, majstorskih kata i povjerenstvu dokazati majstorsku zrelost.«

BORBE

Poznavanje tehnike i karate vještine najbolje dolazi do izražaja u praktičnoj borbenoj izvedbi.

»Prije je bila praksa da se mali borci ne mogu boriti sve dok ne svladaju osnovne tehnike i zva-

Borbe u znaku lastavičinog repa

Novih nekoliko medalja s Europskog prvenstva

Razgovor vodio: Dražen Prčić

nje potrebno za određeni pojas, pa sam se počela boriti 1998. godine. Najveći uspjeh postigla sam 2009. godine na Svjetskom prvenstvu WKC federacije za seniore i seniorke u Miamiju, osvajanjem prvog mjesta u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. U finalnoj borbi sam pobijedila Danicu Drapić, vrlo kvalitetnu karaticu iz Republike Srpske (5-1) i to je borba koja će mi zauvijek ostati u najljepšem sjećanju.«

APSOLUTNA KATEGORIJA

»Trenutačno nastupam u tzv. apsolutnoj kategoriji u kojoj nema težinskih ograničenja i s obzirom na moju visinu i težinu primorana sam oslanjati se isključivo na brzinu i tehniku, uz, naravno, praktičnu primjenu dugogodišnjeg boričkog iskustva. Smatram kako mi je dobra koncentracija tijekom cijele borbe jedno od najjačih oružja kojima raspolazem, što mi često omogućuje predviđanje protivničkih poteza i eventualno kažnjavanje njihovih pogrešaka. To je osobito važno u aktualnom sustavu bodovanja i trajanju borbe do osvajanja dva poena ili jednog ipona, gdje svaka pogreška može biti vrlo skupa.«

KATE

»Moja omiljena kata je 'Enpi', koja u prijevodu znači 'Lastavičin rep' i koja ima dosta visokih i niskih elemenata, poput letećih manevara koje čini ova ptica, a ova tehnička vježba na određeni način simbolizira životne uspone i padove.«

TRENINZI

Kako i sama Ivana kaže, karate

sport traži puno rada na treninzima i usavršavanje udaraca u borbama protiv stvarnih ili zamišljenih protivnika.

»Svaki trening iziskuje puno marljivog i napornog rada, počevši od dobrog zagrijavanja pa sve do laganog istezanja na kraju. Ovisno o natjecateljskom razdoblju i tematskom pristupu razlikuje se program rada na treninzima, ako se rade kate onda je naglasak na tehnicima i stavovima, dok se pri uvježbavanju borbenih situacija pozornost više pridaje brzini i preciznosti.«

TRENING BORBE PROTIV MUŠKARACA

Kako izgleda kada se na strnjaci, na treningu, u karate borbi nađu žena i muškarac?

»Često sam u prilici boriti se na treningu protiv muških kolega i to mi ne predstavlja veći problem. Zbog toga što nisam jako visoka, uvijek sam u određenom handikepu, ali muški uvijek nastoje malo 'paziti'. Najvažnije je biti koncentriran i nastojati dobro parirati.«

KARATE BUDUĆNOST

Na pitanje do kada se misli aktivno baviti boričkim sportom kojem je posvetila gotovo cijeli dosadašnji život, Ivana Margetić odgovara:

»Karateom se može baviti cijeli život, jer postoje boričke kategorije i za veterane nakon 39. godine života. Opet, što se tiče kata, one su rad na čistoj tehnici i vježbama disanja i tu zbilja godine ne igraju nikakvu ulogu. Dokle god budem imala volje za aktivnim bavljenjem ostat ću u svijetu karatea«, zaključila je razgovor Ivana Margetić.

POGLED S TRIBINA

Nezainteresiranost

Najveći problem svake prvenstvene završnice u kojoj je nekoliko kola prije kraja poznat prvak ogleda se u pojavi nezainteresiranosti vodećih momčadi za rezultate susreta koje moraju »odraditi«.

Dinamo niže neodlučene rezultate jer je već u mislima prema budućim kvalifikacijama za Ligu prvaka, dok vice-prvak Hajduk nema nikakvog interesa smanjivati veliku

bodovnu razliku. Domaći poraz od Lučkog, realno, nije pravi odnos snaga na terenu, ali kada nema interesa takva je i igra. Jedina interesantna borba u vrhu tablice odvija se između Slavena, Splita i Zagreba za treće mjesto, što će se odlučiti u preostala tri prvenstvena kola.

Na dnu tablice također je gotovo sve riješeno i neće biti neke velike drame u posljednjim prvenstvenim ogledima. Smanjenje lige, prema najavama, na 12 momčadi koje bi sljedeće sezone trebale činiti elitni razred hrvatskog klupskog nogometa, u ovom trenutku na svom popisu nema Lučko, Šibenik, Karlovac i Varaždin, koji je izbačen još prije nekoliko kola i svi njegovi susreti se registriraju s 3-0 p.f. No, veliko je pitanje koji će klubovi uspjeti dobiti licenciju za natjecanje u sezoni 2012./13., ukoliko se HNS bude rigorozno držao pravila koja su Varaždince koštala preranog napuštanja 1. HNL. E, tu već neće biti nezainteresiranosti...

D. P.

NOGOMET

Poraz Hajduka

Gostujuća momčad Lučkog napravila je malu senzaciju svladavši Hajduk na Poljudu (2-1), dok je novi prvak Dinamo odigrao miroljubivi remi protiv Rijeke na Kantridi (1-1).

Ostali rezultati 27. kola: Istra 1961 – Split 2:0, Zadar – Cibalia 1:0, Šibenik – Slaven 1:1, Lokomotiva – Karlovac 2:1, Zagreb – Inter 2:1
Tablica: Dinamo 68, Hajduk 51, Slaven 44, Split 43, Zagreb 42, Cibalia, Lokomotiva, Zadar 39, Istra 1961 38, Osijek 35, Rijeka 34, Inter 32, Lučko 26, Šibenik 25, Karlovac 17, Varaždin 8

KOŠARKA

Cibona bolja od Cedevite

Košarkaši najtrofejnijeg hrvatskog kluba nadigrali su momčad Cedevite (79-76) u derbi susretu 10. kola 1. hrvatske košar-

kaške lige. Pomalo neočekivano Zadar je poražen na gostovanju u Slavenskom Brodu (64-63), dok je Jolly JB zabilježio pobjedu na gostovanju u Zaboku (89-78).

Tablica: Cibona 20, Cedevita 17, Zadar 16, Split 15, Zagreb CO 14, Jolly JB, Svjetlost Brod 12, Zabok 11

RUKOMET

Neodlučeno u Zagrebu

Unatoč odličnoj igri u većem dijelu susreta protiv favorizirane gostujuće ekipe Kiela rukometaši Zagreba CO nisu uspjeli izboriti ništa više od neodlučenog rezultata (31-31). Hrvatski prvak je sredinom drugog poluvremena imao prednost od sedam pogodaka, ali je na koncu presudila »duža klupa« njemačke momčadi. Uzvratni susret igrat će se u Kielu u nedjelju, 29. travnja, s početkom od 17,30 sati.

TENIS

Čilić 23. igrač svijeta

Odlaskom Ivana Ljubičića u mirovinu, Hrvatska je izgubila jednog tenisača među prvih 100 i sada ih u elitnom društvu ima samo trojicu. Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić se nalazi na 23. mjestu, Ivo Karlović zauzima 60. poziciju, a treći mušketir Ivan Dodig trenutačno je 77. tenisač na svijetu. Od ostalih hrvatskih profesionalaca najbliži je Davis cup reprezentativac Antonio Veić na 124. mjestu.

VATERPOLO

Mladost i Primorje na Final fouru

Dvije hrvatske momčadi, Mladost iz Zagreba i riječko Primorje, izborile su plasman na završni turnir četiri najbolje vaterpolske momčadi Lige prvaka. Uz njih na Final fouru, koji se igra u Oradeji (Rumunjska) 11.- 12. svibnja, nastupit će mađarski Vasas i talijanska momčad Pro Recco.

NAMA JE DOVOLJNO**DA ZNATE ZA NAS****FUNERO**

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rsKod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgra-

dena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno. Tel.: 061-4338-102.

Povoljno izdajem kuću kojoj je potrebno sredivanje, može i kao skladišni prostor, minut od autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064/9640-745

Prodaje se garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

VOJVOĐANSKA Svaštara

Nokat i meso

Bać-Iva je vi dana svaj nikaki. U posljednje vrime ni sam ne zna šta j to, kakogod bi i šta natrukovo, uvijek bi mu niko ništa zamiro. »Ja mislijo da se samo mi u selu džagljemo međ sobom, da u varoši toga nema, tamo su ko forme sve gospodari, pa neće svoj na svojega«, jada se njegove. »Pravo kažeš, Ivo, mi samo lajemo na svoje, a ližemo se š onima što ji vitar ko zna otkuda dono. A njevi se lipo držu svako svojega, pa nam se još i prdaču što smo vaki«, veli njegova. »A, lako se njima nama prdačit, dosta jim je samo da vidu šta mi sami sebe radimo i to najviše iza leđi«, veli bać-Iva i sve glasnije duše kroz nos. Eto, niki dan bijo i u Varoši, njegovi, baram misli da su njegovi, pravili nikaku večeru. »E, ženo moja, skupilo se tu svakaki, sve veći od većega, sve lipši od lipšega, sve moj do mojega. Došli odsvakud, ni to makarkaka selendra, pa da ne dojdju. Tu se znade red u svemu, a posebno ko će š kim i ko će koga. A bome, ima tude i jića i pića za pripovijčku, a ne ko kod nas – kruva, paprikaša i salati. Šta se onda čudimo što nam ritko ko i dojde, kad se zna koliko se gospodari boju masnoga. Mogli bi se uflekat, a fleke od paprikaša se teško skidu. A i znadeš kako j to, ne znamo mi u selu baš ni cigrat kako oni sviru«, tolmači je bać-Iva. Još bi on koišta reko, al mani vraga, može se njegova digoda izlajat, pa će opet bit – bać-Ivo, samo ti trukuj, neću ti ja to nikada zaboravit! Platićeš, pa š se drafat i tamo di ti ne srbi! A on se, naki prostodušan, samo čudi. Ta zašto bi plaćo ako je samo upro prstim u rpu, tribo bi vada platit naj ko se uflindro. »A vidijo sam i nikake u lagovani cipela, što nikad ne dojdju u selo. Ej, ne znu oni da i u varoši imade blata, samo, tamo imade i više vode, pa se sve za dram opere«, do se bać-Iva u filtoziranje, pa se opet jako zaštodi. Tako je duvo kroz nos, da se sve firanga na pendžeriću zavmila. I stenjo je i mrndo, a kad je taki, njegova zna da ne triba puno divanit, bolje ga ostavit da se izduše. »E, da ja više ne vućem vraga za rogove, danas se nikomu ne može viorovat na rič. Vada ti iz Varoši i znađu... ta da šta neg znađu! Noga ko ti kruvom rani, moraš slušat, jel, kako dada kaže, ako nećeš mogo bi ostat gladan!«, odjedamput se trgne bać-Iva, a onda je opet začutijo i sve mu se čelo nabralo od štodira. Nikako ni mogo razumit ni ve iz Varoši. Sad, na večere, vidi on nike što su lane š onima glavnima bili ko nokat i meso, da sidu tamo nigdi u zapečku. Ni na večernje nisu sidili u kora, nego su stajali kod vrati, svaki sa svoje strane. Kad se malo bolje prošodira, niki od lanjski glavni nisu bili ni na večernje, ni na večere, niki su bili na večernje, a na večere nisu, a bome, nikoliko nji što su bili na večere, ni vidijo ni u crkve, ni oko crkve. Ti su izgledali ko uzovnici kad prid zoru dojdju u sivatove. Igranje š mladom prošlo, darivat ne moraš, al opet astali nisu prazni, lipo se možeš i najist i napit, a ostane i za ponet. A lanjsko meso je ve godine dobilo nikake nove nokte, pa sad opet bać-Iva svaj u čudu. Ne zna komu bi se javijo, a od koga okrenijo i napravijo se ko da ga baš i ni primetijo. Ne zna ko je tude brog koga i zašto i š kim dobar, kako ko diše i ko će sutra š kim i ko će koga i šta. Pito bać-Iva i prvoga, ajd, ko veli, išli su zajedno u škulu, pa će mu kazat, al kokanda i taj gleda bilo. A sve bi to valjalo znat, jel nikako se ne volji nikomu zamirat, mogo bi na godinu izvisit. Šteta bi bilo, u Varoši navazdan jist i pit šta i koliko oćeš. I sve zabadva, uvijek plati niko drugi.

Piše: Ivan Andrašić

27. travnja 2012.

Promjenjivo

Vrijeme je još uvijek pravo proljetno. Promjenjivo iz časa u čas. Tijekom vikenda je kiša otjerala sunce, ali se ono potom ponovno vratilo. Vani nije problem, osobito kada ima sunca, ali kada ga nema u stanovima i kućama zna biti malo hladno. A grijanja i loženja više nema. I to je još jedna promjena u odnosu na minulo razdoblje. E sad, kakav će biti nadolazeći svibanj ostaje nam vidjeti...

U NEKOLIKO REDAKA

FOTO KUTAK

Volim kad pada kiša!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Neven Šegvić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski arhitekt Neven Šegvić?
Gdje je stekao akademsku naobrazbu?
Što je postao nakon oslobođenja?
Kada započinje rad na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu?
Kojih godina je obnašao dužnost dekana?
Koja su njegova najznačajnija djela?
Kako se zove časopis koji je pokrenuo i uređivao?
Kad je i gdje umro Neven Šegvić?

Roden je 26. siječnja 1917. godine u Splitu.
Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.
Prvi urednik »Slobodne Dalmacije«.
Godine 1946.
U dva mandata: 1968.-70. i 1986.-87. godine.
Kuća Lloyd u Splitu, Muzej u Rijeci, Škola u Kumrovcu.
»Arhitektura«.
Umro je listopada 1992. godine u Splitu.

VICEVI

Prodavač hvali kupcu odijelo:

- Odlično vam stoji, uzmite i ovu specijalnu vješalicu kako bi vam odijelo zadržalo prvobitan oblik.
Kupac odgovara:
- Vješalicu nikako. Prošli put sam uzeo vješalicu, nažuljao vrat, a i šešir mi je stalno spadao s glave.

Što se dobije kada ukrstite vodenkonja i komarca?
Nobelova nagrada za medicinu.

Razgovaraju dva prijatelja:

- Stalno mi se čini kako je danas petak.
- Pa jest. Danas je stvarno petak.
- E, mora da je to zbog toga.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA 27.4 - 30.4.2012.

Neobrađena slanina I klase

189.90din ~~200.90din~~

Paprika ljuta 1kom

19.50din ~~21.00din~~

Čaše Sigma Dekor 6 kom

259.90din ~~324.90din~~

Šećer 1kg

82.50din ~~85.90din~~

Pivo Union pils 0.66l

ZA KUPljENE
2 FLAŠE PIVA
Union Pils 0.66l
DOBIJETE
ČAŠU ZA PIVO
GRATIS!

1 litra 130,15 din

85.90din ~~94.90din~~

Deterdžent za rublje Merix Tropska Svježina 9kg + Mer 1l **GRATIS**

1kg 98,78 din

889.90din ~~1.379.90din~~

Luk mladi veza

17.90din ~~23.90din~~

Zlatni cvijet 195g + slatki oblaci 65g **GRATIS**
Slatki oblaci 195g + zlatni cvijet 65g **GRATIS**

1kg 322,69 din

83.90din ~~92.90din~~

Deterdžent za rublje Persil 2kg **OD 27.4. DO 4.5.2012.**

389.00din ~~694.90din~~

NOVO

PETAK - SUBOTA - NEDJELJA

Popust na svaku kupnju i 10. 11. 25. i 26. u mjesecu!

Popustu ne podleže: duhanska roba, tisak, artikli iz robnih rezervi, akcijski artikli i artikli sa trajno niskim cijenama

- 10%

Hrvatsko nacionalno vijeće,
Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i
NIU »Hrvatska riječ«

raspisuju nagradni literarni i likovni

NATJEČAJ

za učenike osnovnih i srednjih škola koji
pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili
predmet Hrvatski jezik s elementima
nacionalne kulture, kao i za učenike –
članove hrvatskih udruga
kulture u Vojvodinina temu

Moj lijepi zavičaj

u čast 100. obljetnice rođenja pisca Ante
Jakšića i 150. obljetnice rođenja pjesnika
Ante Evetovića Miroljuba.

Literarni radovi (pjesma, proza u obliku
kratke priče ili sastavka) mogu biti pisani
hrvatskim standardnim jezikom, te
mjesnim hrvatskim govorima (bunjevačka i
šokačka ikavica). Likovni radovi mogu biti
rađeni u svim tehnikama, na formatima
maksimalne veličine bloka 5. Radovi
trebaju sadržavati sljedeće podatke: ime i
prezime učenika, razred, naziv škole i
mjesto, ime i prezime učitelja, nastavnika
ili profesora (mentora).

Radove je potrebno poslati na adresu
Hrvatskoga nacionalnog vijeća,
Preradovićeva 13, 24000 Subotica
Rok za predaju radova je
20. svibnja 2012. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na
završnoj svečanoj akademiji za
najuspješnije učenike,
u lipnju 2012. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti kod
Anđele Horvat, članice IO HNV-a
zadužene za obrazovanje na telefon:
+381/646590686 ili e-mailom:

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

HRVATSKA
RIJEČ

